נציח

תלמוד ירושלמי מסכת נדרים עים פירוש קצר

מקווקוו ומפוסק הדק היטב למען ירוץ הקורא בו

מיוחד לרגיל ומכיר בסוגיות הש"ס של תלמוד בבלי

הפירוש מלוקט מגדולי האחרונים ומקצת משלי

תם ונשלם בס"ד יום ו לסדר עקב תשמעון תשע"א ליצירה

י"ט לחודש אב יהושע יהודה גליק

<u>תוספתא מסכת נדרים (ליברמן) פרק א</u>

הלכה א

האומ' "ימינה" הרי זו שבועה, "שמאלה" הרי זו שבועה, "בשם" הרי זו שבועה, "לשם" הרי זו קרבן, "כנדבת רשעים" לא אמ' כלום שאין רשעים מתנדבין, "כנדבת כשרין" ר' יהודה או': נדר בנזיר שחסידין הראשונים היו מתנדבין נזירות שאין המקום מספיק להביא שגגה על ידיהן היו מתנדבין נזירות בשביל שיביאו קרבן. רבן שמעון בן גמליאל או': "כנדבת כשרין" לא נדר בנזיר שחסידים הראשונים לא היו מתנדבין נזירות! שאם ירצה להביא עולה יביא, שלמים יביא, תודה וארבעה מיני לחמה יביא, לא היו מתנדבין נזירות מפני שהן צריכין כפרה, שנ' וכפר עליו מאשר חטא על הנפש .

הלכה ב

האומ' "איני נודר" הרי זה מותר,[1] "כבר הייתי נודר" הרי זה אסור, "קרבן אם טועמו אני" מותר,[2] "לא קרבן ולא טעמו אני אסור".[3] רבן שמעון בן גמליאל אומ': האומ' "מוהי" ו"דאמ' מוהי"[4] הרי אילו כנוין לשבועה. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומ': שנים שהיו נודרין זה נגד זה[5] אמ' אחד מהן לחבירו: "ככר זה קרבן אם טועמו אני"[6] אמ' לו חבירו: "אין קרבן אם טועמו אתה"[7]

---

[1] ולא תימא דקאמר הן בלשון לאוו!

[2] "כיון דלא אמר "לא טועמו

[3] אע"ג דאמר "לא קרבן" לא דייקינן

[4] כינוי למשה רבינו

[5] כ מתחרין זה עים זה

[6] ממנו יהא הככר "קרבן"! אים אטעום כלום

[7] כ יהא ככר שלי קרבן אים לא תטעום! (שבוודאי תטעום ממנו!)

"הריני נזיר אם אוכל ככר זו" אמ' לו חבירו: "איני נזיר אם אכלנו"[8] כל שבטלו דבריו אסור.[9]

ר' יהודה או' האומ' ירושלם לא אמ' כלום עד שיתכוין וידור כנגד ירושלם[10] מודים חכמים לר' יהודה באומ' קרבן עולה מנחה חטאת תודה ושלמים שני אוכל לך שמותר שלא נתכוין לידור אלא לקרבן עצמו[11]

הלכה ג
ירושלם לירושל' בירושלם, היכל להיכל בהיכל, מזבח למזבח במזבח, אימרא לאימרא באימרא, דיריים לדירים בדיריים, עצים לעצים בעצים, אישים לאישים באישים, בזכין לבזכין בבזכין

כולן שני[12] אוכל לך אסור, [לא אוכל לך מותר].

חולין לחולין בחולין בין שאוכל לך ובין שלא אוכל לך מותר

[לא] חולין שאוכל לך אסור[13] "חולין שאוכל לך לא יאכל לך" מותר, "לא אוכל לך" מותר,[14] לא עולה לא אוכל לך ר' יעקב אוסר[15] וחכמים מתירין

---

[8] כ הריני נזיר אים לא תאכלנו!
[9] ולא אמרינן דהוי אסמכתא
[10] "שיאמר "כירושלים
[11] רצה להביא קרבן...(אים יאכל?)
[12] שאני אוכל לך
[13] "כאילו אמר "קרבן שאוכל לך
[14] כדאמר לעיל
[15] "כאילו אמר "עולה שאוכל לך

האומ' "הרי הוא עלי" אע"פ שלא הזכיר קרבן הרי זה נדר. "קרבן כבשר אמי וכבשר אחותי" "כערלה וכלאי הכרם" מותר שלא הקדיש כלום

הלכה ד

הנודר "מן התורה" הרי זה מותר, "מן הכת' בתורה"[16] אסור. מן התורה ומן הכתוב אסור

אי זהו אסור הכת' בתורה? האומ' הרי עלי שלא לוכל בשר ושלא לשתות יין כיום שראיתי את ירושלם חריבה וכיום שנהרג בו פלני, אסור[17]

הלכה ה

חומר בנדרים מבשבועות ובשבועות מבנדרין, שהנדרים נוהגין ברשות ובמצוה מה שאין כן בשבועות. חומר בשבועו' שהשבועות נוהגות בדבר שיש בו ממש ובדבר שאין בו ממש מה שאין כן בנדרים. כיצד? אמ' קונם סוכה שאיני עושה, לולב שאיני נוטל, תפלין שאיני נותן, אסור בנדרי,' ומות' בשבועו'. כיצד? אמ' קונם שאני ישן, שאני מדבר, שאני מהלך, אסור בשבועות ומותר בנדרים. קונם פי מדבר עמך, ידי עושה עמך, רגלי מהלכת עמך, אסור בנדרים ואסור בשבועות.

הלכה ו

סתם נדרים להחמיר. מה ראית לידור?[18] אמ' איני יודע אלא שראיתי חבירי שהיו נודרין כך!, אסור

---

[16] בשמות הכתובים בו

[17] מתפיס בדבר אחר

[18] אמר לשון שאפשר להסתפק אים כיון לשם נדר

נדר ועבר על נדרו אין נשאלין לו עד שינהוג אסור כימים שנהג בהן היתר דברי ר' מאיר אמ' ר' יוסה במה דברים אמורים בזמן שנדרו לזמן מרובה, אבל בזמן שנדרו לזמן מועט דיו שלשים יום[19]
ר' יהודה אומ' סתם תרומה ביהודה אסורה[20] ר' לעזר בי ר' צדוק אומ' סתם חרמין מותרין בגליל[21]

תוספתא מסכת נדרים (ליברמן) פרק ב

הלכה א
ר' ליעזר בן יעקב אומ' הרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו והלה נדר שלא יאכל אצלו, אע"פ ששניהן נודרין זה נגד זה הרי אילו נדרי זירוזין.[22] אמ' קונם אם לא נמניתי על פסח שאליה שלו שוקלת עשרת ליטרין, אם לא שתיתי יין שלוגו יפה דינר זהב, אם לא ראיתי נחש שעוביו כקורת בית הבד,

כשם שנדרי הבאיי מותרין כך שבועת הבאיי מותרת

הלכה ב
תולין להרגין לחרמין למוכסי', לתרומה ולגוי ולבית המלך[23] ואין תולין להן לישראל[24]

הלכה ג

[19] נראה דצריך לגרוס איפכא
[20] תרומת הלשכה
[21] אינם מכירין בחרמי גבוה
[22] ואף אים יאכל/לא יאכל אצלו, לא חיילא הנדר
[23] שאומר להם בקונם שהדברים שייכים לתרומה...,
[24] ישראל בע"ח שבא לגבות חובו

הרי נטיעות האילו קרבן עד שיקצצו, טלית זו קרבן עד שתשרף, פרה זו קרבן עד שתשחט, כיון שנקצצו וכיון שנשרפה וכיון שנשחטה יצאו לחולין

הלכה ד
הנודר מישראל אסור בגרים, מן הגרים מותר בישראל, הנודר מישראל אסור בכהנים ובלוים, מכהנים ולוים מותר בישראל, הנודר מן הכהנים מותר בלוים, מן הלוים מותר בכהנים, מאוכלי השום ר' יהודה אוסר אף בכותים[25]

"שישראל נהנין לו"[26] לוקח בפחות ומוכר ביתר, ר' יוסה אומר אין שומעין לו[27]

[28]אינו אומ' כי אתה הולך לקחת אשה מפלשתים עובדי ע"ז מגלי עריות שופכי דמים לא נאמ' אלא הערלים וכן מצינו שלא נתחתם גזר דינן של אומות העול' אלא על הערלה שנ' כולם ערלין נפלים בחרב

הלכה ה
ר' אומ' גדולה מילה שכל מצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל שנ' התהלך לפני והיה תמים

הלכה ו
דבר אחר גדולה מילה ששקולה כנגד כל המצות שבתורה שנ' הנה דם הברית אשר כרת ה' וגו'

---

[25] אף הם אוכלים שום בליל שבת!
[26] קונם יהא מה שישראל נהנין ממנו
[27] מי ישמע לו!!
[28] חסר ...קונם ערלים אסור בעכו"ם...

הלכה ז
דבר אחר גדולה מילה שאילמלי היא לא נתקיימו שמים וארץ שנ' אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי

אין בין מן המודר הנאה[29] מחבירו סתם למודר הימנו מאכל, אלא דריסת הרגל וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש

המודר הנאה מחבירו ומת, מביא לו ארון ותכריכין חלילין ומקוננות, שאין הנאה למתים

מעידו עדות ממון ועדות נפשות

חלה נכנס לבקרו[30] היה לו חולה[31] אינו נכנס ומבקרו

ושואל בשלומו

היה כהן זורק עליו דם חטאתו ודם אשמו מפני דרכי שלום

ורוחץ עמו במרחץ וישן עמו במטה. ר' יהודה אומר[32] על הקטנה בימות החמה ועל הגדולה[33] בימות הגשמים. רוחץ עמו באמבטי גדול[34] מזיע עמו במרחץ קטנה

הלכה ח

---

[29] "מי שאסר עצמו ליהנות מחבירו"

[30] "דמצווה קעביד ולא חשיב ש"מהנהו

[31] בבית המודר

[32] הא דשרי לישון עמו במטה...

[33] דווקא, דליכא הנאת חימום

[34] (דווקא, כ 12, אבל זיעה במרחץ, ליכא נפק"מ (דלא מהניא ליה מידי

המודר הנאה מחבירו בפני שביעית לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנטיעות.[35] בשביעית, יורד לתוך שדהו ואוכל הוא מן הנטיעות

הלכה ט

"ככר זה הקדש" ואכלה בין הוא בין חבירו, הרי זה מעל, לפיכך יש לה פדיון. אם אמ' "הרי הוא עלי" ואכלה, מעל בטובת הנאתו[36] אכלה אחר הרי זה לא מעל, לפיכך אין לה פדיון דברי ר' מאיר. ר' שמעון או' זה וזה לא מעלו[37]

והלה נוטל ואוכל ר' יוסה אוסר מפני שקדם נדרו להפקירו[38]

[39]כשם ששניהן אסורין לדור בחצר כך שניהן אסורין לדור במבוי. כשם ששניהן אסורין לגדל תרנגלין כך שניהן אסורין לגדל בהמה דקה. היה אחד מהן ראוי להדיר אחרים הנאה על חלקו[40] כופין את הרגיל למכור את חלקו

רחבה שדרך הרבים מפסקתה הרי היא של עולי בבל[41] אין דרך הרבים מפסקתה הרי היא של אנשי אותה העיר

---

[35] דכבר חלה עליו האיסור לפני שביעית ושוב לא פקע

[36] ("דנאסר עליו "ונעשה הקדש", ה"זכות" ו"ההנאה" ליתנו לחבירו (וזה "שווה כסף

[37] ס"ל אין מעילה בקונמות

[38] חסר...היו מהלכין בדרך ואין לו מה יאכל נותן לאחר לשום מתנה והלה מותר בה אם אין עמהם אחר מניח על הסלע או על הגדר ואומר הרי הן מופקרים לכל מי שיחפוץ והלה נוטל ואוכל ורבי יוסי אוסר

.

[39] שותפין שנדרו הנאה זה מזה

[40] כ שרגיל להדיר את חבירו הנאה

[41] וא"א לאסרו

הלכה י

המודר הנאה "מעירו" או "מבני עירו" ובא אחר וישב שם שלשים יום מותר בו. "מיושבי עירו" ובא אחר וישב שם שלשים יום אסור בו

המודר הנאה מחבירו בפניו[42] אין נשאלין לו אלא בפניו[43] שלא בפניו נשאלין לו בפניו ושלא בפניו

<u>תוספתא מסכת נדרים (ליברמן) פרק ג</u>

הלכה א

הנודר מן התבשיל אסור בצלי ובשלוק[44] ובמבושל, ואסור בהיטרות[45] רכות מפני שהחולין אוכלין בהן פיתן.

הנודר מן היורד לקדירה מותר ביורד לאילפס, ביורד לאילפס אסור ביורד לקדירה.

הלכה ב

מן הנעשין בקדירה מותר בנעשין באילפס, מן הנעשין באלפס מותר בנעשין בקדירה. מן היורד לתנור אין אסור אלא מן הפת בלבד, מן הנעשין בתנור אסור בכל הנעשין בתנור. הנודר מן הקום מותר בגבינה, מן הגבינה אסור בקום. הנודר מן הרוטב מותר בקופה, מן הקופ' מותר ברוטב. ר' יהודה אומר: אמר קונם בשר שני[46] טועם אסור בו ברוטבו ובהקיפו[47]

הלכה ג

---

[42] אסר עצמו מליהנות מחבירו, וחבירו יודע מזה

[43] שלא יחשדנו כשרואה שנהנה ממנו

[44] stew

[45] מין pumpkin

[46] שאני

[47] תבלין שנמצא בשולי הקדירה

מן השמן: מותר בשמן שומשמין, ומקום שמסתפקין בשמן שומשמין אסור אף בשמן שומשמין. ר' יהודה בן בתירה או': כל ששם תולדתו קרויה עליו ונדר ממנו אסור ביוצא בו, מן היוצא ממנו אסור בו.

ר' שמעון בן לעזר אומר: את שדרכו לוכל ודרך היוצא ממנו לוכל, ונדר הימנו אסור ביוצא הימנו, מן היוצא הימנו אסור בו.

את שדרכו לוכל ואין דרך היוצא ממנו לוכל, ונדר הימנו מותר ביוצא הימנו, מן היוצא הימנו מותר בו.

את שאין דרכו לוכל אבל דרך היוצא ממנו לאכל, ונדר ממנו לא נתכוין זה אלא ליוצא ממנו.

הלכה ד

הנודר מן הצמר מותר בפשתן, מן הפשתן מותר בצמר. ר' שמעון בן לעזר אומר: את שדרכו להתכסות ודרך היוצא ממנו להתכסות, ונדר ממנו אסור ביוצא בו, מן היוצא ממנו אסור בו.

את שדרכו להתכסות ואין דרך היוצא ממנו להתכסות, ונדר הימנו מותר ביוצא בו, מן היוצא ממנו מותר בו.

את שאין דרכו להתכסות אבל דרך היוצא ממנו להתכסות ונדר ממנו לא נתכוין זה אלא ביוצא ממנו

הלכה ה

הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר. אסור בראש וברגלים בקנה ובעופות, ומותר בבשר דגים וחגבים.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר, ומותר בראש וברגלים ובקנה ובעופות ובדגים ובחגבים. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר: קרביין לא בשר, אכליהון לא אנש!

ר' שמעון בן לעזר אומר: קונם דג שאני טועם אסור בגדולים ומותר בקטנים. "דגה שני טועם" אסור בקטנים ומותר בגדולים. "דגים שני טועם" אסור בגדולים ואסור בקטנים

הלכה ו

הנודר מן הירק בשביעית אסור[48] בירקות שדה. מן הדלועין אין אסור אלא בדלעת יונית בלבד. מן הכרוב אסור באספרגיס, מן האספרגי' מותר בכרוב. מן הכרישין מקום שקורין לקפלוטות כרישין אסור בקפלוטות, מן הקפלוטות מותר בכרישין. מן הבצלים אסור בבני בצלים, ור' יוסה מתיר, מבני בצלים מותר בבצלים, מן עדשים אסור באשישים, ור' יוסה מתיר, מן האשישים מותר בעדשי'. מן השום אסור במקפה, ור' יוסה מתיר, מן המקפה מותר בשום

הלכה ז

ר' יהודה אומר: קונם "גריס שני טועם" מותר בחיים ואסור במבושלין, "גריסין שני טועם" אסור בחיים ומותר

[48] ע"כ כוונתו לעשבי-בר

במבושלין, "חטה שני טועם" מותר לכוס ואסור לאפות "חטין שני טועם" אסור לכוס ואסור לאפות

תוספתא מסכת נדרים (ליברמן) פרק ד

הלכה א
הנודר מפירות שנה אסור מכל פירות שנה[49] ומותר בעגלים ובגדיים ובטלאים ובחלב ובגוזלות. אם אומ' גידולי שנה שני טועם אסור בכולן. הנודר מן הקיץ אין אסור אלא מן התאנה בלבד

הלכה ב
רבן שמעון בן גמליאל אומ' ענבים בכלל הקיץ

הלכה ג
הנודר מן הפרי אסור בקשואין ובדלועין ובמלפפונות ומותר בפירות אילן. הנודר מן התירוש אסור בכל מיני מתיקה[50] ומותר ביין. הנודר מן התבלין[51] אסור בחיים ומותר במבושלין, אם אמ' הרי הן על פי והרי הן עלי אסור בהן בין חיין בין מבושלין. הנודר מן הפת אין אסור אלא מן הפת הבא מחמשת המינין בלבד. הנודר מן הדגן אסור בפול המצרי לח ומותר ביבש[52] ומותר באורז ובחליקה ובטרגיס ובטיסני

הנודר מן הכסות אסור בפונדא ופסקיא, ומותר בסקרטיא באנפיליא ובפלמיא במכנסים וכובע

[49] כגון חטים שעורים
[50] פירות מתוקין
[51] כגון parsley cilantro
[52] יש גורסים איפכא?

הלכה ד
כיצד היה ר' יהודה אמ' הכל לפי הנדר? היה טעון צמר והצר אמ' קונם צמר עולה עלי! אסור לטעון ומותר ללבוש. היה לבוש צמר והצר ואמ' קונם צמר עולה עלי! אסור ללבוש ומותר לטעון

הלכה ה
קונם ככר זה שני טועם אם אלך למקום פלני למחר, אם אכל הרי הוא בלא ילך, אם הלך הרי הוא בלא יחל דברו

הלכה ו
אף נדרים שאמרנו מותרין[53] מניין שלא יהא אדם נודר בהן על מנת לבטלן ת"ל לא יחל דברו שלא יעשה דבריו חולין דבר אחר לא יחל דברו שאפי' חכם אין מפר נדרו לעצמו

אמ' לו השאילני קרדומך אמ' קרדום שאני קנוי קונם נכסים עלי אם יש לי קרדום בידוע שאין לו קרדום

הלכה ז
הנודר מן הקייץ[54] בגליל וירד לעמקים אע"פ שהגיעו הקייץ בעמקים אסור עד שיגיעו הקייץ בגליל[55]

אמ' ר' יוסה בראשונה היו אומ' המודר הנאה מחבירו סתם עד הפסח אסור עד שחיטת הפסח, משחרב בית המקדש אסרו כל היום כולו

---
[53] ד נדרים שהתירו חכמים
[54] כ עד שיגיע קיץ
[55] מאוחר מגליל

זה הכלל כל שזמנו קבוע[56] אסור עד פניו[57] ר' מאיר או' אסור עד שיגיע, ר' יוסה אומ' אסור עד שיצא.

עד שיפסקו גשמים עד לילי יום טוב הראשון של פסח עד שייעקרו סוכות אסור עד לילי יום טוב האחרון של חג עד אדר הראשון ואם היתה שנה מעוברת אסור עד אדר שיני

הלכה ח
האומר לחבירו קונם שני נהנה לך[58] אם אי אתה בא ונוטל לבניך כור אחד של חטים ושתי חביות של יין וארעו אבל או אונס או משתה או גשמים מותר[59] ולעולם אסור עד שיפר את נדרו על פי חכם דברי ר' מאיר וחכמים אומ' אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם יאמר לו כלום אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי וכן האומ' לחבירו קונם שאין אתה נהנה לי אם אי אתה נותן לבניי כור אחד של חטים ושתי חביות של יין[60]

היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו בתוך המשתה, אמ' "קונם לביתיך שני נכנס" בתוך המשתה אסור לאחר המשתה מותר[61] ר' יהודה או' היה מסרב בחבירו בתוך הרגל שיאכל אצלו ואמ' קונם לביתך שני נכנס לתוך הרגל אסור לאחר הרגל מותר

הלכה ט

[56] כגון שלש רגלים
[57] ואמר לשון "עד פני"...
[58] רוצה שחבירו יקח ממנו מתנה, ע"כ אוסר עצמו מחבירו אים לא יקח...
[59] דלא כיון אדעתא דהכי
[60] לר"מ אסור ולחכמים יאמר "הריני כאילו התקבלתי"
[61] דזה היתה כוונתו

היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו במשתה ואמ' "קונם ביתך שאני נכנס" לתוך המשתה אסור, אחר המשתה מותר. אמ' "קונם לביתך שני נכנס" ו"טיפת צונן שאני טועם לך" מותר ליכנס ולרחוץ עמו בצונן ואסור לוכל ולשתות[62]

החלי בס״ד ערב ט׳ באב קודם חצות תשע״א

מסכת נדרים פרק א

הלכה א משנה כל כינויי נדרים כנדרים חרמים כחרמים שבועת כשבועות נזירות כנזירות

האומר לחבירו מודר אני ממך מופרש אני ממך מרוחק אני ממך שאיני אוכל לך שאיני טועם לך, אסור

מנודה אני לך ר׳ עקיבה היה חוכך בזה להחמיר

״כנדרי רשעים״ נדר בנזיר בקרבן ובשבועה. ״כנדרי כשרים״ לא אמר כלום. ״כנדבותם״ נדר בנזיר ובקרבן:

גמרא כתיב (במדבר ל) איש כי ידר. מה ת״ל נדר? אלא מיכן שכינוי נדרים כנדרים. (שם) או השבע מה ת״ל שבועה? אלא מיכן שכינויי שבועות כשבועות. (ויקרא כז) אך כל חרם מה ת״ל יחרים? אלא מיכן שכינויי חרמים כחרמים. (במדבר ו) נדר נזיר. מה ת״ל להזיר? אלא מיכן שכינויי נזירות כנזירות. עד כדון כר׳ עקיבה דאמר לשונות ריבויין הן. כר׳ ישמעאל דאמר לשונות כפולין הן והתורה דיברה כדרכה. (בראשית לא) הלוך הלכת (שם) נכסף נכספת (בראשית מ) גונב גונבתי מנלן איש כי ידר נדר לה׳ או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו. מה ת״ל ככל היוצא מפיו יעשה? אלא מיכן שכינויי

62 בכל אלו אזלינן בתר כוונתו ולא בתר דיבורו

נדרים כנדרים. וכינויי שבועה כשבועה. ומניין שכינויי נזירות כנזירות? "נדר נדר" מה נדר שנאמר להלן כינויי שבועה כשבועה אף נדר שנאמר כאן כינוי נזירות כנזירות. מה מקיים ר' עקיבה (במדבר ל) ככל היוצא מפיו יעשה? מיכן לנדר שבטל מקצתו בטל כולו. ולית ליה לר' ישמעאל כן? כולה מן תמן אית ליה. מיכן שכינויי נדרים כנדרים וכינויי שבועות כשבועות. אית ליה מיכן לנדר שבטל מקצתו מבטל כולו. מה מקיים ר' ישמעאל נדר נזיר להזיר? מיכן שאדם קובע עליו נזירות בתוך נזירותו.

ולית לרבי עקיבה כן? אית ליה כולה מתמן אית ליה. מיכן שאדם קובע עליו נזירות בתוך נזירותו. והלא הערכין והחרמין והתמורות והקדישות בפרשה היו, ולא תנינן כינויי ערכין וכינוי תמורות והקדשות? ואילו תנינן מה הוינן מיתני? "ערפין ערצין ערקין". "תמופה תמרנה תמוקה". "הנדר הגזר הגרס"

ניחא כמאן דאמר סתם חרמים לבדק הבית. ברם כמאן דאמר סתם חרמים לכהנים, ולמה לא תנינן כינויי תרומה? ואילין תנינן מה הוינן מיתני? "תרופה תרוצה תרוקה".

ר' יעקב בר אחא אמר איתפלגון ר' יוחנן ור' אלעזר. דר' יוחנן אמר לוקין על האיסרות. ר' אלעזר אומר אין לוקין. א"ר יעקב בר אחא כך משיב ר' יוחנן את ר' אלעזר: על דעתך דאת אמר אין לוקין על האיסרות, והא תנינן המודר הנייה מחבירו ונכנס לבקרו, לא יכנס. ???למ"ד "לוקין" למה שרי ל"עמוד"? א"ר ירמיה שנייה היא תמן מפני דרכי שלום. ר' יוסי בעי אם מפני דרכי שלום, אפילו בשבועות יהא מותר. ותנינן נדרים אסור ושבועות מותר!

אי זה "איסור"? ככר זה עלי כיום שמת בו אבא, כיום שנהרג בו פלוני, כיום שראיתי ירושלים חריבה. זהו איסר שאמרה התורה. ר' בא בשם רבי יוחנן ורב תריהון אמרין והוא שיהא נדור באותו היום. ר' יוסי בעי אם בשיהא נדור באותו היום למה לי איסר? וימר כאותו היום!

איסר זו שבועה, מבטא זו שבועה. אם אומר את איסר זו שבועה, חייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. איסר זו שבועה, ותמר "אם אומר את כן"?! א"ר אלעזר תרין תניין אינוןתנאי נינהו א"ר ירמיה חד תניי הוא, אמרו בלשון נדר את תופסו בלשון נדר, אמרו בלשון שבועה את תופסו בלשון שבועה.

"אסר הרי הוא על ידי" את תופסו בלשון נדר. "אסר ואיני טועמו" את תופסו במקום שבועה. אם אומר את, אסר מין שבועה, חייב על כל איסר ואיסר, ועל כל שבועה ושבועה. אמר רבי יוסי לא אתייא אלא בחמשה ככרין,חייב עכאו"א אבל בככר א', מכיון שהזכיר עליו שבועה עשאו כנבילה מיכן ואילך כמחייל שבועות על האיסרין ואין שבועות חלות על האסרין. אמר רבי חנניה אפי' בככר אחד אתייא היא כהדא דתני זה חומר לשעבר מלבא שאם אמר לא אכלתי לא אכלתי חב על כל א' וא'. לא אוכל לא אוכל אינו חב אלא אחת.

אם אומר את, אין אסר מין שבועה, חב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו. אמר ר' יודן והוא שהזכיר נדר ואחר כך הזכיר שבועה. אבל אם הזכיר שבועה ואח"כ הזכיר נדר, נדרין חלין על האיסרין. ואין שבועות חלות עלה איסרין.

ר' יוסי פתר (במדבר ל) "לאסור אסר" הרי הוא עלי אסור, הרי עליו אסור, אסור. "שבועה הרי הוא עלי" אסור. "הרי עליו בשבועה" אסור. א"ר יודן בנדרים אסור ובשבועות מותר. "אסר הרי עלי" אסור. "הרי עליו אסר" אסור. "שבועה הרי עלי" אסור. "שבועה הרי עליו" מותר.

"מודר אני ממך" ר' יוסי בן חנינה אמר שניהן אסורין זה בזה. כמאן דאמר ואנא מינך.

אמר הככר הזה גדור ממני ואנא מינה. הריני נדור מככר זה והוא ממני, היא הימך היא ממך. אמר "היא הרי אני לך"

״היא הרי אני עליך״ ״היא הרי את לי״ ״היא הרי את עלי״. תני ״כלוי אני ממך״ ״פרוש אני ממך״.

רבי ירמיה בעי ולמה לא תנינן ״נטולי״. אמר ר׳ יוסי ותניתה בסופהבסוף מסכתין ו״נטולה אני מן היהודים״.

שאיני אוכל לך שאיני טועם לך. רבי לעזר בשם ר׳ הושעיה תופשין אותו משם יד לקרבן. ר׳ בון בר חייה בעי אם אמר לא אוכל לך תופשין אותו משם יד לשבועה. א״ר יוסה אורחיה דבר נשא מימר קנתה דכולכה דילמא כולכה דקנתה:

מנודה אני לך ר׳ עקיבה היה חוכך בזה להחמיר לוסר את כל נכסיו. כמה דאת אמר (עזרא י) יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. מה עבדין לה רבנן? חומר הוא בנידוי ב״ד:

״כנדרי רשעים״ נדר בנזיר בקרבן ובשבועה. שמואל אמר לצדדין היא מתני׳ או בנזיר או בקרבן או בשבועה. ר׳ זעירא אמר נזיר בשלשתן.שייך שיהא כולם באדם אחת א״ר אבין מאן דבעי מיפתור הדא דר׳ זעירא כיני. היה לפניו אשכול אחד ובא אחד ואמר הריני נזיר ממנו, הרי זה נזיר. ובא אחר ואמר הרי עלי קרבן, הרי עליו קרבן. ובא אחר ואמר הרי עלי שבועה הרי עליו שבועה. ובא אחר ואמר מה שאמרו שלשתן עלי לא נמצא זה נדור בנזיר ובקרבן ובשבועה.

תני ״וכנדבותם״ לא אמר כלום. הדא אמרה שהרשעים מתנדביןאיש הזה רוצה לומר שה"רשעים" "מתנדבין", ואינו כן... להכי לא חייל מכיון שהתנדב אין זה רשע. מתני׳ דר׳ יודן דתני בשם ר׳ יודן (קהלת ה) טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם. טוב מזה ומזה שלא תדור. ר״מ אומר טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם טוב מזה ומזה נודר ומשלם. וכן הוא אומר (תהלים עו) נדרו ושלמו לאלהיכם. כיצד הוא עושה על נדבה? מביא כשבתו לעזרה ואומר הרי זה עולה.

ר' אבין אמר, ר' יהודה פתח: אילו הייתי יודע שהנודר נקרא רשע נודר הייתה?! אמר ר' ינאי (משלי כ) מוקש אדם ילע קודם ואחר נדרים לבקר. התחיל לנדרו פינקסתו נפתחת. ד"א מוקש אדם ילע קודש ואחר נדרים לבקר. איחור נדרים. איחר אדם את נדרו פינקסו נפתחת. מעשה באחד שאמר הרי עלי עולה ושהא להביאה ושקעה ספינתו בים:

כנדרי כשירים לא אמר כלום. הדא אמרהעי' לעיל שהכשירים נודרין, ומכיון שנדר אין זה כשר.

מתניתאשהכשרים מתאוין להביא קרבן דר' יודה. דתני בשם רבי יודה חסידים הראשונים מתאוין להביא קרבן חטאת לא היה המקום מספיק בידם חט והיו נודרים בנזיר בשביל להביא קרבן חטאת. ר"ש אומר חוטאים היו שהיו נודרים בנזיר שנא' (במדבר ו) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש. חט זה על נפשו שמנע עצמו מן היין. ואתייא דשמעון הצדיק כר"ש.דאומר היה ר"ש נזיר חוטא הוא דתני אמר שמעון הצדיק מימי לא אכלתי אשם נזיר אלא אחד. פעם אחד עלה אלי אדם אחד מדרום וראיתיו אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו מסודרות תילי תילים ואמרתי לו בני מה ראיתה להשחית את השיער הנאה הזה? ונם לי רבי רועה הייתי בעירי והלכתי למלאות את השאוב מים וראיתי את הבובייה שלי בתוך המים ופחז יצרי עלי וביקש לאבדיני מן העולם. אמרתי לו רשע! אתה מפחז בדבר שאינו שלך עלי להקדישך לשמים. והרכנתיושמעון הצדיק בראשי ואמרתי לו בני כמותך ירבו עושי רצון המקום בישראל עליך הכתוב אומר (שם) איש או אשה כי יפליא לנדר נדר נזיר להזיר לה'. ר' מנא בעי למה לי כשמעון הצדיק? אפילו כר"ש.איך אתיא אפי' כר"ש, וכי מפני שחוטא הוא לא יאכל מקרבנותיו?! לא אכל שמעון הצדיק חטאת חלב מימיו? לא אכל שמעון הצדיק חטאת דם מימיו? סבר שמעון הצדיק בני אדם מתוך הקפידהכעס הם נודרין. מכיון שנודרין מתוך הקפדה סופו לתהות. מכיון שהוא תוהא נעשו קרבנותיו כשוחט חולין בעזרה. וזה מתוך ישוב נדר, ופיו ולבו שווין:

הלכה ב משנה האומר קונם קונח קונס הרי אילו כינויין לקרבן

חרק חרך חרף הרי אילו כינוי לחרם

נזיק נזיח פזיח הרי אילו כינויים לנזירות

שבותה שקוקה, נדר "במוהי" הרי אלו כינויים לשבועה:

גמרא עד כדון עצמו. מהו שיקדיש לשמים בלשון קונם? נישמעינה מן הדא: אמר לו השאיליני קרדומך. אמר "קונם קורדום יש לי. קונם נכסיי עליי".כמו שיש לי קורדום כן ייאסרו נכסיי עליך! **ויש** לו קורדום, נכסיו אסורין. בידוע שאין לזה קורדום.כ סתמא מחזקינן שאין לו קורדום, וממילא נכסיו מותרין—אלמא לשון "קונם" לא מהני! **א"ר תחליפא** קיסרייא שנייא היאשאין חבירו נאסר בנכסיו **שבו בלשון שהתפיס את** הקורדום, בו בלשון התפיס בו את הנכסים. מה נפשך קדש קורדום, קדשו נכסים. לא קדש קורדום, אפילו נכסים לא קדשו. אילו אמר קונם קורדום יש לי, וחזר ואמר קונם נכסיי עליך ויש לו קורדום נכסיו אסורין. יאות.שפיר הוי נאסר! אמר רבי יושוע בן חנניה. אילו אמר נכסיי מותרין וקם ליה, יאות. לא אמר אלא שאין לזה קורדום. הא אם יש לו קורדום נכסיו אסורין. הדא אמרה שקדש קורדום. הדא אמרה שקדשו נכסים. הדא אמרה שאדם מקדיש לשמים בלשון קונם.

ר' ירמיה בעי, דבר שהוא משמש לשם חולין ולשם קרבן מהו לוסר עצמו בו? והא תנינן קונסוקונס=stick! קונסה שמה. והא תנינן שבותה! שפותה שמה.כך קורין ליום מנוחה **והא תני בר קפרא** חרסדמהני לא חספא הוא?! אמר ר' זעירא לשון גבוה הוא (איוב ט) האומר לחרס ולא יזרח. ר"ש בן לקיש אמר לשון אומות הואשקורין לדבר חשוב כגון כסף, "חספא" ולהכי מהני **כגון אילין ניוותאי דינון**דאינון קריין לחספא, כספא. אמר ר' יוסי נראין הדבריםדלא מהני נזיק במקומות אחרים, אבל במקום שקוראין לנזיר נזיק כן אני אומר נזיר פסילים לא יהא נזיר?!

מיתני שבותה שקוקה. תני ר' חייה: שבוקה שקועה שקודה. נדר דנדר "במוהי"=משה במומי דנדר משהבשבועה שאמר משה (שמות ב) ויואל משה. ר' יונה בעי ולמה לינן אמרין במומי דנדר שאול. (שמואל א יד) ויואל שאול.

ימינא הרי זו שבועה. שמאלא הרי זו שבועה. אמר ר' מתניה דכתיב (דניאל יב) וירם ימינו ושמאלו השמים וישבע בחיי העולם:

הלכה ג משנה לא חולין לא אוכל לך, לא כשר, לא דכי, טהור, וטמא, נותר, ופיגול, אסור.

כאימרא כדיריים כעצים כאישים כמזבח כהיכל כירושלים נדר באחד מכל משמשי המזבח אע"פ שלא הזכיר קרבן הרי זה נדר בקרבן.

ר' יהודה אומר האומר ירושלים לא אמר כלום:

גמרא הא מה דנאדאנא אכיל מן דידך, לא יהו חולין אלא קרבן. לא כשר לי אלא למזבח. לא דכי לי אלא למזבח. טהור למזבח ולא לי טמא לי ולא למזבח. כשר ודכי מטהור וטמא לא כשר לא דכי מליטהר וטמא.

פיגול. לא שנייה היא פיגול של עולה היא פגול של שלמים? נותר של עולה היה לו שעת כושר. נותר של שלמים לא היה לו שעת כושר. אמר הרי עלי כנותר של שלמים מהו?

כאימרה ר' יוחנן אמר כאימר תמידא.ככבש התמיד תמן אמרין כוולד חטאת. ר"ש בן לקיש אמר כאילו של אברהם אבינו. תני ר' חייה מסייע לר"ש בן לקיש כאימרא דלא ינק מן יומוהי. על דעתין דרבנין דתמן ניתני כעזרה.??? אמר רבי אבין על דעתיה דר"ש בן לקיש ניתני כקרבנות המזבח. אמר ר' יוסי בי ר' בון על דעתיה דר' יוחנן ניתני כדישון מזבח הפנימי והמנורה

כדיריים- כדירים של עצים כדיריים של קרבנות. כעצים- כשני גיזירי עצים. כאישים- כשלהביות של אש. כמזבח- כקרבנות המזבח. כהיכל- כקרבנות ההיכל. כירושלים- כקרבנות ירושלים.

נדר באחד מכל משמשי מזבח כגון כף ומחתה ומזרק. ר' יודה אומר האומר כירושלים לא אמר כלום שלא נתכוון זה אלא לעצים ולאבנים שבה. "כתורה" הרי זה מותר. "כקדושת תורה ככתוב בה" הרי זה אסור. כקרבנות הכתובין שבה. אית תניי תני "כתורה וככתוב בה" הרי זה מותר. ר' אבין בר כהנא אמר דר"ש היא. אמר רבי יוחנן דברי ר"ש נמצא שאין בידו חיטין ופטור על השאר.כיון שאחת מן הדברים שנשבע, אמת, אינו חייב קרבן שבועה על השאר (ה"ן לשון המועיל+לשון שאינו מועיל, פטור) אמר רבי יוסי דברי הכל היא. כתורה- "כקדושת תורה". ככתוב בה- "כקדושת כתוביא"כתובים

הלכה ד משנה האומר קרבן עולה ומנחה חטאת תודה ושלמים שאיני אוכל לך אסור. ורבי יהודה מתיר

הקרבן כקרבן קרבן שאוכל לך אסור

לא קרבן לא אוכל לך ר"מ אוסר

האומר לחבירו קונם פי מדבר עמך וידי עושה עמך ורגלי מהלכת לך אסור:

גמרא כל עמא מודיי הקרבן מותר, כקרבן אסור. מה פליגין? קרבן. ר' יודה אומר האומר קרבן כאומר הקרבן והוא מותר. ורבנין אמרין קרבן כאומר כקרבן והוא אסור. אמר להן רבי יודה אין אדם מודין לי באומר שבועה כאומר השבועה והוא אסור! וכא האומר קרבן כאומר הקרבן והוא מותר. ורבנין מטילין אותו לחומרין האומר שבועה כאומר השבועה והוא אסור וכא האומר קרבן כאומר כקרבן והוא אסור.

חליל החליל לחליל כחליל בין שאוכל לך בין שלא אוכל לך מותר. לחוליןבפת"ה שאוכל לך אסור. חולין שאוכל לך מותר.

ר' יסא בשם רבי יוחנן דברי ר"מ ממשמע לאו את שומע הין. לא קרבן מזה דל נא אכיל מן דילךדלית אנא אכיל משלך הא מה דנא אכיל מן דידך לית הוא חולין אלא הוא קרבן.

הילוכי עליך דיבורי עליך לא אמר כלום. למה? שמתפיס את הנדר בדבר שאין בו ממש. נדר נדרמנזיר יליף מה נדר שנאמר להלן דבר שיש בו ממש. אף נדר שנאמר כאן דבר שיש בו ממש.

עיני רואה לך. אזני שומעת לך אסור. את אומר ידי עושה עמך אסור. חרש עמו בקרקע עד כמה הוא אסור עמו? כדי שכרו או עד כדי הניית קרקע.צריך שלשם לו כל השבח או דמי פועל?

נדר עמו בתנור עד כמה הוא אסור, עד כדי שכרו או עד כדי הניית תנור:

מסכת נדרים פרק ב

הלכה א משנה אילו נדרים מותרין: חולין שאוכל לך, כבשר חזיר, כע"ז, כעורות לבובין, כנבילות, כטריפות, כשקצים, כרמשים, כחלת אהרן וכתרומתו, מותר

האומר לאשתו: הרי את עלי כאימא, פותחין לו פתח ממקום אחר שלא יקל את ראשו לכך

קונם שאיני ישן, שאיני מדבר, שאיני מהלך, האומר לאשתו קונם שאיני משמשך, הרי זה בלא יחל דברו

שבועה שאיני ישן שאיני מדבר שאיני מהלך אסור:

גמרא (במדבר ל) לה' אין אדם אוסר עליו דבר אלא שהוא לה'.לאפוקי הנך דמתניי תני דבית רב פליג. מניין לנדרים שהן מותרין לך מן השמיםכגון הנך דקתני ובני אדם נוהגין בהן באיסור שלא תהא נודר ומבטל? ת"ל (שם) לא יחל דברו שלא

יעשה דבריו חולין. הוון בעיי מימר כגון הקרבן בשבועהשאומר "הקרבן" דמהני כלשון שבועה הא בשאר כל הדברים לא. אתא מימר לך אפיי בשאר כל הדברים.

(שם) לאסור אסר על נפשו. אית תניי תני אפיי על אחרים. הוון בעי מימר מאן דמר על נפשו לא על אחרים שלא לוסר נכסיו על אחרים. ומאן דמר אפילו על אחרים לוסר נכסיו על אחרים. הא ניכסי אחרים עליו, לא.

האומר לאשתו הרי את עלי כאימא. ביאתך עלי כביאת אימא. כבשר אימא, לא אמר כלום.??? אמר הככר הזה עלי כביאת אימא מהו.??? נישמעינה מן הדא: האומר לאשתו קונם איני משמשיך. רב אמר אסור. ושמואל אמר מותר. מה מקיים שמואל בלא יחל דברו? "כאילו" בל יחל דברו. רב כדעתיה תניי דבית רב פליג מניין לנדרים שהן מותרין לך מן השמים ובני אדם נוהגין בהן באיסור כדי שלא תהא נודר ומבטל ת"ל (במדבר ל) לא יחל דברו. שלא יעשו דבריו חולין.

שבועה שלא אישן ג' ימים, מלקין אותו וישן מיד. שבועה שלא אוכל ג' ימים, ממתינים אותו עד שיאכל ומלקין אותו:

משנה ב קרבן לא אוכל לך, וקרבן שאוכל לך, לא קרבן לא אוכל לך, מותר. שבועה לא אוכל לך, שבועה שאוכל לך, לא שבועה לא אוכל לך, אסור. זה חומר בשבועות מבנדרים

וחומר בנדרי' מבשבועו' כיצד? אמר קונם סוכה שאיני עושה, לולב שאיני נוטל, תפילין שאיני נותן, בנדרים אסור ובשבועת מותר שאין נשבעין לעבור על המצות:

גמרא ולמה לא תנינן שבועה שלא אוכל לך מותר? אלא בגין דתנינן חומר בשבועות מבנדרים. וסברנן מימר שבועה לא אוכל לך דברי חכמים אסור, לפום כן לא תנינן.

הרי הוא קרבן, הרי הוא לקרבן, הרי הוא כקרבן, מותר. הרי הוא שבועה, הרי הוא לשבועה, הרי הוא כשבועה אסור: זה חומר בשבועות מבנדרים.

וחומר בנדרים מבשבועות כיצד? (ויקרא ה) או נפש כי תשבע לבטא בשפתים. להרע או להטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות. יצא דבר של איסור בדבר של מצוה. הוון בעיי מימר שוגגפטור מקרבן שבועה הא המזיד לא,ואים עבר על שבועתו, ילקה אשכח תני ר' ישמעאל אומר (במדבר ל) ככל היוצא מפיו יעשה לא היוצא מפי שמים. ומר אף בהקדש=נדרים כן? רבי יוסה בשם רבי הילא שכן אדם מקדיש סוכתו לשמים:

הלכה ג משנה יש נדר בתוך נדר ואין שבועה בתוך שבועה כיצד? אמר הריני נזיר אם אוכלה הריני נזיר אם אוכל, ואכל, חייב על כל אחת ואחת.

שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל, ואכל, אינו חייב אלא אחת:

גמרא ר' יוסי בעי שבועה שבועה שבועה שלא אוכל, ואכל. אמר ר' יוסי בי ר' בון נישמעינה מן הדא: שבועה שלא אוכל ככר זה שבועה שלא אוכל שבועה שלא אוכל ואכל. אינו חייב אלא אחת מפני שאמר זו. הא אם לא אמר זו חייב על כל אחת ואחת.ומתני' איירי באומר "זה"

אבימי אחוי דחיפה אמר שמשיתלמדתי בנדרים? שמשית בשבועות? בעי חיפה מיבדקיניהרצה חיפה לבודקו היו לפניו ה' ככרים ואמר שבועה שלא אוכל ככר זו. וחזר ואמר שנים אילו. וחזר ואמר ג' אילו. וחזר ואמר ד' אילו. וחזר ואמר חמשה אילו. ואכל את הראשון מהו? א"ל חייב על כל אחת ואחת. א"ל חיפה לאבימי אינו חייב אלא אחת? מכיון שהזכיר עליו שבועה עשאו כנבילה, מיכן ואילך כמיחל שבועות על האיסורין. ואין שבועות חלות על האיסורין.

חזר ובדקיה, היו חמשה ככרים ואמר שבועה חמשה ככרים האילו. וחזר ואמר ד' אילו. וחזר ואמר ג' אילו. וחזר ואמר שנים אילו. וחזר ואמר אחד זה. ואכל את כולן. א"ל אינו חייב אלא אחת. א"לחיפה לאבימי חייב על כל אחת ואחת! אילו מי שאמר שבועה שלא אוכל חמשה ואכל ארבעה שמא אינו פטור? !נמצא ש"הוסיף" איסור בכל שבועה, וכולם חיילי אמר ר' יוסי מסתברא כאיחו דחיפא באחריתה. ודחיפא בקדמיתא :תרוויהו אינו חייב אלא אחת

הלכה ד משנה סתם נדרים להחמיר ופירושן להקל. כיצד? אמר הרי עלי כבשר מליח וכיין נסך, אם של שמים נדר, אסור. ואם של ע"ז, מותר. ואם סתם, אסור

הרי עלי כחרם, אם כחרם של שמים נדר, אסור. ואם של כהנים, מותר. ואם סתם, אסור.

הרי עלי כמעשר, אם כמעשר בהמה נדר, אסור. ואם של דגן, מותר. ואם סתם, אסור.

הרי עלי כתרומה, אם בתרומת הלשכה נדר, הרי זה אסור. ואם של גורן, מותר. ואם סתם, אסור. דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: סתם תרומה ביהודה אסורה, ובגליל מותרת, שאין אנשי גליל מכירין תרומת הלישכה.

סתם חרמים ביהודה מותרין ובגליל אסורין, שאין אנשי הגליל מכירין חרמי כהנים:

גמרא הוון בעיי מימר "מליח" לעולםכ"מ שנזכר "מליח" מיירי מליח לזמן רב הא לשעה לא. אמר ר' יודן מן מה דתנינן הרי עלי כבשר מלוח וכיין נסך. הדא אמרה מליח לשעהכגון בשר קדשים מלוח הוא. אי זהו מלוח לשעה? כיי דתני כיצד הוא עושה נותן את האיברים על גבי המלח והופכן. אמר ר' אבא מרי שנייא היא שאם משהא הוא אותן שהן נמלחין.כיון שנותן מלח

הרבה ויידא אמרה דא דמר ר' חייה בר אבא הנוטל זיתים מן המעטן טובל אחד אחד במלח ואוכלאבל שתיים אסור דהוי כקבע הדא אמרה מלוח הוא לשעה מלוח הוא.

הרי עלי כתרומה, אם בתרומת הלשכה נדר אסור הא בתרומת תודה מותר. ואם של גורן מותר. הא בתרומת תודה אסור. הכא את אמר אסור והכא את אמר מותר!! נישמעינה מן הדא: כחלת אהרן וכתרומתו מותר. הא בתרומת תודה אסור.

וחכמים אומרים סתם תרומה ביהודה אסורה, ובגליל מותרת. שאין אנשי גליל מכירין תרומת הלשכה. אבל אם היו מכירין, סתם אסור. סתם חרמין ביהודה מותרין ובגליל אסורין שאין בני גליל מכירין חרמי כהנים. אבל אם היו מכירין סתמן מותר. הכא את אמר מותר. וכא את אמר אסור!! אמר רבי אלעזר תרין תניין אינון.תנאי נינהו אמר רבי ירמיה חד תניי הוא, כמאן דמר סתם חרמין לבדק הבית. ברם כמאן דמר סתם חרמין לכהנים אפי' בגליל יהא מותר.ומתני' כמ"ד סתם חרמין לכהנים

רבי יוסי בשם רבי הילא בגליל על ידי שרגילין בחרם עכן את אמר אסור. וביהודה על שאינן רגילין בחרם עכן את אומר מותר:

הלכה ה משנה נדר בחרם, ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים. נדר בקרבן, ואמר לא נדרתי אלא בקרבנות מלכים. הרי עצמי קרבן, ואמר לא נדרתי אלא בעצם שהינחתי לי להיות נודר בו. קונם אשתי נהנית לי, ואמר לא נדרתי אלא מאשתי הראשונה שגירשתי. על כולן אין נשאלין עליהןאין צריך שאלה, אבל אים באים לישאל... ואם נשאלו עונשין ומחמירין עליהן דברי ר"מ. וחכמים אומרים פותחין להן פתח ממקום אחר ומלמדין אותן כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים:

גמרא חד בר נש נדר באילין מילייא אתא לגבי רבי מאיר ושלחיה גבי רבי יודה אמר ליה אודעיה דאתית לגביי ושלחתיך לגביה. אתא לגבי רבי יודה ושלחיה לגביה ר' יוסי א"ל הודעיה דשלחך ר' מאיר לגביי ושלחתיך לגביה!! אתא לגביה רבי יוסי א"ל אין לית קדמאה מישרי לך לית חורן מישרי לך! דאית ליה אם נשאלו עונשין אותן ומחמירין עליהן. חזר ואתא קומי רבי מאיר א"ל הויתה ידע דהוא כן למה לא אמרת לי בדקמיתא! אמר ליה חמיתך מיקל וחמרית עלך :כיון שראיתך מיקל, החמרתי עליך!

מסכת נדרים פרק ג

הלכה א משנה ארבעה נדרים התירו חכמים: נידרי זירוזין ונדרי הבאי נידרי שגגות ונדרי אונסין

נידרי זירוזין- היה מוכר חפץ אמר קונם שאיני פוחת לך מן הסלע והלה אומר קונם שאיני מוסיף לך על השקל שניהם רוצין בשלשה דינרין

רבי אליעזר בן יעקב אומר אף הרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו יאמר לו כל נדר שאני עתיד לידור הרי הוא בטל ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר:

גמרא וכל הנדרים לאו חכמים הן שהן מתירין?! כתיב (במדבר ל) וידבר משה אל ראשי המטות תלה הפרשה בראשי המטות שיהא מתירין נדרי העם. רב יהודה בשם שמואל (במדבר ל) לא יחל דברו הוא אינו מיחל דברו הא אחר עושה דברו חולין. ואי זה זה? זה חכם שמתיר נדרו. חנינה בן אחי רבי יהושע אומר (תהלים קיט) נשבעתי ואקיימה פעמים שאינו מקיים. רבי יהושע אומר (תהלים צה) אשר נשבעתי באפי. באפי נשבעתי חוזר אני בי. וכל הנדרים חכמים הם

שהם מתירין ותנינן ארבעה נדרים התירו חכמים?! רבי לעזר בשם רבי חייה רובה, אילו "אינן צריכין" היתר חכם.

רב ושמואל תריהון אמרין אלו "הן צריכין" היתר חכם. התיב איסי והרי לא מצינו פתח לנדרים אלא מיכן!כל עיקר "היתר נדרים ע"פ חכם" ממשנתינו נלמדת! ובוודאי שגם 4 נדרים אלו צריך חכם! א"ל שמואל חגר עליה מותא.קשרו בחבל!!(אין לו שום פירכא!) מתניתא פליגי על איסי 8:7: אף זה יכול להפר נדרו שלא על פי חכם. פתר לה כל נדרים צריכין פתח ממקום אחר. ואלו פתחן בצידן.

א"ר זעירא הדא דאת אמר בשאינן מעמידים,אים חזר המוכר/לוקח והתחזק בדבריו "איני מוכר לך בפחות מד"", (ולבסוף מכרו בג') נדרו קיים אבל אם היו מעמידין, צריכין היתר חכם. הרי זההמוכר מעמיד וזההלוקח אינו מעמיד, מאחר שבטל אצל זה יבטל זה. תלמידויי דרבי חייה בר לולייני א"ר יודן שאילו היה אומר זה בסלע, וזה אומר ליתן לו בשלש, וזה אומר בשקל מעמיד, מאחר שביטל דינר זה על זה, יבטל עוד דינר אחר אצלו. ויתנו לו בשנים.???כיון שלגבי בעל השלש "אין המוכר מעמיד", אף ש"מעמיד" לגבי בעל השניים, בטל הנדר (אף כשמוכרו לו השניים)

א"ר אמי מאן תני נידרי זירוזין? רבי טרפון.דס"ל כל אסמכתא לא מהני דו פתר לה במעמידין.אפיי בכה"ג, נדרו בטל א"ר בא תיפתר דברי הכל, שאין מעמידין. אין תימר במעמידין, ניתני רבי אליעזר בן יעקב ורבי טרפון שניהן אמרו דבר אחד.

אית תניי תני הרוצה, אית תניי תני אף הרוצה.גם רישא ראב"י קתני לה מאן דמר אף הרוצה מסייע לרבי בא. מאן דמר הרוצה מסייע לר' אמי.

רבי פדת בשם רבי יוחנן מאן תנא נידרי זירוזין רבי טרפון.

כיני מתניתא כל נדר שאני עתיד לידור הרי הוא בטל, ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר. בשלא התנה.רק חושב עתה שאינו רוצה בה

אבל אם התנה מראש השנה אע״פ שאינו זכור. בשעה שנדר, נדרו בטל מאליו

בנדרים, אבל בשבועות, תניי בנדרים, ואין תניי בשבועות. כהדא דתני: שבועות הדיינין כתניין שבלבינו לב בי״ד לא כתנויי שבלבכם. אמר רבי יודה כתניי שבליבו הוא משביעו. ולמה הוא מתנה עמו? מפני ההדיוטות שלא יאמרו יש תניין בשבועות. דמהני ״ביטול בלב״, וזה וודאי ל״מ. אבל לעולם כפי מה שהאדם מפרש הדבר—ולא המשביע.

תני ר׳ חנניה קומי רבי מנא והא כתיב (דברים כט) כי את אשר ישנו פה. מה את שמע מינה? א״ל מה דורות הבאים אחרינו אין בליבן תניי, אף אנו אין בלבינו תניי:

הלכה ב משנה נידרי הבאי: אמר אם לא ראיתי בדרך הזו כעולי מצרים אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבד

נדרי שגגות כיצד? אמר אם אכלתי ואם שתיתי ונזכר שאכל וששתה. שאיני אוכל ושאיני שותה, ושכח ואכל ושתה

אמר קונם אשתי נהנית לי שגנבה את כיסי ושהיכת את בני נודע שלא הכתו ונודע שלא גנבה. ראה אותן אוכלין תאנים ואמר להן הרי הן עליכם כקרבן ונמצאו אביו או אחיו והיו עמהן אחרים, בית שמאי אומרים הן מותרין ומה שעמהן אסורין ובית הלל אומרים אילו ואילו מותרין:

גמרא אי איפשר שלא עבר בה כעולי מצרים?! אלא כן אנן קיימין בראייה אחת. והא לוליינוס מלכא כד נחת לתמן נחות עימיה מאה כ׳ ריבוין. אלא כן אנן קיימין בראייה אחת. והא חויה דשבור מלכא בלע גמלין בלע קרונין כד בעי מיקטלוניה, מלון פחליץ bale של גמלין תבן, ויהבון בון גומרין, coals ובלעון ומית. אמר רבי יודה בר פזי אנא חמיי משך דחיוי עבד אורי על תומני מססטולא. Eight intercolumniations. א״ר שמואל בר יעקב אנא חמית משך דחיוי

סליק קרובין למלכותא.עור נחש ראוי ליקרב לפני מלך—אלמא שייך נחשים גדולים! שמואל אמר במרובעוזה וודאי לא נמצא אין תימר בשאינובשהינו=כשהוא מרובע למה לי גדול אפי׳ קטן א״ר מתניה לית אורחין דהדין תנייה מתפיס אלא מילה רובא. תדע לך שהוא כן דתנינן גמל פורח באויר. ניתני עכבר פורח באויר.

תני רשב״ג אומר אין מרובע משׁשת ימי בראשית. התיב רבי ברכיה והתנינן גופה של בהרת כגריס האיטלקי מרובע. אמר ר׳ ביסנא כל גרמא דא דלית הוא מרובע. ולמה תנינן מרובה? ירבענה הוא. והא כנעה?mint מלי קיטרין.it is full of knots והא ארכובה דיעלא?elephants berry עגיל הוא מלמטה. אית דבעי מימר לא אמר רבן גמליאל אלא בבריות. ותני כן מרובע באוכלין אין מרובע בבריות.

(דברים ה) שוא (שמות כ) ושקר שניהם נאמרו בדיבור אחד מה שאי איפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע. (שם) זכור (דברים ה) ושמור שניהם בדבור אחד נאמרו מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע. (שמות לא) מחלליה מות יומת (במדבר כח) ושני כבשים בני שנה תמימים נאמרו בדיבור אחד מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע. (ויקרא יח) ערות אשת אחיך לא תגלה. (דברים כה) יבמה יבא עליה שניהן נאמרו בדיבור אחד. (במדבר לו) ולא תסוב נחלת בני ישראל ממטה למטה אחר.

דף ט,ב פרק ג הלכה ב גמרא (במדבר לו) וכל בת יורשת נחלה שניהן נאמרו בדיבור אחד. (דברים כב) גדילים תעשה לך. (שם) לא תלבש שעטנז שניהן בדיבור אחד נאמרו. וכן הוא אומר (תהלים סב) אחת דבר אליהם בדיבור שתים זו שמענו. וכתיב (ירמיהו כג) הלא כה דברי כאש נאם ה׳ וכפטיש יפוצץ סלע.

אי זהו שוא ואי זהו שקר? שבועת שוא בשנשבע לשנות את הידוע לאדם. שבועת שקר בשנשבע ומחליף.שאכל, ולא אכל רבי

יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן ידוע לשנים, זהו שבועת שקר. לג׳, זהו שבועת שוא. רבי הילא בשם ר״א אפילו ידוע לשנים, ואחד בסוף העולם מכירו שבועת שוא היא. מה נפק מן ביניהון? שינה בו בפני שנים, והשליכו לים, והתרו בו משום שבועת שוא.נטל עץ ונשבע לפני שניים שהוא אבן, ותיכף השליכו לים על דעתיה דרבי יוחנן אינו לוקה.כיון שאינו ידוע לג׳ על דעתיה דר׳ לעזר לוקה.דאחד בסוף העולם סופו להכירו התרו בו משום שבועת שקר. על דעתיה דרבי יוחנן לוקה. על דעתיה דר׳ לעזר אינו לוקה. ר׳ בא בשם רב יהודה אפילו ביעה ומרגליתא.נשבע על ביצה שהיא מרגלית, לוקה משום שוא והן אפילו? אלא כגון ביעה ומרגליתא.

תני כשם שנדרי הבאי מותרין, כך שבועות הבאי מותרות. והתני שבועות הבאי אסורות! ר׳ ירמיה בשם ר׳ פדת כאן במעמידין,אים מעמיד דבריו גשבועת הבאי, לוקה וכאן בשאינן מעמידין. אמר ר׳ בא אפילו תימא כאן וכאן במעמידין, כאן וכאן בשאין מעמידין. כאן במיחל שבועה על נכסיו. שבועת נכסי עלי נכסיו אסורין.כגון שבועה שנכסיי אסורין אים לא ראיתי נחש כקורת בית הבד הא ללקות אינו לוקה. כשם שנדרי זירוזין מותרין. כך שבועות זירוזין מותרות. עוד הוא במיחל שבועה על נכסיו. שבועה נכסי עלי נכסיו אסורין הא ללקות אינו לוקה.באומר ״שבועה שראיתי נחש כקורת..״

חזקיה אמר ההן דמישתבע על תרין דינוןדאינון תרין, לוקה משום שבועת שוא. ר׳ חגיי בשם ר״ש בן לקיש ההיא דחמא מיטרא נחיתראה גשם יורד ומר : קורי! פלי בריכסוןאני נשבע בד׳ שיש כאן גשם הרבה לוקה משום שבועת שוא.

ר׳ חוניא ר׳ יעקב בר אבון בשם ר׳ שמואל בר נחמן עשרים וארבע בולייותשרים היו ביהודה וכולן חרבו משום שבועת שוא שהיא של אמת. דכתיב (ירמיהו ב) לשוא הכיתי את בניכם.

תמן תנינן 2:3 שבועה שלא אוכל ככר זו. דבר שאילו בנדרין אסור ושבועות מותר. לא הדא אמרת, אלא על הדא: אחד דברים של עצמן, ואחד דברים של אחרים.בנדרים אסור ובשבועות מותר אמר ר' בא בשם שמואל שבועה שנתן פלוני לפלוני מנה ונמצא שלא נתן, מאחר שאין בידו לבא,א"א לישבע "פלוני יתן" אין בידו לשעבר. אשכח תני על תרתיהון זה חומר בשבועות מבנדרין ששגגת שבועות אסורה, ושגגת נדרין מותרת.

ר"ש בר לקיש בעא קומי ר' בא ר' עקיבה להוסיף על דברי בית הלל כיי דתנינן תמן עד שבא רבי עקיבה ולימד שנדר שהותר מכללו הותר כולו. א"ל מה אם תמן נדר שהוא צריך חקירת חכם, את אמר נדר שבטל מקצתו בטל כולו. כאן שאינה צריך חקירת חכם לא כל שכן!

רבי יוסי בשם ר' הילא משם נדר טעות שאילו הייתי יודע שאבא ואחי שם לא הייתי נודר:

הלכה ג משנה נידרי אונסין: הדירו חבירו שיאכל אצלו, חלה הוא או שחלה בנו או שעיכבו נהר, הרי אילו נדרי אונסין:

גמרא מפני שחלה, הא אם לא חלה לא. אמר ר' ירמיה דר"מ היא. דר"מ אמר 8:7 אסור עד שיתן. אמר ר' יוסה ולמה לית אנן פתרין לה דברי הכל! כיי דמר רבי זעירא בסתם חלוקין. מה אנן קיימין? אם בזה אומר מפני כבודי, וזה אומר מפני כבודי דברי הכל אסור. אם בזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודך אמרתי, דברי הכל מותר.

אמר ר' הילא כן אורחא דבר נשא מימור לחבריה כורוסתי בייה to invite someone with a vow:

הלכה ד משנה נודרין להרגים ולחרמים ולמוכסין שהיא תרומה אע"פ שאינה תרומה. שהן של בית המלך אע"פ שינן שלהן.

ב״ש אומרים בכל נודרין חוץ מבשבועה וב״ה אומרים אף בשבועה ב״ש אומרים לא יפתח לו בנדר וב״ה אומר אף יפתח לו בית שמאי אומר במה שהוא מדירו וב״ה אומר אף במה שאינו מדירו כיצד אמרו לו אמור קונם אשתי נהנית לי ואמר קונם אשתי ובני נהנין לי בית שמאי אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין וב״ה אומרים אילו ואילו מותרין:

גמרא להרגים בהרגה. לחרמים בשעת החרם. תני ר׳ יודה בן פזי בשם רבי יוחנן אם היה דבר של סכנה מותר. ר׳ אחא ר׳ חיננא בשם רבי יוחנן אם היה דבר של יישוב אסור.

תני תולים בגוים ובמלכות אבל לא בישראלבאנס ישראל אסור שבעלי זרוע מצויין ליפול. דלא יפול ויגלגל עלוהי קדמיתא.

עבר ופתח על דב״ש מהו?מי אסרי׳ בדיעבד, כשעבר ופתח? נישמעינה מן הדא ב״ש אומרים אשתו מותרת ובניו אסורין. הדא אמרה עבר ופתח על דבית שמאי מותר.

הוון בעיי מימר בנדרים הא בשבועות לא. אשכח תני ר׳ ישמעאל אומר (ויקרא יט) לא תשבעו בשמי לשקר. נשבע את להרגין ולחרמין ולמוכסין:

הלכה ה משנה חושב בלבו שבזכות שהם ״קרבן״, יינצלו מקציצה ושריפה

הרי נטיעות האילו קרבן אם אינן נקצצות וטלית זו קרבן אם אינה נשרפת יש להן פדיון

הרי נטיעות האילו קרבן עד שיקצצו וטלית זו קרבן עד שתישרף אין להן פדיון :מיד כשפודן, חוזרות וקדושות

גמרא ראה קציעות המלך ממשמשין ובאין. ראה דליקה ממשמשת ובאה, ואמר הרי נטיעות האילו קרבן אם אינן מקצצות. טלית זו קרבן אם אינה נשרפת ונקרעה. למפריען קדשו???אים נשרפו לבסוף, מי אמרי׳ עד השתא קדשו? **או מיכן ולבא.** מה

נפיק מביניהון? נהנה מהן, אין תימר למפריען קדשו מעל, אין תימר מיכן ולבא לא מעל.

אסיפא קאיחזקיה אמר פדיין, חזרו לקדושתן. ר' יוחנן אמר פדיין, פדויין. מתניי פליגא על ר"י אין לה פדיון!אלמא חזרו וקדשו! פתר לה לכשיקצצו אין להם פדיון.אים כבר קצצן אין להם פדיון(אין צריכין פדיון???)

א"ר יוסי מ"דמה דאמר חזקיה, בשפדיין הוא. אבל אם פדיין אחר פקעה מהן קדושתן.

מחלפיה שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אומר פדייןאחר פקעה מהן קדושתן. וכא הוא אמרמקדש אשה מעכשיו, ולכשתתגרש נישאת לאחר לא פקעו ממנה קידושין! לא צורכא דלא בשנתן לה "שתי" פרוטות, א' מכבר וא' לכשיגרשנה מהו:

הלכה ו משנה הנודר מיורדי הים מותר ביושבי היבשה. ומיושבי היבשה אסור ביורדי הים. שיורדי הים בכלל יושבי היבשה

לא כאלו ההולכים מעכו ליפו אלא מי שדרכו לפרש:

גמרא שלא תאמר אילויורדי הים= ההולכים מעכו ליפו. אלא במי שדרכו לפרש

מיושבי היבשה אסור ביורדי הים. ולא סוף דבר אלא כגון אילו ההולכין מעכו ליפו, אלא במי שדרכו לפרש. ולא מיושבי היבשה נדר?! הדא אמרה שיורדי הים בכלל יושבי היבשה.

נדר מיורדי הים לאחר שלשים יום,ובתוך 30 נעשו בני יבשה? תפלוגתא דרבי ישמעאל ור"ע 11:9 דר"י אמר אחר הנדר. ור"ע אומר אחר האיסר. ובאילין טלייתאהמפרשים בים לתענוג צריכה :מיבעי אי מיקרי "יורדי הים"

הלכה ז משנה הנודר מרואי החמה אסור אף בסומין שלא נתכוון זה אלא למי שהחמה רואה אותו הנודר משחורי הראש אסור בקרחים ובבעלי שיבות ומותר בנשים ובקטנים שאינן נקראין שחורי ראש אלא אנשים

הנודר מן הילודים מותר בנולדיםעדיין לא נולדו

"מן הנולדים" רבי מאיר אוסר אף בילודיםאותן שכבר נולדו וחכמים אומרים לא נתכוון זה אלא במי שדרכו להיוולד: רק מי שלא נולד

גמרא מאי טעמא דר' מאיר? (בראשית מח) ועתה שני בניך הנולדים לך וכבר נולדו. מאי טעמא דרבנין (מלכים א ג) הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו ועדיין לא נולד:

הלכה ח משנה הנודר משובתי שבת אסור בישראל ואסור בכותים מאוכלי השום אסור בישראל ואסור בכותים

ומעולי ירושלים אסור בישראל ומותר בכותים

קונם שאיני נהנה לבני נח מותר בישראל ואסור באומות שאיני נהנה לזרע אברהם אסור בישראל ומותר באומות שאיני נהנה לישראל לוקח ביתר ומוכר בפחות שישראל נהנין לי לוקח בפחות ומוכר ביתר אין שומעין לו שאיני נהנה להם והם לי יהנה לאומות:

גמרא ואין ישמעאל בכלל זרעו של אברהם?! (בראשית כח) כי ביצחק יקרא לך זרע! ואין עשו בכלל זרע יצחק?! א"ר יודן בר שלום "ב"יצחק במקצת יצחק! ר' הונא אמר "ב"ת"= תרי. בן שהוא עתיד לנחול שני עולמות העולם הזה והעולם הבא. ר' גרשום בשם ר' אחא (במדבר כד) דרך כוכב מיעקב. ממי דרך כוכב ועתיד לעמוד? מיעקב.

רבי אחא בשם ר' חונא עתיד עשו הרשע לעטוף טליתו ולישב עם הצדיקים בגן עדן לעתיד לבוא והקב"ה גוררו ומוציאו

משם מה טעמא (עובדיה א) אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך נאם ה׳. ואין כוכבים אלא צדיקים כמה דאת אמר (דניאל יב) ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד:

הלכה ט משנה קונם שאיני נהנה לערלים מותר בערילי ישראל ואסור במולי אומות העולם. שאיני נהנה למולים אסור בערילי ישראל ומותר במולי אומות העולם. שאין הערלה קרויה אלא לשם הגוים שנא׳ (ירמיהו ט) כי כל הגוים ערילים וכל בית ישראל ערלי לב. ואומר (שמואל א יז) והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם. ואומר (שמואל ב א) פן תשמחנה בנות הפלשתים פן תעלוזנה בנות הערילים

רבי לעזר בן עזריה אומר מאוסה היא הערלה שנתגנו בה הרשעים שנאמר (ירמיהו ט) כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב. רבי ישמעאל אומר גדולה מילה ששלש עשרה בריתות נכרתו עליה. רבי יוסי הגלילי אומר גדולה מילה שהיא דוחה שבת החמורה. ר׳ יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שלא נתלה למשה הצדיק עליה מלא שעה. רבי נחמיה אומר גדולה מילה שהיא דוחה את הנגעים. רבי אומר גדולה מילה שכל המצוות עשה אברהם אבינו לא נקרא שלם עד שמל שנאמר (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים. דבר אחר גדולה מילה שאילולא היא לא ברא הקב״ה את עולמו שנאמר (ירמיהו לג) כה אמר ה׳ אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי. דבר אחר גדולה המילה שהיא שקולה כנגד כל המצות שבתורה שנאמר (שמות כד) הנה דם הברית אשר כרת ה׳ עמכם על כל הדברים האלה:

גמרא אמר רבי יוחנן בר מרייה כתיב (בראשית טו) ביום ההוא כרת ה׳ ברית את אברם לאמר וגו׳ עד ואת בריתי אקים את יצחק וגו׳ שלש עשרה בריתות:

(ויקרא יב) ביום השמיני ימול אפילו בשבת. מה אני מקיים (שמות לא) מחלליה מות יומת אף במילה. מה אני מקיים בשמיני ימול חוץ מן השבת. ת״ל וביום אפילו בשבת.

בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שהשבת שקולה כנגד כל המצות שבתורה. בתורה דכתיב (שמות טז) עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורתי. וכתיב (שם) ראו כי ה׳ נתן לכם את השבת. בנביאים דכתיב (יחזקאל כ) וימרו בי הבנים בחוקותי לא הלכו וגו׳. וכתיב (שם) ואת שבתותי חיללו מאד. בכתובים דכתיב (נחמיה ט) ועל הר סיני ירדת וכתיב ואת שבת קדשך הודעת להם וגו׳. אמר ר׳ אלעזר בי ר׳ אבינה מצוות שבת מליא״מצוות״ להודיעך שהיא שקולה כנגד כל מצוותיה של תורה, והמילה דוחה אותה. משל לשני מטרניות שהיו באות זו על גב זו ואין את יודע אי זו גדולה מחבירתה זו שהיא יורדת מפני חבירתה את יודע שחבירתה גדולה ממנו.שתי נשים עומדות על ״מדריגה״ אחת וא״י מי גבוה ממי, אותה שנראית יורדת אחרונה, גבוהה מחבירתה ע״ז קשה מכולם (במדבר טו) וכי תשגו ולא תעשו את כל המצות האלה. א״ר יודה בר פזי חילול השם קשה מכולן הדא הוא דכתיב (יחזקאל כ) ואתם בית ישראל כה אמר ה׳ אלהי ישראל איש גילוליו לכו עבודו ואת שם קדשי לא תחללו וגו׳.

וע״י שנתעצל משה במילה ביקש המלאך להורגו הה״ד (שמות ד) ויפגשהו ה׳ ויבקש המיתו. א״ר יוסי חס ושלום לא נתעצל משה במילה אלא שהיה דן בעצמו ואומר אם לימול ולצאת, סכנה היא. ואם לשהות הקב״ה אמר לו (שם) לך שוב מצרים. אלא ע״י שנתעצל בלינה קודם המילה, הה״ד (שמות ד) ויהי בדרך במלון. ואמר רשב״ג חס ושלום לא ביקש המלאך להרוג למשה אלא לתינוק. בוא וראה מי קרוי חתן משה או התינוק? אית תניי תני משה קרוי חתן. אית תניי תני התינוק קרוי חתן. מאן דאמר משה קרוי חתן. חתן

דמים מתבקש מידך.כי בשבילך כמעט שנהרג התינוק! ומאן דמר התינוק קרוי חתן. חתן בדמים את עומד לי.כמעט שנהרגת! (שם)

ותקח צפורה צר ותכרות את ערלת בנה ותגע לרגליו וגו׳. ר׳ יודה ורבי נחמיה ורבנין. חד אמר לרגליו של משה, וחרנה אמר לרגליו של מלאך. וחרנה אמר לרגליו של תינוק. מן דמר לרגליו של משה, הילך גזי חובך.״נכרת״ חטאך מן דמר לרגליו של מלאך, הילך עבד שליחתך. מן דמר לרגליו של תינוק נגעה בגוף התינוק. (שם)

וירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולות. מיכן לשתי מילות אחת למילה ואחת לפריעה אחת למילה ואחת לציצין.

(ויקרא יב) ימול בשר ערלתו אע״פ שיש שם בהרת. מה אני מקיים (דברים כד) השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות וגו׳. אף במילה. מה אני מקיים ימול בשר ערלתו בזמן שאין שם בהרת. ת״ל בשר אע״פ שיש שם בהרת. על דעתיה דר׳ יונה דאמר מצות עשה דוחה את מצות לא תעשה אע״פ שאינה כתובה בצידה ניחא. על דעתיה דר׳ יוסה דאמר אין מצות עשה דוחה למצות לא תעשה אלא אם כן היתה כתובה בצידה? מכיון דכתיב בשר ערלתו, כמי שהיא כתובה בצידה :ומילה דוחה צרעת

מסכת נדרים פרק ד

הלכה א משנה אין בין המודר הנאה מחבירו, למודר ממנו מאכל אלא דריסת הרגל, וכלים שאין עושין בהן אוכל נפש

המודר הנאת מאכל מחבירו לא ישאילנו נפה וכבר' וריחים ותנור אבל משאיל לו חלוק וטלית נזמים וטבעות וכל דבר שאין עושין בו אוכל נפש

מקום שמשכירין כיוצא בהן אסור:

גמרא הא דבר שעושין בו אוכל נפש אסור. ולא "ממאכל" נדר?! אמר רשב"ל כיני מתניתא אין בין מודר הנייה מחבירו למודר "הניית מאכל" מחבירו. תניי דבית ר' כן המודר הניית מלאכל מחבירו לא ישאילנו נפה וכברה ריחים ותנור. תני אבל משאילו כוסות וקערות ותמחויין. שאינן מהנין את האוכל אבל מכנסין את האוכל. לפסים וקדירות אסור.שמבשלין בהם לטחון ולדרוך אסור. לקצור צריכא ולבצור צריכא.כיון שמחוסר כמה מלאכות

הניית מהו?עיין המשך תני אבל משאילו קורדום. הוינן סברין מימר בקורדום של בקעי'.עצים לאפות בהם—אלמא "הכשר" שרי תיפתר בקורדום של מכוש ולית שמע מינה כלום.

ר' אבונא אמר ר' ירמיה בעי אהן יוסטה???יכול לנפות בו קמח מכיון די מרחקנקביו רחוקים וחשרמנפה בה קמחא אסור מישאל ליה.

מפרש סיפאר' בא בשם ר' זעירא שהוא כנותן לו מעות ליקח בהן ככר. ר' בון בר חייה בעי מעתה אסור להשאיל לו מעות שהוא כנותן לו מעות ליקח בו ככר?!

ר' אבינא אמר ר' ירמיה בעי אילון קוזמידייאתכשיטין ומיני ציורין שיש על הטלית דאית עליהון אסור מישאל לון?

הלכה ב משנה המודר הנייה מחבירו שוקל לו את שקלו ופורע לו את חובו ומחזי' לו אבידתו

מקום שנוטלין עליה שכר,על השבת אבידה תפול הנייה להקדש :אים המאבד אסור ליהנות מהמשיב

הלכה ב גמרא רבי בא בר ממל בעי הפורע שטר חובו של חבירו שלא מדעתו תפלוגתא דחנן ובני כהנים גדולים. אמר רבי יוסי טעמא דבני כהנים גדולים. תמן לא עלת על דעתו שימות אשתו ברעב. ברם הכא מפייס הוינא ליה והוא מוחל לי. הגע עצמך דהוה גביה משכון. מפייס הוינא ליה והוא יהיב לי משכוני. עד כדון בבעל חוב שאינו דוחק. ואפי' בבעל חוב שדוחק? נישמעינה מן הדאמשוקל את שקלו תדע לך שהוא כן דתנינן ומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני יולדות חטאות ואשמות..אע"פ שהגזבר דוחק בשלא נכנס לתוך ידיו כלום.כיון שלא בא מיד ליד הנאה וכא בשלא נכנס לידיו כלום.

ר' יהושע בן לוי אומר אין לך נתפס על חבירו וחייב ליתן לו אלא בארנון ובגולגולת. רב אמר כל הנתפש על חבירו חייב לו. חייליה דרב מן הדא הגוזל שדה ונטלוה מסיקין. לא שמע דאמר רבי יוחנן קנס קנסו בגזלן. ר' אבין בעי דהוה רביהאים באו אנסים על "תלמיד" בשביל רבו החייב מס, היכול תלמיד לנכות "שכר לימוד"...

ר' יוסי בי רבי בון ורבי חייה בר לולייני תריהון אמרין בשם ר' שמואל חד אמר בארנון ובגולגולת. וח"א אינו כארנון וגולי'

תמן תנינן 4:4 מרפאהו רפואת נפש אבל לא רפואת ממוןכגון בהמתו.אלמא "השבת אבידה אסורה"! רבי יודה ורבי יוסי חד אמר כאן במדירה מגופו. וכאן 4:4 במדירה מנכסיו.(עי' פיסקי' הבאה) וחרנה אמר כאן בשיש לו מי שירפאנו וכאןמשנתינו בשאין לו מי שירפאנו.(אין מי שישיב את האבידה) אם בשיש לו מי שירפאנו אפי' רפואת נפש לא ירפאנו! לא מכל אדם זוכה להתרפות.

ולא ניכסי המחזיר הן שהן אסורין לבעל הפרה? !ולמה לא ירפא בהמתו? עולא בר ישמעאל בשם ר' יצחק כשהיו ניכסי זה אסורין על זה וניכסי זה אסורין על זה.

מאן תנא תפול הנייה להקדש? ר' מאיר. דר' מאיר אומר מועלין באיסרות.

ר' בון בר חייה בעי נדר מן ככר מהו לחמם בו את ידיו. נישמעינה מן הדא: אמר ככר זו הקדש אכלו בין הוא בין אחר מעל לפיכך יש לו פדיון. אם אמר הרי הוא עלי, אכלו מעל בו בטובת הנייה, דברי ר"מ. אחרים, לא מעלו. לפיכך אין לו פדיון. לא אמר אלא אכלו הא לחמם בו את ידיו מותר. תלמידוהי דר' יונה שם ר' בון בר חייה כיני באומר לא אוכלנו ולא אטעמנו. לא אסרו עליו אלא לאכילה. עד כדון צריכאאכתי מיבעי לן נדר מן הככר מהו לחמם בו את ידיו:

הלכה ג משנה ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו.=לרצונו ומקריב עליו קיני זבין קיני זבות קיני יולדות חטאות ואשמות. ומלמדו מדרש הלכות ואגדות. ולא ילמדנו מקרא אבל מלמד הוא את בניו מקרא. וזן את אשתו ואת בניו אע"פ שהוא חייב במזונתן. ולא יזון את בהמתו בין טמאה בין טהורה. ר' אליעזר אומר: זן את הטמאה ואינו זן את הטהורה. אמרו לו מה בין טמאה לטהורה? אמר להן שהטהורה נפשה לשמים וגופה שלו והטמאה נפשה וגופה לשמים. אמרו לו אף הטמאה נפשה לשמים וגופה שלו שאם ירצה הרי מוכרה לגוים או מאכילה לכלבים:

גמרא המתקן פירותיו של חבירו שלא מדעתו,מפריש מפירותיו על של חבירו טובת הניית מעשרותיו של מי? רבי אבהו אומר של מתקן. רבי זעירא אמר של בעל הפירות. רבי זעירא כדעתיה דאמר רבי זעירא בשם רבי שמעון בן לקיש הפריש קרבן נזיר קרבן מצורע של חבירו המתכפר הוא שעושה תמורה. מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש: ותורם תרומתו ומעשרותיו של חבירו לדעתו.והא מהנהו! פתר לה בשלא יהא לו טובת הנייה בהן.המפריש מתנה שלא יהא טוה"ן להבעלים

כתיב (דברים ד) ראה לימדתי אתכם חוקים ומשפטים. מה אני בחנם אף אתם בחנם. יכול מקרא ותרגום כן? ת"ל חוקים ומשפטים חוקים ומשפטים אתם מלמדים בחנם ואי אתם מלמדין בחנם מקרא ותרגום.מותר ליטול שכר וכן חמיי מתנייא נסבין אגריהון. א"ר יודן בי רבי ישמעאל שכר בטילין הן נוטלין.

אמר רבי זעירא מדבריהן זן את עבדו ואינו זן את עבדו.יכולים ללמוד אי מותר/אסור לזון עבדו הוון בעיי מימר מאן דמר הטהורה נפשה לשמים וגופה שלו. וזו הואיל וגופה ונפשה לשמים, זן את עבדו. מאן דמר שאם ירצה הרי מוכרה לגוים או מאכילה לכלבים. וזה הואיל ואין גופו שלו ואין מוכרו לגוים ואינו מאכילו לכלבים, זן את עבדו. אשכח תני זן את עבדו:

הלכה ד משנה המודר הנייה מחבירוהחולה מודר מהמבקר ונכנס לבקרו עומד אבל לא יושב. ומרפאהו רפואת נפש אבל לא רפואת ממון

ורוחץ עמו באמבטי גדולה אבל לא בקטנה וישן עמו במטה רבי יהודה אומר בימות החמה אבל לא בימות הגשמים מפני שהוא מהניהו ומיסב עמו על המיטה ואוכל עמו על השולחן אבל לא מן התמחוי אבל אוכל הוא מן התמחוי החוזר:

גמרא ר"ש בן יקים אמר שלא ישהא.ע"כ לא ישב מתניתא בשאסר הרופא נכסיו עליו. אבל אם אסר החולה נכסיו עליו של רופא הוא חטא על נפשיה.ואי"צ לרפאתו כלל

אבל לא באמבטי קטנה דהוא מפתח ליה."מגביה" את המים ומהנהו

תני רוחץ עמו במרחץ קטנה. דו נסב אשונה."לוקח" החום ממנו

תני מן התמחוי החוזר. מהו תמחוי החוזר. תמן אמרין פוסגתא.כלי ששותין בו, וכל אורח "חייב" לשתות "כולו"

רבנין דהכא אמרין תמחוי שיש בו לאכול ולשבוע ולהותיר.

תני מן הכוס החוזר. אי זהו כוס החוזר? תמן אמרין קונדיטון.יין מתוק שכל אחד שותה מעט רבנין דהכא אמרין: מליי מי סורס וקדחיןכוס מלא שרשים ועשבים ושתיין ומחזירין:

הלכה ה משנה לא יאכל עמו מן האבוס שלפני הפועלים. לא יעשה עמו באומן דברי ר' מאיר. וחכמים אומרים עושה הוא ברחוק ממנו:

גמרא על דעתיה דר"מ אסור ללמדו אומנות. על דעתיה דר' מאיר אסור ללמד עליו זכות:

הלכה ו משנה המודר הנייה מחבירו. לפני שביעית- לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנוטות. ובשביעית- לא יורד לתוך שדהו אבל אוכל הוא מן הנוטות

נדר הימנו "מאכל" לפני שביעית- יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ובשביעית- יורד ואוכל:

גמרא **וירד**?מה הנאה בהילוך שדה חבירו? כדאמר רבי שמעון בן יקים שלא ישהא.

רבי יוחנן פתר מתניתא המודר הנאה מחבירו לפני שביעית אינו יורד לתוך שדהו, ואינו אוכל מן הנוטו'. ובשביעיתוכשהגיע שביעית לא ירד לתוך שדהו, ואוכל מן הפירות. ואם נדר בשביעית- יורד ואוכל.כיון שהתירה תורה לאכול, אף לירד מותר!

רבי שמעון בן לקיש פתר מתניתא המודר הנייה מחבירו לפני שביעית לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ואם נדר בשביעית לא יורד בתוך שדהו, אבל אוכל מן הפירות.

נדר ממנו מאכל לפני שביעית, יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ואם נדר בשביעית, יורד ואוכל. ותייא דר' שמעון

בן לקיש כרבי יוסי 4:8 דו רבי יוסי אומר מפני שקדם נדרו להפקירו. כן ר' שמעון בן לקיש אמר שקדם נדרו להבקירו.וכיון שכבר חל "איסור ירידה" לפני שביעית, שוב לא פקע ולא הבקירו לנדרו. רבי יונה רבי בא בר חייה בשם רבי יוחנן מודה רבי יוסי בהבקר תורה=שביעית שהוא מותר:

הלכה ז משנה המודר הנייה מחבירו, לא ישאילנו ולא ישאל ממנו. לא ילוינו ולא ילוה ממנו. ולא ימכור לו ולא יקח ממנו

אמר לור' לש' השאילני פרתך! אמר לו אינה פנויה. אמר לו קונם שדי שאיני חורש בה לעולםהתרגז ר' "לעולם לא אחרוש שדי בפרתך" אם היה דרכו לחרוש, הוא אסור וכל אדם מותרין. ואם אין דרכו לחרוש הוא וכל אדם אסורין:

גמרא דרכו לחרוש, הוי כאומר...באומר קונם שדי שאיני חורש לעולם.אין דרכו... באומר קונם שדי נחרשת לעולם:

הלכה ח משנה המודר הנייה מחבירוראובן ואין לו מה יאכל, הולךר' אצל החנוני ואומר: איש פלוני מודר ממני הנייה ואיני יודע מה אעשה. הוא נותן לוחנווני נותן למודר ובא ונוטל ממנו :ר'

גמרא שאינו יכולחנווני להוציא ממנומר' בדין(ע"כ שרי)

הלכה ט משנה היה ביתו לבנות, גדירו לגדור, שדהו לקצור, הולך אצל הפועלים ואומר: איש פלוני מודר ממני הנייה איני יודע מה אעשה. הן עושין עמו ובאין ונוטלין שכרן מזה:

גמרא מהו דיימר מאן דעבד לא מפסיד?מי הוי כ"שליחות"? נישמעינה מן הדא ביומוי דרבי אמי נפלה דליקה בכפר ואפיק רבי אמי כרוז בשוקאי דארמאי ואמר כל דעבד לא מפסד. אמר רבי אלעזר בי רבי יוסי קומי רבי יוסי סכנה הוית. ואי סכנה הוית אפילו רבי אימי יטפי.יכבה לא תני כל דבר סכנה אין אומרים ייעשו בגוים ובקטנים אלא אפילו בגדולים ואפילו בישראל.

מעשה שנפלה דליקה בחצר יוסי בן סימאי בשיחין וירדו בני קצרה של ציפורין לכבותו ולא הניח להן לכבות. אמר להן הניחו לגבאי שיגבה את חובו. מיד קשר עליו הענן וירדו גשמים וכיבוהו. במוצאי שבת שלח לכל אחד ואחד מהן סלע. ולאפרכוס שלהן חמשים דינר. אמר רבי חנינה לא הוה צריך לעשות כן. חד כותיי הוה מגיריה דר׳ יונה נפלה דליקה במגירותיה דרבי יונה אזל ההוא כותאה בעי מיטפייה ולא שבקיה רבי יונה. אמר ליה בגדך מדלי.במזלך יתנשא האש! אמר ליה אין! ואישתיזיב כולה. רבי יונה דכפר אימי פרס גולתיה על גדישאפרס טליתו ונורא ערקת מינה :והאש ברח ממנו

הלכה י משנה היו מהלכין בדרך ואין לו מה יאכל נותן לאחרים לשם מתנה והלה נוטל ואוכל ומותר אם אין עמהן אחר מניח על הסלע או על הגדר ואומר : הרי הן מובקרין לכל מי שיחפוץ והלה נוטל ואוכל. ורבי יוסי אוסר :

גמרא תנא ר׳ מאיר אומר כיון שאדם מבקיר יצא דבר מרשותו. רבי יוסי אומר אין הבקר יוצא מתחת ידי הבעלים אלא בזכיה. רבי ירמיה רבי בא בר חייה תריהון אמרין רבי יוחנן בשם רבי ינאי דברי ר׳ יוסיכל מפקיר הרי הוא כנותן .... בנותן מתנה לעשרה וזה אחד מהן.

הבקיר שדהו. אית תניי תני חוזר בו. ואית תניי תני אינו חוזר בו. רבי חזקיה ר׳ אבהו בשם רשב״ל מאן דמר חוזר כרבי יוסישלא נגמר הפקר רק כשבא לרשות אחר מאן דמר אינו חוזר כרבי מאיר. הדא אמרה הבקר כר׳ יוסי וחייב במעשרות.לר״י הפקר חייב במעש׳ מה אמר? הבקר! לא מתנה! אתא רבי יעקב בר אחא בשם רבי שמעון בן לקיש הבקר כרבי יוסי וחייב במעשרות. תמן אמר הבקר כרבי יוסי ואין חייב במעשרות. דאמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי (דברים יד) ובא הלוי כי אין לו וגו׳. ממה שיש לך ואין לו חייב אתה ליתן לו. יצא הבקר שידך וידו שוין בו. היא לקט היא שכחה היא פיאה. היא הבקר.כמו שהן פטורין ממעש׳, כן הפקר

עד כדון כשמבקירה לזמן מרובה. אפילו הבקירה לזמן ממעוט?פטורה ממע'? נישמעינה מן הדא: המבקיר שדהו, שלשה ימים חוזר.כל שלשת ימים הראשונים, יכול לחזור בו אמר רבי זעירא לא אמר אלא שלשה, הא לאחר שלשה אינו חוזר בו. תני רבי שמעון דיינא קומי רבי זעירא אפילו לאחר שלשה חוזר בו. אמר ליה מכיון דאת אמר לאחר שלשה חוזר בו היא לאחר שלשה. היא לאחר כמה ימים. מתניתא מסייעה לר' זעירא במה דברים אמורים? כשהבקיר סתם אבל אם אמר שדי מובקרת יום אחד שבת אחת חדש אחד שנה אחת. שבוע אחד. עד שלא זכה בין הוא בין אחר, יכול הוא לחזור בו. משזכה בה בין הוא בין אחר, אינו יכול לחזור בו.

הדא אמרה הוא זמן מרובה הוא זמן ממועט.בין הפקירה לזמן מרובה בין הפקירה לזמן מועט, פטורה ממעש'(וכמובן בגוונא שלא חזר בו) הדא אמרה שלא חשו להערמה.(שעושה רק כדיי ליפטר ממעש') הדא אמרה שאדם מבקיר וחוזר וזוכה.ופטו' הדא פשטא שאלת דר' זעירא דר' זעירא אמר הוא זמן מועט הוא זמן מרובה.

והלה נוטל ואוכל. ורבי יוסי אוסר. מאי טעמא דרבי יוסי? מפני שקדם נדרו להבקירו. הא הבקירו לנדרו לא. בעון קומי ר' יוסי מפני שקדם נדרו להבקירו. מה בין שקדם הבקירו לנדרו. אמר לון לא עלת על דעתו לאסור מה שהבקיר. אמר רבי יונה הכין קשון קדמוי הא הבקר יחיד לא.כיון שהפקר בפני יחיד לא מהני, מה יועיל שהפקירו מקודם? והא תנינן והלה נוטל ואוכל. ורבי יוסי אוסר. אמר לון לא עלת על דעתו לאסור מה שהבקיר.

רבי יונה רבי אבא רבי חייה בשם רבי שמעון בן יוצדק המבקיר שדה לשלשה בני אדם אינו חוזר בו. א"ר יוסה אתייא כר' מאיר.מהני הפקר לשלשה ר' מנא בעי מה את אמרת לשלשה? לפני שלשה? {על דאת מקשי על רבי מאיר מקשיתה על דרבי יוסי. מה את אמרת לעשרה? לפני עשרה?}

אמר ליה הבקירה "בפני" שנים חוזר בו וחייב במעשרות,דל"ה הפקר גמור "בפני שלשה" אינו חוזר בו ופטור מן המעשרות:

מסכת נדרים פרק ה

הלכה א משנה השותפין שנדרו הנייה זה מזה, אסורין ליכנס לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו

שניהן אסורין מלהעמיד ריחים ותנור ומלגדל תרנגולין

היה אחד מהן מודר מחבירו הנייה, לא יכנס לחצר. רבי ליעזר בן יעקב אומר יכול הוא לומר לו בתוך שלי אני נכנס ואיני נכנס בתוך שלך

כופין את הנודר שימכור חלקו:

גמרא רבנין אמרי כל טפח וטפח של שותפין הוא. ר' ליעזר בן יעקב אומר: זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו. אם היתה חצר חלוקה פסיספסמחיצה אף רבנן מודיי. דשרי כל אחד

עמד אחד מהן ומכר את חלקו. אף רבי אליעזר בן יעקב מודה.???שאסור לו ליכנס בחלק חבירו, מפני שאינו מוותר

התנו ביניהן על מנת לוותר, בחזקת שותפין הן.ומותר אף לרבנן

לא צורכא דלא, התנו ביניהן על מנת לוותר מה אמר בה ר' אליעזר בן יעקב?מי שרי אפי' אחר שמכר חלקו

והא תנינן תמן לוקח ביתר ומוכר בפחות מה אמר בה רבי אליעזר בן יעקב? והא דתנינן תמן לא ישאילנו ולא ישאל ממנו מה אמר בה רבי אליעזר בן יעקב? והא דתנינן תמן לא

ימכור ולא יקח ממנו? והא דאמר רבי שמעון בן יקים שלא ישהא?אים ראב״י מיקל בכל אלו?

שניהן אסורים מלהעמיד ריחים ותנור ומלגדל תרנגולים. נצרכה לר׳ אליעזר בן יעקב

דו מתניתא השותפין שנדרו הנייה זה מזה. מפני שנדרו הנייה זה מזה. הא אם לא נדרו הנייה זה מזה, סתמן כמוותרין אילו לאילולהעמיד רחיים וכו׳

תמן תנינןב״ב 3:5 אילו דברים שיש להן חזקה כו׳. אמר רבי ירמיה נהגו השותפין להיות כמוותרין זה את זה בדברים הללו.(רישא) ע״כ לא החזיק

אמר ר׳ אלעזר המגדל תרנגולין בחצר שאינה שלו הרי זו חזקה. אמר רבי יוסי ויאות? מה נפשך אם יש לו רשות לגדל הרי גידל.או שכבר נתן לו רשות או שהחזיק... אם אין לו רשות לגדל, הרי החזיק.

רבי יוחנן בשם רבי בניה: בכל השותפין מעכבין זה על זה בחצר, חוץ מן הכביסה, מפני כבוד בנות ישראל.שאין דרכן להתבזות בנהר אמר ר׳ מתנייה הדא דאת אמר מקום שהנשים מכבסות. אבל מקום שהאנשים מכבסין לא בדא. ודא דאת אמר חוץ מן הכביסה בחצר.באנשים מעכב בכל החצר. ברם בד׳ אמות דחבריה לא מצי מימחי בידיה, אם היה המקום משופע אפילו בארבע אמות דחבריה מימחי הוא בידיה דו אמר ליה את שפך והוא אתי לגבי.

תני מקום התנור מקום הכיריים אין להן חזקה.ב״ב 3:5 (רישא) על גביהןבנה קירוי אפילו כל שהוא, יש להן חזקה. א״ר זעירה ובלבד קירוי שמועיל לתנור.

רבי יוחנן בשם ר' ינאי השותפין קונין זה מזה בחצר וחייבין זה בניזקי זה. א"ר בון בר כהנא באומר צבור ואקנה. אבל אם צבורין, לא קנה עד שיטלטל.

בתוך שלי אני נכנס ולא בתוך שלך, ואת אמר כופין?! לא על הדא איתאמרת אלא על הדא בתוך של חבירך אני נכנס לא לתוך שלך עליה???היכא שהוא נדרן (עי' לקמן)

כופין את הנודר שימכור חלקו: באומר הנייתי עליךאתה לא תיהנה ממני, אבל באומר הנייתך עליאני לא אהנה ממך לא בדא:

הלכה ב משנה היה אחד מן השוק מודר מאחד מהן הנייה, לא יכנס לחצר. רבי אליעזר בן יעקב אומר יכול הוא לומר לו בתוך של חבירך אני נכנס איני נכנס לתוך שלך:

גמרא ולא תנינן כופין? תני רבי חייה אם היה נדרן כופין. דו אמר ליה אתית קדמוהי עבדת ליה כן. תיניינא ועבדת ליה כן. מיכן ואילךפעם שלישי שאסר הנאת אחד מן השוק או שרי נדרך או זבין חולקך:

הלכה ג משנה המודר הנייה מחבירו ויש לו שם מרחץ ובית הבד מושכרים, אם יש לו בהן תפיסת יד, אסור. אין לו בהן תפיסת יד, מותר

האומר לחבירו קונם לביתך שאיני נכנס, שדך שאיני לוקח. מת או שמכרן לאחר, מותר.

לבית "זה" שאיני נכנס שדה זו שאיני לוקח. מת או שמכרן לאחר, אסור:

גמרא כמה היא תפיסת יד? למחצית ולשליש ולרביע. "ביתך זה" משם מה אתה תופשו משם ביתך זה?

נפל ובנאו, הוא לית ליה? נישמעינה מן הדא: האומר ליורשיו תנו בית חתנות לבני, או בית ארמלות לבתי, ונפל, יורשין חייבין לבנותו.

תמן תנינןב״ב 9:1 האומר לבנו קונם שאת נהנה לי. אם מת יירשנו. ״בחיי ובמותי״ מת לא יירשנו. אמר רבי ירמיה חמי היך תנינן הכא! והתני ״בחיי״ אם מת יירשנו. ״במותי״ אם מת יירשנו. בחיי ובמותי אם מת לא יירשנו. מה בין להוא דאמר חדא חדא, להוא דאמר תריי תריי?

רב ירמיה ורבי יוסי בן חנינה תריהון אמרין: קונם הניית נכסיי אילו עליי בחיי ובמותי, מכיון שאמר ״אילו״ אסרן עליו בין בחיים בין לאחר מיתה.

אמר ר׳ יוסי תנינן בנזיקיןב״ב 9:1 מה דלא תנינן בנדרים

קונם לביתך שאיני נכנס. שדך שאיני לוקח, מת או שמכרו לאחר, מותר. לבית זה שאיני נכנס שדה זו שאיני לוקח, מת או שמכרו לאחר אסור.

מפני שלא אמר זה, הא אמר זה, אסרו עליו בין בחיים בין לאחר מיתה:

הלכה ד משנה ״הרי אני עליך חרם״ המודר אסור. ״הרי את עלי חרם״ הנודר אסור. ״הרי אני עליך ואת עליי״ שניהם אסורין, ושניהן מותרין בדבר של עולי בבל, ואסורים בדבר של אותה העיר:

גמרא קונם שאיני נהנה לך, לנשאל לו עליך,ואים אני נשאל, לא איהנה מהנשאל.. נשאל על הראשון, ואינו נשאל על השני. אית תניי תני נשאל בין על הראשון בין על השני. שמואל בריה דר׳ יוסף בי רבי בון אמר כמאן דאמר 11:9 לאחר האיסור.א״כ לא חל איסור על השני רק בשעה שנשאל על הראשון ברם כמ״ד לאחר הנדר. נדר שבטל מקצתו בטל כולו.

הנודר מ״בני העיר״ ובא אחר וישב שם שלשים יום,והלך לו מותר בו. מ״יושבי העיר״ ובא אחר וישב שם שלשים יום אסור בו. קונם הנייתי על בני עירי אינו נשאל לזקן שיש שם.דהוי כמפר נדרי עצמו(כיון שגם הזקן בכלל האיסור) הניית בני עירי עלי, נשאל לזקן שיש שם. אית תניי תני אפילו על קדמייתא נשאל, שאינו כמיפר נדרי עצמו.

נדר של רבים אין לו היתר. הנודר ברבים אין לו היתר. הנודר הנייה מחבירו בפניו, לא ישאל לו אלא בפניו. שלא בפניו, נשאלין לו בין בפניו בין שלא בפניו. רבי יוחנן אמר מפני הבושה. ר׳ יהושע בן לוי אמר מפני החשד.

ואתיין אילין פלוגוותא כאילין פלוגוותא : דתני יום הכיפורים צריך לפרוט את מעשיו דברי רבי יודה בן בתירה. רבי עקיבה אומר אינו צריך לפרוט את החטא. אית תניי תני צריך לפרוט את הנדר. אית תניי תני אינו צריך לפרוט את הנדר. חד בר נש נדר דלא מרווחא״שלא ירוויח״ אתא לגבי רבי יודן בר שלום אמר ליה ממאי אישתבעת אמר ליה דלא מרווחא. אמר ליה רבי יודן וכן בר נש עביד דילמא בקביוסטיסא?cubes אמר ברוך שבחר בתורה ובחכמים שאמרו צריך לפרוט את הנדר :

הלכה ה משנה ואי זהו דבר של עולי בבל? כגון הר הבית והעזרות והבאר שבאמצע הדרך

ואי זהו דבר של אותה העיר? כגון הרחבה והמרחץ ובית הכנסת והתיבה והספרים והכותב חלקו לנשיא. רבי יהודה אומר אחד כותב לנשיא ואחד כותב להדיוט. מה בין כותב לנשיא לכותב להדיוט? שהכותב לנשיא אינו צריך לזכות והכותב להדיוט צריך לו לזכות. וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה צריכין לזכות לא דיבר בנשיא אלא בהווה

רבי יהודה אומר אין אנשי הגליל צריכין לכתוב שכבר כתבו אבותם על ידיהם:

גמרא כיני מתניתא: רחבה שדרך הרבים מפסקתה כעולי בבל היא.

חד בר נש קידש בספר תורה. ר' שובתי ור' חסידא אעלון עובדא קומיי ר' יוסה ואמר אינה מקודשת. אמר ר' חזקיה אנא קרת איגרת' וכתיב בגוה "ולא עוד". אמר ר' מנא קשיתה קומי רבי חזקיה מהו "ולא עוד"? בספר תורה של יחיד קידש, אמר לון אינה מקודשת. אתא מימר לך אפילו בספר תורה של רבים קידש. **והיינו ולא עוד**.ס"ת של יחיד(שלא מסרו כ"כ לצבור) אינה מקו'-ואפי' ס"ת ששיך לכולם, אינה מקו'-- או דילמא **אתא** מימר לך אפילו בספר תורה של יחידי קידש והיינו אינה מקודשת.???דווקא כשקידש בס"ת של יחיד, אינה מקו'

כיני מתניתא צריך לכתוב חלקו של נשיא ????כותב בשטר זה החלק שייך לנשיא

הלכה ו משנה המודר הנייה מחבירו ואין לו מה יאכל, נותן לאחר משם מתנה והלה מותר בה

מעשה בבית חורון באחד שהיו אביו מודר ממנו הנייה, והיה משיא את בנו אמר לחבירו הרי החצר והסעודה נתונין לך במתנה והן בפניך עד שיבוא אבא ויאכל עמנו בסעודה. אמר לו: אם שלי הם הרי הן מוקדשין לשמים! אמר לו: לא נתתי לך את שלי שתקדישם לשמים! אמר לו לא נתתה לי את שלך אלא שתהא אתה ואביך אוכלים ושותים ומתרצין זה לזה ויהא עון תלוי בראשי! וכשבא דבר לפני חכמים אמרו כל מתנה שאינה שאם הקדישה תהא מוקדשת אינה מתנה:

גמרא אמר רבי יוחנן ניכר הוא זה החכם שאמר אים שלי...שהוא תלמיד חכם.והיה יונתן שמונים זוג של תלמידים היה לו להלל הזקן גדול שבהן יונתן בן עוזיאל. והקטן שבהן רבן יוחנן בן

זכאי. פעם אחת חלה ונכנסו כולן לבקרו עמד לו רבן יוחנן בן זכאי בחצר. אמר להן היכן הוא הקטן שבכם? שהוא אב לחכמה ואב לדורות אין צ"ל הגדול שבכם. אמרו לו הרי הוא בחצר. אמר להן יכנס. כיון שנכנס אמר להן (משלי ח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא. ואמר רבי יוחנן ניכר זה שהוא תלמיד חכם.

אמר רבי יוסי בי רבי בון אכין הוה עובדא :סיפור אחר לגמרי שקרה עים יונתן..... יונתן בר עוזיאל הדירו אביו מנכסיומפני שהלך יונתן ללמוד ועמד וכתב לשמי.כתב כל נכסיו לשמיי מה עשה שמי? מכר מקצת, והקדיש מקצת, ונתן לוליונתן מתנה את השאר. ואמר כל מי שיבוא ויערער על המתנה הזאת יוציא מיד הלקוחות ומיד ההקדש, ואחר כך יוציא מיד זה!

רבי ירמיה בעי מעתה אין אדם נותן מתנה לחבירו על מנת שלא יקדישנה לשמים? כיני מתניתא כל מתנה שהיא כמתנת בית חורון שהיתה "בהערמה"שלא כיון כלל לשם מתנה שאינה שאם הקדישה אינה מקודשת אינה מתנה:

מסכת נדרים פרק ו אור לט"ו אב תשע"א

הלכה א משנה הנודר מן המבושל, מותר בצלי ובשלוק. אמר קונם תבשיל שאיני טועם, אסור במעשה קדירה רך ומותר בעבה, ומותר בביצה טרמיטן egg lightly-boiled ובדלעת הרמוצה:

גמרא מתניתא אמרה שהשלוק קרוי מבושל. דתנינן היה מבשל את השלמים או שולק. וקרייא שהצלוי קרוי מבושל (דברי הימים ב לה) ויבשלו את הפסח וגו'. אין תימר שלא כהלכה? רבי יונה בוצרייא אמר כמשפט.

מתניתא אמרה שהשלוק קרוי מבושל. וקרייא אמר שהצלי קרוי מבושל. והתנינן הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק!! אמר ר' יוחנן הלכו בנדרים אחר לשון בני אדם. א"ר יאשיה הלכו בנדרים אמר לשון תורה. מה נפיק מן ביניהון? קונם יין שאיני טעום בחג. על דעתיה דרבי יאישה מותר.בתורה לא מצינו לשון חג (לשון המשנה, חג=סוכות) אף רבי יאישה מודה שאסור. לא אמר ר' יאשיה אלא לחומרין.

רבי חייה בר בא אמר רבי יוחנן אכיל חליטה a dumpling ואמר לא טעמית מזון בהדא יומא!בלשון בני-אדם והא תנינן הנודר מן המזון מותר במים ובמלח. פתר לה כרבי יאשיה דאמר הילכו בנדרים אחר לשון תורה. ומניין שכל הדברים קרויין מזון? בלשון תורה רבי אחא בר עולא אמר (בראשית מה) ועשר אתונות נושאות בר ולחם ומזון. מה תלמוד לומר ומזון. אלא מיכן שכל הדברים קרוין מזון.

הנודר מן המבושל מהו שיהא מותר מן המעושן? מהו שיהא מותר במטוגן? מהו שיהא מותר בתבשיל שנתבשל בה מי טבריה? רבנן דקיסרין שאלון מעושין מהו שיהא בו משום בישולי גוים? מהו שיהא בו משום תבשילי שבת? מהו שיהא בו משום בשר בחלב? מהו שיטבל למעשרות? הנודר מן המעושן מהו שיהא מותר בתבשיל? רבי בא בר יהודה בשם דבית רב אחי חביצא (flour honey and oil (beaten אין בו משום בישולי גוים ויוצאין בו משום עירובי תבשילין. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חונה כל אוכל שהוא נאכל חי כמות שהוא אין בו משום בישולי גוים, ויוצאין בו משום עירובי תבשילין. הנודר מן המבושל מהו שיהא מותר בעבה? נישמעינה מן הדא:קונם תבשיל שאיני טועם אסור במעשה קדירה רך ומותר בעבה. מבושל שהוא מותר בצלוי ובשלוק, אינו דין שיהא מותר בעבה!! ויש קל וחומר בנדרים אלא כיני : "תבשילי" שאסור בצלוי ובשלוק, מותר בעבה. "מבושל" שמותר בצלוי ובשלוק מותר בעבה.

תני אסור בהטריות a preserved gourd רכות שכן דרך הרופא לוכל פתו בהן.נקרא "רד" אמר רב חסדא אסור בביצה מגולגלת שכן דרך החולה לוכל פתו בה. ומותר בביצה טרומיטא רופיטון.a lightly boiled egg.

ובדלעת הרמוצה. אמר רבי חנינה כמין דלעת מרה והן ממתקין אותו ברימצא :אפר חם

הלכה ב משנה הנודר ממעשה קדירה אינו אסור אלא ממעשה רתחתה.מבושל זמן רב אמר קונם יורד לקדירה שאיני טועם אסור מכל המתבשלים בקדירה. מן הכבוש אינו אסור אלא מן הכבש של ירק. כבוש שאיני טועם אסור בכל הכבושים. מן השלק אינו אסור אלא מן השלק של בשר דברי ר' יהודה. שלוק שאיני טועם אסור בכל השלוקים. מן הצלי אינו אסור אלא מן הצלי של בשר דברי רבי יהודה צלי שאיני טועם אסור בכל הצלויים :

גמרא אי זו היא מעשה רותחנה? כגון חילקא טרגיס וטוסני. סולת ואורז זריד וערסן.אופנים שונים לכתישת חטים שמבשלים אותן

מן היורד לקדירה אסור ביורד ללפת.קערה ששופכין בה מן הקדירה מן היורד ללפת מותר ביורד לקדירה של היורד לקדירה יורד ללפס. ויש שיורד ללפס ואינו יורד לקדירה. מאי אית לך? כגון הדין חלמון נוניה raw fish (sushi?)

הנודר מן האפוי בתנור- אינו אסור אלא בפת בלבד. מן הנעשין בתנור- אסור בכל הנעשין בתנור :

הלכה ג משנה מן המליח, אינו אסור אלא מן המליח של דג מליח שאיני טועם אסור בכל המלוחים דג דגים שאיני טועם אסור בהן בין גדולים בין קטנים בין מלוחים בין תפילין בין חיים בין מבושלין ומותר בטרית טרופה ובציר pickled chopped fish & brine

הנודר מן הצחנה'small fish' אסור בטרית טרופה ומותר בציר ובמורייס brine & fish-brine.

הנודר מטרית טרופה מותר בציר ובמורייס:

גמרא הוון בעי מימר מלוח לעולם הא לשעה לא. אמר ר' יודן מן מה דתנינן פרק 2 עי"שהרי עלי כבשר מלוח וכיין נסך. הדא אמרה מלוח לשעה מלוח הוא. אי זהו מלוח לשעה? כהדא דתני כיצד הוא עושה נותן האיברים ע"ג המלח והופכן. אמר רבי אבא מרי שנייא היא שאם משהה הוא אותן הן נמלחין. מן מה דאמר רבי חייה בר זבדא הנוטל זתים מן המעטן טובל אחת אחת במלח ואוכל. הדא אמרה מלוח לשעה מלוח הוא.

תני רבן שמעון בן אלעזר אומר אמר קונם דג שאיני טועם אסור בגדולים ומותר בקטנים. דגים שאיני טועם אסור בין בגדולים בין בקטנים. דגה שאיני טועם אינו אסור אלא בכלכיד.(a small fish (like sardines אי זהו קטן ואי זהו גדול. ייבא כיי דמר ר' זעירא כל נון דנא אכיל פחות מן ליטרא כילכוד אנא טעים. והכא כן

ומותר בטרית טרופה, הא בשאינה טרופה אסור.אע"פ שהוא קטן מאד ר' ירמיה אמר זעירא בעי, לית הדא פליגא על ר' יוחנן, דר' יוחנן אמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם. לית אורחיה דבר נש מימר לחבריה זבין לי נון והוא זבין ליה כלכיד!

רבי אבין שמע ליה מן דבתרה: הנודר מטרית טרופה מותר בציר ובמורייס. הא בשאינה טרופה אסור. רבי אמר ר' זעירא בעי ולית הדא פליגא על ר' יוחנן?! דר' יוחנן אמר הילכו בנדרי' אחר לשון בני אדם. לית אורחא דבר נשא מימר לחבריה זבון לי טרי chopped fish והוא זבין ליה צחנא!. small-fish ומתרץ- תמן קריין לטריתה, צחנה:

הלכה ד משנה הנודר מן החלב מותר בקום whey ורבי יוסי אוסר. ומן הקום מותר בחלב

אבא שאול אומר הנודר מן הגבינה אסור בה בין מלוחה בין תפילה:

גמרא מהו בקום? חלבא מקטרא. מ״ט דר׳ יוסי? שם אביו קרוי עליה.קרו ליה קומא דחלבא על דעתיה דרבי יוסי הנודר מן היין אסור ביין מבושל. חמרא מבשלא.

זה הכלל שהיה ר״ש אומר משם ר׳ יהושע כל דבר שיש לו מתירין כגון טבל ומעשר שני והקדש והחדש לא נתנו להן חכמים שיעור אלא מין במינו כל שהוא ושלא במינו בנותן טעם. וכל שאין לו מתירין כגון תרומה וחלה וערלה וכלאי הכרם נתנו להן חכמים שיעור, מין במינו ???? שלא במינו בנותן טעם. אילין נדרין מה את עביד להון כדבר שיש לו מתירין או כדבר שאין לו מתירין? מסתברא מיעבדינון כדבר שאין לו מתירין, דתנינן תמן שהזקן עוקר את הנדר מעיקרו. אמרו אינו עוקרו אלא מיכן ולהבא.והוי יש לו מתירין

ודא מתניתא עבד לון כדבר שאין לו מתירין. דתנינן תמן גידולי תרומה תרומה, וגידולי גידולין חולין. אבל טבל ומעשר ראשון וספיחי שביעית ותרומות חוצה לארץ והמדומע והביכורין גידוליהן חולין. וגידולי הקדש ומעשר שני, חולין. יפדה אותן בזמן זרעם.???כל זמן שעדיין זרע, יכול לפדות

ותני עלה במה דברים אמורים? בדבר שזרעו כלה. אבל בדבר שאין זרעו כלה, גידולי גידולין אסורין.וכיון דגידולי נדר, אסור, אלמא כדשי״למ הוא? ומתרץ.. וחומר הוא בגידולין דאמר רבי זעירא בשם רבי יונתן בצל של כלאי הכרם שעקרו ושתלו אפילו הוסיף כמה, אסור. שאין גידולי איסור מעלין את האיסור.

ודא מתניתא עבד לון כדבר שיש לו מתירין: דתנינן תמן שהנודר מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם הרי זה

אסור.??קס"ד דר"ל שאוסר מב"מ במשהו **תיפתר מין בשאינו מינו** בדבר שיש לו מתירין:

הלכה ה משנה הנודר מן הבשר מותר ברוטב ובקיפה broth &meat sediment ורבי יהודה אוסר

אמר רבי יהודה: מעשה ואסר עלי רבי טרפון ביצים שנתבשלו בתוכו. אמרו לו: וכן הדבר אימתי בזמן שאמר בשר "זה" עלי. אבל הנודר מן הדבר ונתערב באחר אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור. הנודר מן היין מותר בתבשיל שיש בו טעם יין. אמר קונם יין "זה" שאיני טועם ונפל לתבשיל אם יש בו בנותן טעם הרי זה אסור:

גמרא אמר רבי הולא מכיון שאמר "זה" אסרו עליו הוא והנייתו:

הלכה ו משנה הנודר מן הענבים מותר ביין. ומן הזיתים מותר בשמן. אמר קונם זיתים וענבים אילו שאיני טועם אסור בהן וביוצא מהן:

גמרא תני רבי שמעון בן אלעזר אומר: קונם כל דבר שדרכו ליאכל ודרך היוצא ליאכל, נדר בו מותר ביוצא ממנו. נדר ביוצא ממנו מותר בו. מה אית לך? כגון זתים וענבים.

וכל דבר שדרכו ליאכל, ואין דרך היוצא ממנו ליאכל, נדר בו, מותר ביוצא ממנו. מה אית לך? כגון אילין תותייא.berries

וכל דבר שאין דרכו ליאכל ודרך היוצא ממנו ליאכל נדר בו לא נתכוון אלא ביוצא ממנו. מה אית לך? אמר רבי יוסי בי רבי בון זירעוני גינה שאינן נאכלין:

הלכה ז משנה הנודר מן התמרים מותר בדבש תמרים. מן הסיתווניות winter-grapes מותר בחומץ סיתוונית. ר' יהודה בן בתירה אומר כל ששם תולדתו קרויה עליו ונדר הימנו, אסור

אף ביוצא ממנו.ונודר מן התמרים אסור בדבש תמרים, כיון שקורין לתמרים "דבש" וחכמים מתירין:

גמרא מאי טעמא דרבי יהודה בן בתירה? שם בנו קרוי עליו.על האב (התמרים) מסתברא רבי יודה בן בתירה יודי לרבי יוסי. רבי יוסי לא יודי לרבי יודה בן בתירה. רבי יודה בן בתירה יודה לרבי יוסי, שם בנו, לא כל שכן שם אביו! רבי יוסי לא יודה לרבי יהודה בן בתירה. לא אמר אלא שם אביו הא שם בנו לא:

הלכה ח משנה הנודר מן היין מותר ביין תפוחים. מן השמן מותר בשמן שומשמין. ומן הדבש מותר בדבש תמרים.סתם דבש=דבש דבורים מן החומץ מותר בחומץ סיתווניות. מן הכרישין מותר בקפלוטות.from leeks he is permitted in shallots מן הירק מותר בירקות שדה wild-veg. מפני שהוא שם לוויי:

גמרא מתניתא מקום שאין קורין לקפלוטות, כרישין. אבל במקום שקורין לקפלוטות, כרישין. לא בדא. לכן צריכא אפילו במקום שקורין לקפלוטות כרישין. מן הכרישין מותר בקפלוטות.

מן הירק מותר בירקות שדה מפני שהוא שם לוויי. ותני עלה הנודר מן הירק בשביעית, אסור בירקות שדה.שאז הכל אוכלין אותם תניתה רבי קריספא בשם רב חנינה בן גמליאל דאמר טעמא הדא דאמר עד שלא התיר רבי להביא ירקות מחוצה לארץ לארץ. אבל משהתיר ר' להביא מחוצה לארץ לארץ, היא שביעית היא שאר שני שבוע. אמר רבי יוסי בן חנינה עולשין חשובין הן לטמא טומאת אוכלין בשביעית. הדא דאת אמר עד שלא התיר רבי להביא ירקות מחוצה לארץ לארץ. אבל משהתיר רבי להביא ירקות מחוצה לארץ לארץ היא שביעית היא שאר שני שבוע. תני אין מעברין את השנה לא בשביעיתמפני שאין אוכל מצוי ולא במוצאי שביעית ואם עיברוה הרי זה מעוברת. רבי זעירא בשם רבי אבהו אמר עד

שלא התיר רבי ליקח ירק מחוצה לארץ לארץ. אבל משהתיר רבי ליקח ירק מחוצה לארץ לארץ היא שביעית היא שאר שני שבוע.

היה רבי מאיר אומר הרי הוא אומר (מלכים ב ד) ואיש בא מבעל שלישה ויבא לאיש האלהים לחם בכורים וגו'. אין לך מבכר בארץ ישראל יותר מבעל שלישה ולא ביכר אלא אותו המין. והביא לאיש האלהים. אימתי הביאו לאחר העומר שנאמר (שם) תן לעם ויאכלו. הואיל והיתה השנה צריכה לעבר מפני מה לא עיברה אלישע? אלא מלמד שהיו שני רעבון והיו הכל קופצין לגרנות.ואים מעברה נמצא מעכב עוד חודש מלאכול "חדש"

תני אין מעברין את השנה מפני הטומאה. ר' יהודה אומר מעברין. שכן מצינו בחזקיה שעיבר את השנה מפני הטומאה שנא' (דברי הימים ב ל) כי מרבית העם וגו'. ר"ש אמר אע"פ שעברו ניסן, אינו מעובר אלא אדר.וזה היה טעותו של חזקי' ר"ש בן יהודה משם ר"ש חזקיהו העשיהכריח לציבו' לעשות פסח שני.

אית תניי תני מעברין את השנה מפני הטומאה. אית תניי תני אין מעברין.מאן דאמר אין מעברין- מינה (דברי הימים ב ל) כי אכלו את הפסח בלא ככתוב. ומ"ד מעברין מה מקיים כי אכלו את הפסח וכו'? שעיברו את ניסן ואינו מעובר אלא אדר. ואתייאהא דאמרת שעיברו מפני הטו' כיי דמר רבי סימון בר זבדי גלגולתו של ארנון היבוסי מצאו תחת המזבח.

כתיב (שם) בכל לבבו הכין לדרוש האלהים אלהי אבותיו וגו' ר' סימון בר זבדי ור' שמואל בר נחמן. חד אמר אפילו כמה עשה לטהרת הקודש, לא יצא ידי טהרת הקודש. וחרנה אמר אפילו כל מעשים טובים שעשה, לא יצא כדי טהרת הקודש. כתיב (דברי הימים ב כט) ויחלו באחד לחדש הראשון וגו'. וכתיב וביום ששה עשר לחדש הראשון כלו. והלא ליום אחד

יכולין היו לבער כל ע״ז שהיה שם. אמר רבי אידי מפני צלמי כשדים שחקוקים.

ששה דברים עשה חזקיה מלך יהודה על שלשה הודו לו. ועל שלשה לא הודו לו. גירר עצמות אביו והודו לו. כיתת נחש הנחשת והודו לו. גנז טבלא של רפואות והודו לו. ועל שלשה לא הודו לו. סתם מימי גיחון העליון ולא הודו לו. קיצץ דלתות ההיכל ולא הודו לו. עיבר ניסן בניסן ולא הודו לו. אין מעברין את השנה קודם ראש השנה ואם עיברוה אינה מעוברת. אבל מפני הדחק התקינו שיהו מעברין אותה אחר ראש השנה מיד. אף על פי כן אינו מעובר אלא אדר.

ר׳ אומר ניסן לא נתעבר מימיו.כ אדר לעולם חסר והא תנינן ״אם בא חדש בזמנו״ ״אם בא״ לא בא. רב אמר תשרי לא נתעבר מימיו. והתנינן אם היה החדש מעובר ״אם היה״ לא היה. כשקידשו את השנה באושא ביום הראשון עבר רבי ישמעאל בי רבי יוחנן בן ברוקה ואמר כדברי רבי יוחנן בן נורי. אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היינו נוהגין כן ביבנה. ביום השני עבר רבי חנניה בן ר׳ יוסי הגלילי ואמר כדברי רבי עקיבה. אמר רבן שמעון בן גמליאל כן היינו נוהגין ביבנה. והתני קדשוהו בראשון ובשני. רבי זעורא בשם רב חסדא: אותה השנה נתקלקלה. מה בין הראשון לשני. רבי בא בשם רבי שנה הראשונה ושנה השנייה. והא תני יום הראשון יום השני.

קידשוהו קודם זמנו או לאחר עיבורו יום אחד, יכול יהיה מעובר תלמוד לומר אותם. אותם הם מועדי אין אלה הם מועדי. לפני זמנו= כ״ט ימיםשעושה יום 29 ר״ח. לאחר עיבורו= ל״בעושה יום 32 ר״ח ומניין שמעברין את השנה על הגליות שיצאו ועדיין לא הגיעו למקומן? תלמוד לומר (ויקרא כג) וידבר משה את מועדי י״י אל בני ישראל. עשה את המועדות שיעשון כל ישראל. אמר רבי שמואל בר נחמן והן שהגיעו לנהר פרת.שכבר נעקרו ממקומן לבא לרגל אין מעברין את השנה אלא

ביהודה ואם עיברוה בגליל מעוברת. העיד רבי חנניה איש אונו אם אינה יכולה להתעבר ביהודה שמעברין אותה בגליל. אין מעברין את השנה בגליל ואם עיברוה מעוברת. אין מעברין את השנה בחוצה לארץ ואם עיברוה אינה מעוברת. בשיכולים לעברה בארץ ישראל אבל בשאין יכולין לעברה בארץ ישראל מעברין אותה בחוצה לארץ.

ירמיה עיבר חוצה לארץ יחזקאל עיבר חוצה לארץ. ברוך עיבר חוצה לארץ. חנניה בן אחי רבי יהושע עיבר בחוצה לארץ. שלח ליה רבי תלת איגרן גבי רבי יצחק ורבי נתן, בחדא כתב ל״קדושת חנניה״. ובחדא כתב גדיים שהנחת נעשו תישים.ויש גדולים כמותך בא״י, וא״א לך לעבר ובחדא כתב אם אין את מקבל עליךשאינך ניהג כעיבור שעשית צא לך למדבר האטד ותהא שוחט ונחוניון זורק! קדמיתא ואיקרון,חנניה כיבד את ר׳ יצחק ור״ן תינייתא ואיקרון, תליתייא בעי מבסרתוןרצה לחרפם אמרין ליהר״י ור״ן לחנני׳ לית את יכיל, דכבר איקרתנון! קם רבי יצחק וקרא כתיב באורייתא אלה מועדי חנניה בן אחי רבי יהושע. אמרין ליה מועדי י״י. אמר לון גבן! קם ר׳ נתן ואשלם=הפטיר כי מבבל תצא תורה ודבר י״י מנהר פקוד. אמרין ליה (ישעיהו ב) כי מציון תצא תורה ודבר י״י מירושלים! אמר לון גבן! אזלחנני׳ והביע צערו וקבל עליה גבי רבי יהודה בן בתירה לנציבין. אמר ליה אחריהם אחריהם.לך אחר חשבונם! אמר ליהחנני׳ לריב״ב לינה ידע מה שבקית תמן. מאן מודע לי דאינן חכמים מחשבה דכוותי.מי יאמר שהם חכמים כמותי לחשב? מכיון דו אמר לא חכמין דכוותי,אינם חכמים כמותי ישמעון ליה. מכיון דאינון חכמין מחשבה דכוותייכולים לחשוב עיבור כמותי ישמע להון.??? קם ורכב סוסיא, הן דמטא מטא, הן דלא מטא, נוהגין בקילקול.

כתיב ואל יתר זקני הגולה. אמר הקב״ה ביותר הן חביבין עלי זקני הגולה. חביבה עלי כת קטנה שבארץ ישראל מסנהדרין גדולה שבחוצה לארץ. כתיב (מלכים ב כד) החרש והמסגר אלף. ואת אמר הכן?! רבי ברכיה בשם רבי חלבו

ורבנין רבי ברכיה אמר החרש אלף והמסגר אלף ורבנין אמרי כולהון אלף ר' ברכיה בשם ר' חלבו אמר אילו החברים. ורבנין אמרין אילו הבולווטין.שרים

רב הושעיה כד הוה מקבל סהדיא בעין טב הוה אמר לון הוון ידעין כמה עדות יוצא מפיכם. כמה שכר בתים יוצא מפיכם. אמר רבי אבינא אין כך הוא,אים כך הוא אפילו דיני נפשות. בת שלשה שנים ויום אחד בא עליה הרי זה בסקילה. נמלכו בית דין לעבר ובא עליה אינו בסקילה. א"ר אבין (תהילים נז) אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי. בת שלשה שנים ויום אחד נמלכו בית דין לעברו בתולין חוזרין ואם לאו אינן חוזרין:

הלכה ט משנה הנודר מן הכרוב cabbage אסור באיספרגוס young cabbage shoots מן האיספרגוס מותר בכרוב מן הגריסים אסור במקפה (grits pottage (grits, oil, garlic ורבי יוסי מתיר. מן המקפה מותר בגריסין. מן המקפה אסור בשום, ורבי יוסי מתיר. מן השום מותר במקפה:

גמרא מה טעמא דר' יוסי? שם אביו קרוי עליו.כיון ש"אין" שם אביו עליו, שרי! על דעתיה דרבי יוסי הנודר מן היין מותר בקונדיטון.

מן הגריסין אסור במקפה- והוא שיהא רובן גריסין.

מן המקפה אסור בשום- והוא שיהא רובן שום.

{והכא 6:7 את מהלך אחר הטעם וכא את מהלך אחר הרוב}

הלכה י משנה מן העדשים אסור באשישים,lentil-cakes ורבי יוסי מתיר. מן האשישים מותר בעדשים:

גמרא רבי יסא אזל לגבי רבי יוסי ואפיק קומוי טלופחין מקליון וטחינן ומגבלן בדבש ומטוגן. אמר ליה אילין אינון אשישין שאמרו חכמים:

הלכה יא משנה חיטה חטים שאיני טועם אסור בהן בין קמח בין פת. גריס גריסין שאיני טועם אסור בהן בין חיין בין מבושלין. רבי יהודה אומר: קונם גריס וחיטה שאיני טועם, מותר לכוס חיים:

גמרא תני רבי יודה אומר: קונם גריס שאיני טועם, אסור לכוס ומותר במקפה. גריסים שאיני טועם אסור במקפה ומותר לכוס. חיטה שאיני טועם אסור לכוס ומותר בפת. חטים שאיני טועם אסור בפת ומותר לכוס.גירסא אחרת ממתני׳

חיטה ואת אמר אכן? !שאסור בפת?! אמר רבי יוסי כן אורחיה דבר נשא, מי חמי פיתא נקייה, ומימר: בריך דברא הדין חיטתא:

מסכת נדרים פרק ז

הלכה א משנה הנודר מן הירק מותר בדילועים, ורבי עקיבה אוסר. אמרו לו לרבי עקיבה והלא אומר אדם לשלוחו קח לנו ירק והוא אומר לא מצאתי אלא דילועין! אמר להן וכן הדבר! או שמא אומר הוא לא מצאתי אלא קטנית?! אלא שהדילועין בכלל הירק!

אסור בפול מצרי לח ומותר ביבש:

גמרא מיסבר סבר רבי עקיבה מצאתי ולא מצאתי. מעתה הנודר מן הבשר יהא אסור בבשר דגים וחגבים שכן אדם אומר לחבירו קח לנו בשר והוא אומר לחבירו לא מצאתי

אלא דגים! אלא ר' עקיבה סבר מימר הדילועין בכלל ירק. ורבנין אמרין אין הדילועין בכלל ירק. אף למידת הדין=דיני ממונות כן. ירק גינה זה מכור והיו שם דילועין, על דעתיה דר' עקיבה מכורין, על דעתון דרבנין אינן מכורין. ובהבקר ובהקדש כן.

ר' יעקב בר אחא רבי חייה בשם רבי יוחנן אתא דיחידייא דהכא כסתמא דתמן. ודיחידייא דתמן כסתמא דהכא דתני הנודר מן הבשר אסור בכל מין בשר, ומותר בבשר דגים וחגבים. רשב"ג אומר: מותר בראש ובכרעים ובקנה ובלב ובכבד. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר קרבייא לאו בשר ואוכליהון לא אינש.ת"ק כרע"ק דמחמיר, ורשב"ג כרבנן

הכל מודין בנודר מן הדילועין שמותר בירק. כהדא דתני הנודר מן העיקר אסור בטפילה. הנודר מן הטפילה מותר בעיקר. הנודר מן הבשר אסור בגידים הנודר מן הגידים מותר בבשר.

מה פליגי בדלעת מצרית? אבל בדלעת יוונית כל עמא מודיי שהוא כירק. ר' קריספא בשם רבי יוחנן כל אלין קרייא וכרובתא דאנן אכלין דלעת יוונית אינון. ר' יודא בר צרדייא אומר קירמולין a certain gourd which the leaves are edible הן כירק.
ר' יונה ורבי יוסה בעיי קרמולין מהו שיהו חייבין במעשרות? תני בר קפרא קרמולין פטורין מן המעשרות. הדא דאת אמר עד שלא עשו דילועין. אבל אם עשו דילועין כירק הן.וחייבין
הורי ר' יוסי באילן עלי קלוקסיי' של שביעית the leaves of colocasia שאסור לגמות בהן מים, מפני שהצביין אוכלין אותן.והוי מאכל בהמה שאסור להפסיד

הנודר מן הירק מהו שיהא מותר במיני אפומלייא hepatoria כגון נבעה ומסרולה ופלולייה וקלוקסי'. רבי יצחק בר חקילא רבי יהושע בן לוי תריהון אמרין קולקס כירק למעשרות ולשביעי' ולפיאה ולכלאים, ולנדרים צריכה.

הנודר מן הירק, מהו שהיא מותר ביבש? נישמעינה מן הדא: אסור בפול מצרי לח ומותר ביבש. לא אמר אלא פול מצרי דבר שיש לו גורן, הא דבר שאין לו גורן אסור אפי' יבש.

הנודר מן האפייה"מה שגדל בקרקע" אסור בקישואין ובדילועין ובאבטיחין ובמלפפניות cucumbers gourds chatemelons ומותר בכל פירות האילן. הנודר מן כבשה??? מותר בגדיים ובגוזלים ובחלב, ואם אמר בגדולי שנה אסור בכל.

הנודר מן התירוש אסור fruit-juice בכל מיני מתיקה ומותר ביין. כמאן דאמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם ברם כמאן דאמר הילכו בנדרים אחר לשון תורה. התורה קראת אותו תירוש. תירושך זה היין:

הלכה ב משנה הנודר מן הדגן אסור בפול המצרי יבש דברי רבי מאיר וחכ"א אינו אסור אלא מחמשת המינין

ר"מ אומר הנודר מן התבואה אינו אסור אלא מחמשת המינין אבל הנודר מן הדגן אסור בכל. ומותר בפירות האילן ובירק:

גמרא מה טעמא דרבי מאיר? דגנה דארעא. מה טעמא דרבנין? דגנה מעבורה.

תמן תנינןחלה הנודר מן הפת ומן התבואה אסור בהןרק בחמשת המינים דברי רבי מאיר. הא הנודר מן הפת ומן התבואה יהא אסור בכל כרבנין!???רוצה לדייק דלרבנן, "תבואה" משמע הכל!! ר' חייה בשם ר' יוחנן מתניתא אמרה כן שהנודר מן הדגן אינו אסור אלא מהן.וק"ו ל"תבואה"!

מה אנן קיימין?מתניתי' דחלה היכא דמי? אם באומר פת תורה. מעתה אף האומר תבואת תורה יהא אסור בכל דכתיב (דברים כ) ותבואת הכרם! אם באומר פת סתם אין לך קרוי פת סתם אלא חיטין ושעורין בלבד! אמר רבי יוסי קיימתיה

במקום שאוכלין כל פת. אין קרוי פת סתם אלא חמשת המינין בלבד:

הלכה ג משנה הנודר מן הכסות מותר בשק וביריעה ובחמילה sacking, curtains, hangings

אמר קונם צמר עולה עלי, מותר לכסות בגיזי צמר. פשתן עולה עלי, מותר לכסות בעניצי פשתן

רבי יהודה אומר: הכל לפי הנדר. טען והזיע והיה ריחו קשה, אמר קונם צמר ופשתים עולים עלי! מותר לכסותללבשם ואסור להפשיל אחריו:

גמרא הנודר מן הכסות מותר בשק ביריעה ובחמילה ובסקורטיה ובפמלייה leather apron & knee breeches ואסור בפסיקיא ובפונדה. הנודר מן המלבוש אסור בכל מיני מלבוש ומותר באילו.פסיקיא ופונדא (מיני אזור) רבי ירמיה אמר רבי זעירה בעי, אמר קונם כסות שאיני לובש, לבוש שאיני מתכסה?תפוס לשון ראשון או אחרון?

רבי שמעון בן אלעזר אומר: אמר קונם כל דבר שדרכו להתכסות ודרך היוצא ממנו להתכסות, נדר בו מותר ביוצא ממנו. נדר ביוצא ממנו מותר בו. מה אית לך כגון אילין שלחים.עורות (מותר בצמר)

כל שדרכו להתכסות ואין דרך היוצא ממנו להתכסות נדר בו מותר ביוצא ממנו, נדר ביוצא ממנו אסור בו. מה אית לך? כגון אילין סוסרנה.goat skin

וכל דבר שאין דרכו להתכסות ודרך היוצא ממנו להתכסות נדר בו לא נתכוון אלא ביוצא ממנו. מה אית לך? אמר רבי יוסי בי ר' בון כגון הדין צמר גפן.cotton

כיני מתניתא: טען והזיע ואמר קונם צמר ופשתן עולין עלי אסור ללבוש ומותר להפשילן אחריו:

הלכה ד משנה הנודר מן הבית מותר בעלייה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים עלייה בכלל הבית. הנודר מן העלייה מותר בבית:

גמרא נראין דברי ר' מאיר **בעירוני**: ששם אין העלייה בכלל בית...

הלכה ה משנה הנודר מן המיטה מותר בדרגש couch דברי רבי מאיר וחכמים אומרים הדרגש בכלל המיטה. הנודר מן הדרגש מותר במיטה:

גמרא תני דרגש נזקפת ואינה נזקפתמטה על צדה(באבל) רבי שמעון בן אלעזר אומר שומט קלונטרין its thongs שלה ודיו. רבי יוסה בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כרבי שמעון בן אלעזר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי איסי מיטה שנקליטיה עולין ויורדין בו, **שומטו**עמוד שהולך לאורך המטה, ונאחז בשני הנקליטין ודיו.

אי זו היא מיטה ואי זהו דרגש? א"ר ירמיה כל שמסרגין על **גופה**על גוף ארוכות המטה **זו היא המיטה. ושאין מסרגין על גופה זו היא דרגש. והא תנינן**כלים **מיטה ועריסה משישופם בעור הדג. ומסורג על גופה, לאי זה דבר הוא שפה?**הא מכסה בחבלים! אמר רבי לעזר תיפתרמשנה דכלים **באילין ערסייתא קיסרייתא דאית להון ניקבין**: נוקבין גוף הארוכות, ומכניס החבל בנקב

הלכה ו משנה הנודר מן העיר מותר ליכנס לתחומה ואסור ליכנס לעיבורה אבל הנודר מן הבית אסור ליכנס מן האגף ולפנים:

גמרא ומנין שעיבורה של עיר כעיר? כתיב (יהושע ו) והיה בהיות יהושע ביריחו. וכי ביריחו היה? כתיב (שם) ויריחו

סוגרת ומסוגרת ואת אמר אכין?! א״ר יודן בר שלום בעיבורה היה

ר׳ אבון בשם ר׳ אחא ביריחו הוה.

ר׳ מנא בעי לה הדא פליגא על רבי יוחנן דרבי יוחנן אמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם.ואגף לא מיקרי ״בית״ מתרץ לית אורחיה דבר נשא מיחמי חבריה בפומאכשרואה חבירו בשער העיר, אומר... בעי מימר בטיבריה חמתיה?!

הלכה ז משנה קונם פירות האילו עלי, קונם הן לפי, קונם הן על פי, אסור בחילופיהן ובגידוליהן. שאיני אוכל שאיני טעום מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה.כגון חטים אבל בדבר שאין זרעו כלה,כגון בצלים גידולי גידולין אסורין:

גמרא עד אכן?אסור דבר שאין זרען כלה? ייבא כיי דמר ר׳ יעקב בר אידי בשם רבי יוחנן עד שלש גרנות אסורה, והרביעית מותרת. וכא כן:

הלכה ח משנה האומר לאשתו קונם מעשה ידייך עלי קונם הן לפי קונם הן על פי, אסור בחילופיהם ובגידוליהן. שאיני אוכל שאיני טעום, מותר בחילופיהן ובגידוליהן בדבר שזרעו כלה אבל בדבר שאין זרעו כלה גידולי גידולין אסורין

שאת עושה ואני אוכל עד הפסח, שאת עושה ואני מתכסה עד הפסח,מה שאת עושה—לא אתכסה עד הפסח עשתה לפני הפסח מותר לוכל ולהתכסות לאחר הפסח:

גמרא כיני מתניתא מה שאת עושה עד הפסח איני אוכל מה שאת עושה עד הפסח איני מתכסה:

הלכה ט משנה שאת עושה עד הפסח ואני אוכל, שאת עושה עד הפסח ואני מתכסה, עשתה לפני הפסח אסור לוכל ולהתכסות לאחר הפסח:

גמרא כיני מתניתא מה שאת עושה עד הפסח, אני מתכסה:
מה שאת עושה עד הפסח, אסור עלי להתכסות "לעולם"

הלכה י משנה עומד בחודש מרחשוון ואומר: שאת נהנית לי עד הפסח, אם הולכת את לבית אביך עד החג. הלכה לפני הפסח, אסורה בהנייתו עד הפסח. ולאחר הפסח בלא יחל דברו :אים
הלכה אחר הפסח, איגלאי מילתא שנהנית באיסור קודם הפסח

גמרא ואסור ליהנות ממנה מכבר, שמא תלך אחר הפסח ונמצאת הנייתו למפרע:

הלכה יא משנה עומד...כדלעיל שאת נהנית לי עד החג אם הולכת את לבית אביך עד הפסח, הלכה לפני הפסח אסורה בהנייתו עד החג, ומותר לילך אחר הפסח:

גמרא ואסור ליהנות ממנה מכבר ממרחשוון שמא תלך קודם הפסח ונמצא הנייתו למפרע:

מסכת נדרים פרק ח י"ז אב תשע"א

הלכה א משנה קונם יין שאיני טועם היום אינו אסור אלא עד שתחשך. שבת זו אסור בכל השבת, ושבת שעברה. חדש זה אסור בכל החדש, וראש חודש שלבא. שנה זו, אסור בכל השנה וראש השנה לעתיד לבוא. שבוע זה אסור בכל השבוע, ושביעית שעברה. ואם אמר יום אחד שבת אחת חדש אחד שנה אחת שבוע אחד אסור מיום ליום:

גמרא הא משחשיכה מותר. ליתה דא פליגא על ר' יוחנן! דר' יוחנן אמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם. לית אורחיה דבר נשא מימר לחבריה ברומשא לא טעמית כלום רמשית ואמר אתמול.כשמתענה כל היום, אינו אומר בערב "לא אכלתי כלום "אתמול"" אמור דבתרה והוא פליגא. לית אורחיה דבר נשא מימר לחבריה בצפרא לא טעמית כלום רומשית.כשלא אכל סעודת-ערב— אינו אומר בבוקר "לא אכלתי "אתמול" " רק אומר "לא אכלתי היום" (ומוכח דגם בלשון בנ"א הלילה הולך אחר היום) מימור יום דין הוא. לית הוא

פליגא?! יום זה- משבת זו,איזה יום משבוע הזה ושבת זו- מיום זה,שבוע שלם מיום זה יום זה- מהיום.מהיום ולהלן (כ״ז הוי ״לשון בנ״א״ וקשיא לריו״ח!) כמאן דמר הילכו בנדרים אחר לשון בני אדם. ברם הכאמתניתין כאידך תנא כמאן דמר הילכו בנדרים אחר לשון תורה. אמר בי יונה בוצרייא כן אורחיה דבר נשא מימר לחבריה סובר ליה דין יומא.המתן לי היום (וכוונתו: עד הלילה)

שייך לקי 6{תמן תנינן עד ראש אדר- עד ראש אדר הראשון, עד סוף אדר- עד סוף אדר הראשון. הדא אמרה ניסן ראש השנה לנדרים. תשרי ראש השנה לנדרים שלא תאמר יעלה ראש חדש אדר תחת אלול ויהא מותר באלול. לפום כן צריך מימר אסור בה ובעיבורה.}

אמר יום אחד שבת אחת חדש אחד שנה אחת שבוע אחד אסור מיום ליום מעת לעת. תני מעת לעת. רבי אחא רבי אבהו בשם ר׳ יוסי בן חנינה אסור לאדם להתענות עד שש שעות בשבת. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן: היו מתענין וירדו להן גשמים קודם חצות לא ישלימו. עד כדון צפרא הוא. אחר חצות ישלימו שכבר עבר רובו של יום בקדושה.

מילתיה דרבי יוחנן אמר מתענין שעות, דרבי יוחנן אמר הריני בתעניתי עד דחסל פירקי,עד שיגמר הפרק עד דניחסל פרשתי. מילתיה דר׳ יונה אמר מתענין שעות. רבי יונה הוה בצור ושמע דדמך בריה דר׳ יוסי אף על גב דאכל גובנה ושתא מיא אסקיה צום כל ההוא יומא. מילתיה דרב אמר מתענין שעות, דרב אמר לווה אדם תעניתוכגון שרעב, יכול לאכול(ואינו עובר על נדרו, כיון שהתענה קצת שעות) ופורע. {אמר ליה שמואל וכי נדר הוא זה נדר להתענות ושכח ואכל כזית איבד תעניתו?!}. ר׳ בא בשם רבנין דתמן והוא שאמר יום סתם. הא אם אמר ״יום זה״ מתענה ומשלים. לא אמר אלא אכל. הא טעם לא. ר׳ בא חסידא בשם רבי זעירא הא מטעמיתה אין בה לא משום ברכה ולא משום גזל ולא משום דמאי ולא משום הפסק תענית.

יחיד שגזר עליו תענית אוכל ושותה משחשיכה. ואם אמר הריניבתענית ציבור אוכל ושותה מבעוד יום.צריך להפסיק מבעו״י נדר להתענות, ונמצאו ימים טובים ושבתות לוקה ואינו צריך היתר חכם. נדר להתענות ונמצאו ימים הכתובים במגילת תענית רבי חזקיה רבי יודן רבי ירמיה בשם רבי חייא בר בא חד אמר מתענה ואינו משלים. וחרנא אמר לוקה ואינו צריך היתר חכם. הדא דאת אמר עד שלא בטלה מגילת תענית אבל משבטלה מגילת תענית בטלו כל אילו. ר׳ חנניה ור׳ יוחנן תריהון אמרי בטלה מגילת תענית. ר׳ יהושע בן לוי אמר בטלה מגילת תענית. אמר רבי יוחנן אמש הייתי יושב ושונה מעשה שגזרו תענית בחנוכה בלוד ועאל רבי אליעזר סיפר ורבי יהושע ורחץ אמר להן רבי יהושע צאו והתענו על מה שהתעניתם. ואת אמר בטלה מגילת תענית?! אמר רבי אבא אף על גב דתימר בטלה מגילת תענית חנוכה ופורים לא בטלו.

מיליהון דרבנין אמרין בטלה מגילת תענית. רבי יונתן ציים כל ערובת ר״ה. רבי אבין ציים כל ערובת סוכות רבי זעירא ציים תלת מאוון דצומין. ואית דאמרי תשעת מאוון דצומין ולא חש על מגילת תענית. ר׳ יעקב בר אחא מפקד לספריי׳ אין איתת איתא מישאלינכון אימרון לה בכל מתענין חוץ משבתות וימים טובים וראשי חדשים וחולו של מועד וחנוכה ופורים:

הלכה ב משנה עד הפסח אסור עד שיגיע, עד שיהא אסור עד שיצא. עד לפני הפסח- רבי מאיר אומר עד שיגיע. ר׳ יוסי אומר עד שיצא:

גמרא רבי ירמיה בעי קומי ר׳ זעירה מחלפה שיטתיה דר׳ מאיר מחלפה שיטתיה דרבי יוסי. תמןקידושין 3:9 הוא אמר עד שיצאו כל הרשויות הגדולות עד שיצאו כל הרשויות הקטנות. וכא הוא אמר הכין?! א״ל משמת בן עזאי ובן זומא בטלו השקדנים. לא עמד שוקד עד שעמד ירמיה... אמר רבי

בא בריה דרבי חייה בר ווא למה הוא מקנתר להון? לא כבר קשונתה רבי לעזר קומי רבי יוחנן מחלפה שיטתיה דר' יוסה. א"ל לית היא מחלפה. מתניי היא מחלפה. ותני דבית ר' כן עד לפני הפסח ר' מאיר אומר עד שיצא. ר' יוסי אומר עד שיגיע.

אנן בעיי "עד לפני" ואת אמר אכין?! אמר ר' זעירא לשון ניותי הוא עד לפני פיסחא.עד שיפנה הפסח אמר רבי אבין הכל מודין בפסח שהוא מותר.כשאמר "לפני" מה פליגין? בפרוס הפסח ההין אמר עד שיגיע. וההין אמר עד שיצא:

הלכה ג משנה עד הקציר עד הבציר עד המסיק אינו אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל: כל שזמנו קבוע אמר עד שיגיע אסור עד שיגיע, עד שיהא אסור עד שיצא. וכל שאין זמנו קבוע בין שאמר עד שיהא בין שאמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע:

גמרא קבע זמן למשתה בנו ואמר קונם יין שאיני טועם עד שיגיע משתה. עד כמי שזמנו קבוע. או מאחר שיכול לדחותו לאחר זמן כמי שאין זמנו קבוע:

הלכה ד משנה עד הקיץ- עד שיעשה הקיץ- עד שיתחילו העם להכניס בכלכלות. עד שיעבור הקיץ- עד שיכפילו המקצועות.the mats are folded עד הקציר- עד שיתחילו העם לקצור קציר חטים אבל לא קציר של שעורים

הכל לפי מקום נדרו אם היה בהר בהר ואם היה בבקעה בבקעה:

גמרא כלכלות. מה כלכלות של תאינים, כלכלות של ענבים? נישמעינה מן הדא: עד שיקפלו המקצועות. אית לך למימר מקצועות תאנים ולא מקצועות ענבים. נישמעינה מן הדא: חדא טעין צימוקין עאל לטיבריא. שאל גמליאל זוגא לר' בא בר זבדאאי גדל בא"י וחייב במעשר א"ל אין כל ארץ ישראל עושה

משאוי אחד צימוקין. ואין כל א״י עושה משאוי א׳ של צימוקין?! אלא כן א״ל אין ״מקום״ בארץ ישראל עושה משאוי אחד צימוקין.אלמא אין דרך לייבש הרבה ענבים

עד הקציר. כתיב (רות ב) עד כלות קציר השעורים וקציר החטים ואת אמר כן?!אלמא שעורים נמי קרי ״קציר״! מה דהוא קרייא, בדרום היא. מתניתא, בגלילשעורים ל״ח

נדר מן הקיץ בגליל, ויורד לו לעמקים. אף על פי שביכר קיץ בעמקים, אסור עד שיבכר בגליל:הולכין אחר מקום שנדר

הלכה ה משנה עד הגשמים עד שיהו הגשמים- עד שתרד רביעה שניה. רשב״ג אומר עד שיגיע זמנה של רביעה. עד שיפסקו הגשמים- עד שיצא ניסן כולו דברי ר׳ מאיר, רבי יהודה אומר עד שיעבור הפסח:

גמרא רבי זעירא בעי אמר עד ״הגשם״ אסור עד שירד הגשם אחד? תמן תנינן האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירי עצים. ר׳ יוסי בר׳ אמר ר׳ בא ממל בעי הרי עלי עץ מביא גיזר אחד? אמר רבי לעזר מתניתא אמרה כן שזה קרבן בפני עצמו וזה קרבן בפני עצמו. דתנינן תמן ושנים בידם שני גזירי עצים כדי לרבות בעצים.אלמא עץ אחד נמי קרבן הוי

תני ר׳ יוסי אומר כל דבר שתלוי ברביעה,כגון מתי מותר לכל אדם בלקט עד שתרד רביעה שנייה. ושאין תלוי ברביעה,משנתינו עד שיגיע ״זמן רביעה״.

תני רשב״ג אומר שבעה ימים שירדו בהן גשמים ולא פסקו ויש בהן כדי רביעה שנייה.

ולמה נקרא שמה רביעה? שרובעת לארץ.

ר״מ כדעתיה ורבי יהודה כדעתיה דתנינן תמן עד אימתי שואלין את הגשמים? רבי יודה אומר עד שיעבור הפסח. ר״מ אומר עד שיצא ניסן:

הלכה ו משנה קונם יין שאיני טועם לשנה נתעברה השנה אסור בה ובעיבורה. עד ראש אדר עד ראש אדר הראשון עד סוף אדר עד סוף אדר הראשון:

גמרא הדא אמרהרישא ניסן ראש השנה לנדרים. ומדחה.. תשרי ראש השנה לנדרים, שלא תאמר יעלה ראש חדש אדר תחת אלול ויהא מותר באלול, לפום כן צריך מימר אסור בה ובעיבורה.

אסיפא קאירבי אבין בשם רבי אילא והוא שנדר ואחר כן עיברו. אבל אם עיברו ואחר כן נדר לא בדא.

לענין שכר בתיםהשכיר בית עד אדר, ונתע׳ לא שנייא,בין השכיר ואח״כ עיבר וכו׳ זה אומר אדר הראשון וזה אומר אדר השני. יחלקו חדש העיבור. איתא חמי לנדרים לית את חשיש. ולממון את חשש? !למה א״י להוציאו באדר שני? אמר ר׳ הילא והן שעיברו ואח״כ השכיר.יחלקו אבל השכיר ואח״כ עיברו לא בדא.מוציאו באדר שני

ולענין שטרות כותבין באדר הראשון ובאדר השני אלא שכותבין אדר השני תיניין. ר׳ יודה אומר אדר השני כותב ת״ו ודיו:

הלכה ז משנה ר׳ יהודה אומר אמר קונם יין שאיני טועם עד שיהא פסח אינו אסור אלא עד לילי פסח שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין. אמר קונם בשר שאיני טועם עד הצום אינו אסור אלא עד לילי צום שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לוכל בשר. רבי יוסי בנו אומר אמר קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת אינו אסור אלא עד לילי שבת שלא נתכוון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לוכל שום.

האומר לחבירור׳ לש׳ קונם שאיני נהנה לך,משלך אם אין את בא ונוטל לבניך כור אחד של חיטים ושתי חביות של יין הרי זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו:ש׳ לר׳ כלום אמרת לי אלא מפני כבודי, זהו כבודי.שאיני מקבל! וכן האומר לחבירו קונם שאין את נהנה לימשלי אם אין את בא ונותן לבני כור אחד של חיטין ושתי חביות של יין רבי מאיר אומר אסור עד שיתן. וחכמים אומרים אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם ויאמר לו הריני כאילו התקבלתי:

גמרא רבי חייה בשם רבי יוחנן אף הראשון במחלוקת.

אמר ר׳ זעירא בסתם חלוקין. מה אנן קיימין? אם בשזה אמר מפני כבודי, וזה אמר מפני כבודי, הכל אסור. אם בשזה אמר מפני כבודי, וזה אמר מפני כבודך אמרתי דברי הכל מותר. אלא כן אנן קיימין, בסתם. ר׳ אומר סתמין כמן דאמר מפני כבודי. ורבנין אמרין סתמין כמי שזה אמר מפני כבודי. וזה אמר מפני כבודך אמרתי.

רבי יסא בעי קומי רבי יוחנן, מתניתא דר׳ שמעון בן גמליאל דרשב״ג אמרגיטין 7:6 כל עכבה שאינה ממנה הרי זה גט.הי״ן בסיפא, כיון שרוצה ליתן, והלה אינו רוצה לקבל. א״ל שנייא היא הכא מפני פתיחת נדר. אמר ר׳ יוסי ולא נדרים שאינן צריכן היתר חכם אנן קיימין?! א״ר יונה לא בלבד התולה נדרו בדבר,כגון 9:3 אנן קיימין.אבל במשנתינו, צריך היתר חכם!

עד כדון שייך טעמא דרשב״גהוא דבעי מיתן לה. ברם ההוא דלא בעי מיתן ליה? יכיל הוא אמר ליה לא בעית אלא מיבדקינך, כיון דחמיתך מצטער, הרי אני כאילו נתקבלתי:

הלכה ח משנה היו מסרבין בו לשאת את בת אחותו ואמר קונם שהיא נהנית לי לעולם. וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית לי לעולם הרי אילו מותרות ליהנות לו שלא נתכוון זה אלא לשם אישות:

גמרא אמר רבי יוסי רבי יודה היא.בפרק 7 דרבי יודה אמר הכל לפי הנדר.

וכן המגרש את אשתו כו'. אמר רבי יוסי דרבי יודה היא דרבי יודה אמר הכל לפי הנדר:

הלכה ט משנה היה מסרב בחבירו שיאכל אצלו, אמר קונם לביתך שאיני נכנס, טיפת צונין שאיני טועם לך, מותר ליכנס לביתו ולשתות ממנו צונין, שלא נתכוון זה אלא לשם אכילה ושתיה:

גמרא אמר רבי יוסי הדא אמרה ההן דמשבע לחבריה דלא ייכול, ההן אוכל וההן עבר :רוצה שיאכל עימו, ונשבע שלא יאכל—הכוונה לאותו האוכל ואותו הסעודה

מסכת נדרים פרק ט

הלכה א משנה רבי אליעזר אומר: פותחין אדם בכבוד אביו ואמו וחכמים אוסרין. אמר ר' צדוק עד שפותחין לו בכבוד אביו ואמו יפתחו לו בכבוד המקום אם כן אין נדרים!

מודין חכמים לר' אליעזר בדבר שבין אדם לבין אביו ואמו, שפותחין לו בכבוד אביו ואמו:

גמרא רבנין אמרין: חזקה שאין אדם מעמיד בכבוד אביו **ואמו**.אין מעמיד דבריו ובוודאי יאמר...לא הייתי נודר (וא"כ אין נדרים!) רבי ליעזר אומר פעמים מעמיד ופעמים אינו מעמיד. מודה ר' ליעזר לאחר מיתה שאינו מעמיד. הכל מודין בכבוד רבו שאינו מעמיד דתנינן ומורא רבך כמורא שמים.

א"כ אין נדרים. לא יהו נדרים? והכתיב (במדבר ל) וידבר משה אל ראשי המטות תלה הפרשה בראשי המטות. שיהו

מתירין את נדריהן. אם אומר את כן נמצאת עוקר פרשת נדרים מן התורה

רבי ירמיה בעי, את אומר אין פותחין לו בכבוד אביו ואמו. דברים שבינו לבין המקום אל יפתחו לו בכבוד המקום. מעתה דברים שבינו לבין אביו ואמו פותחין לו בכבוד אביו ואמו. ודכוותה דברים שבינו לבין המקום, יפתחו לו בכבוד המקום! אי זהו כבוד המקום? כגון סוכה שאיני עושה. לולב שאיני נוטל. תפילין שאיני נותן. והיינו כבוד המקום?! משמע ליה דלנפשיה הוא מהני!! כהדא (איוב לה) אם צדקת מה תתן לו. אם חטאת מה תפעל בו

אמר ר׳ ינאי כל השומע ליצרו כאילו עובד ע״ז. מה טעמא (תהלים פא) לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר. זר שבקרבך אל תמליכהו עליך. רשב״ל פתח אילו היית יודע שהנודר כאילו נותן קולר על צוארו נודר היית?! לקסטוריי׳ inquisitor שהיתה עוברת וראה קולר פנוי והכניסה את ראשה לתוכו. (במדבר ל) לאסור אסר על נפשו. כמה דאת אמר (ירמיהו מ) והוא אסור בזיקים. רבי יונתן פתח אילו היית יודע שהנודר כבונה במה והמקיימו כמקריב עליו נודר היית?! וקשיא ע״ז בסקילה, והנדרים בלא תעשה ואת אמר אכן. לית לך אלא כיי דמר ר׳ ינאי כל השומע ליצרו כאילו עובד ע״ז. רבי יצחק פתח אילו היית יודע שהנודר כאילו נוטל חרב ודוקרה בלבו נודר היית?! (משלי יב) יש בוטה כמדקרו׳ חרב. ר׳ חניני׳ דציפורין בשם ר׳ פינחס כמדקר אין כתיב אלא ״כמדקרות״ חרב. לאחר שנדר מן הככר, ווי דייכול, ווי דלא ייכול. אין אכיל עבר על נידריה. אין לא אכיל חטי על נפשיה. כיצד הוא עושה? הולך אצל חכם והוא מתיר נדרו. (שם) ולשון חכמים מרפא. רב דימי בשם רבי יצחק לא דייך מה שאסרה לך התורה אלא שאתה מבקש לאסור עליך דברים אחרים?! לאסור אסר.

ר׳ יוחנן פתח ותהי?האים נתחרטת? ואילולי דו תהא, הוא אתי? ותהות לא כנולד הוא? אמר ר׳ הילא התהות מצויה! כהדא ר״ש לא מצא פתח לנדרו עד שבא אחד מזקני גליל אית דאמרין ר׳ שמעון בן אלעזר הוה נסיב ליה מכא ומוקים ליה הכא. נסיב ליה מכא ומוקים ליה הכא עד דאוקמיה גו שמשא מפלי מנוהי.לבדוק בגדיו אמרין ליה אילו היית יודע דההן סבא עבד לך כן, נודר היית? אמר לון לא! ושרא ליה. אמרון מנא לך הדא? אמר להן משרת ר׳ מאיר הייתי בברחו שניה. ואית דאמרי מקלו של ר׳ מאיר היתה בידי והיא מלמדת לי דעה.

ר׳ ירמיה שרי נדרא ומקיים ליה,התיר נדרו ועדיין קיימו אין משום דהוא חשש להוא דשרי ליהחשש שלא התירו כדין לא ידעין, אין משום שאין היצר תאב אלא דבר שאסור לו ולא ידעין.רצה לקיימו אך לא ״כמצווה ועושה״

ר׳ ירמיה כד לא הוה בעי מידון אמר עיני כהייא (דברים כא) ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע. הקיש ריבים לנגעים מה נגעים לכל מראה עיני הכהן אף ריבים לכל מראה עיני הכהן.

ר׳ מנא נדר מן חמרא דאבוהישלא לשתות יין אביו אתא אבוהי סלק לגביה א״ל אילו היית יודע דאנא מצטער נודר היית?! א״ל לא, ושרא ליה.

סיפא דמתימה אנן קיימין? אם באומ׳ הנייתי על אבא הדא היא דמר רבי יעקב בר אחא רבי שמואל בר נחמן בשם ר׳ יונתן כופין את הבן שיזון את האב. אלא כינן קיימין באומ׳ הניית אבא עלי.

ר׳ מנא נדר וסלק לגבי ר׳ שמי א״ל אילו הייתי יודע שהבריות רחקין מינך דאת נדרן, נדר הויתה?! א״ל לא! ושרא ליה:

הלכה ב משנה ועוד א״ר אליעזר פותחין בנולד וחכמים אוסרין כיצד אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני ונעשה סופר

או שהיה משיאפלוני את בנו בקרובורוצה ליהנות מסעודתו אמר אילו הייתי יודע שהוא נעשה סופר או שהיה משיא את בנו בקרוב לא הייתי נודר קונם לבית זה שאיני נכנס ונעשה בית הכנסת אמר אילו הייתי יודע שהוא נעשה בית הכנסת לא הייתי נודר ר' אליעזר מתיר וחכמים אוסרין:

גמרא רבי סימון בשם ר' יהושע בן לוי ממשה למד רבי אליעזר שפתח לו הקב"ה בנולד. אמר לו הקב"ה אילו היית יודע (שמות ד) כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך נודר היית?! {וכי מתים היו? והלא דתן ואבירם היו! אלא שירדו מנכסיהם}

א"ר ירמיה הדא דאת אמר: עד שלא נשאו ונתנו בדברים בכנולד הם.כ חזר בו ר' אליעזר והודה לחכמים (ור' יסא אמר: לא חזר בו.)

חיליה דרבי יסא מן הדאס"ל כר"ז: זו טעות טעה נחום המדי. מה טעה? שפתח להן בנולד אמר להן נחום המדי אילו הייתם יודעין שבית המקדש עתיד ליחרב נודרין הייתם להיות נזירין. אמר רבי זעורה הכין הוה צריך מימר לון לא הייתם יודעין שניבאו לכם נביאים הראשונים בזמן שבית המקדש קיים שעתיד ליחרב. לא הוה כנולד. אמר ר' הילא עוד הוא כנולד. יכלין הוון מימר ידעין הוינן אלא דהוינן סברין דמילייא רחוקין (יחזקאל ב) החזון אשר הוא חוזה לימים רבים ולעתים רחוקות הוא ניבא ואתייא. דר' ירמיה כרבי זעירא ודר' יוסא כר' אילא.אע"ג דהוי כנולד, מהני

דתנינן תמן אין מוכרין בית הכנסת אלא על תנאי עד כדון שבנייה לשם כנסת. בנייה לשם חצר והקדישה מהו? נישמעינה מן הדא: קונם לבית זה שאיני נכנס ונעשה לבית הכנסת. הדא אמרה בנייה לשם חצר והקדישה קדשה.

אימתי היא קדושה מיד, או בשעת תשמיש? נישמעינה מן הדא העושה תיבה לשם ספר, ומטפחות לשם ספר, עד שלא

נשתמש בהן ספר מותר להשתמש בהן הדיוט, משנשתמש בהן ספר אסור להשתמש בהן הדיוט. ומה אילו שנעשו לשם ספר אינן קדושות אלא בשעת תשמיש. זו שבנייה לשם חצר לא כל שכן! {אילותיבה ומטפחת עשאן לשם חולין, והקדישן, קדשו}

הלכה ג משנה ר' מאיר אומר יש דברים שהן כנולד ואינן כנולד וחכמים מודין לו. כיצד? אמר קונם שאיני נושא פלנית שאביה רע אמרו לו מת או שעשה תשובה קונם לבית זה שאיני נכנס שהכלב רע בתוכו או שהנחש בתוכו אמרו לו מת הכלב ונהרג הנחש הרי הן כנולד ואינן כנולד וחכמים מודין לו:

גמרא שמואל אמר משם נדר טעות כבר מת הכלב כבר נהרג הנחש. ר' אילא בשם רבי לעזר מפני שהוא כתולה נדרו בדבר כאומר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני כל הזמן שהוא לבוש שחורים לבש לבנים מותר בו. רבי זעירה בשם רבי יוחנן אף הוא אינו צריך היתר חכם:

הלכה ד משנה ועוד אמר ר"מ פותחין לו מן הכתוב שבתורה ואומר לו אילו היית יודע שאתה עובר על (ויקרא יט) לא תקום ועל לא תטור ועל לא תשנא את אחיך בלבבך ואהבת לרעך כמוך וחי אחיך עמך שמא יעני ואין את יכול לפרנסו ואמר אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר הרי זה מותר:

גמרא כתיב לא תקום ולא תטור את בני עמך. היך עבידא? הוה מקטע קופד, ומחת סכינא לידוי, תחזור ותמחי לידיה?! היה חותך בשר, והכה הסכין את ידו, יחזור ויכהו?! (כן הוא מדת הנקמה...) (ויקרא יט) ואהבת לרעך כמוך. רבי עקיבה אומר זהו כלל גדול בתורה. בן עזאי אומר (בראשית ה) זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול מזה.שכלנו בני איש אחד

שמא יעני לא כנולד הוא? אמר רבי זעירא עניות מצויה! כהדא חד בר נש הוה בעל דיניה עתיד אתא בעי מידון קומי רב. שלח רב בתריה, אמר עם ההוא אנא בעי מיתי מידון?! כך אין אתון גמלייא דערבייא לא טענין קורקסייא דאפותיקי דידי!אף גמלים ערביים אינם יכולים לשאת מפתחות של אוצרות סחורתי! שמע ומר, מהו מתגאה דלא ליה? תהא פחתה בה!שמתוהו רב מן יד נפקת קלווסיםגזירה מן מלכותא דייעול הוא ומדליהכל נכסיו לטימיון. אתא גבי רב א״ל צילי עלי דו נפשי תחזור.שיצילו את נפשי צלי עלוי וחזר עלה:

הלכה ה משנה פותחין לאדם בכתובת אשתו. מעשה באחד שנדר מאשתו הנייה, והיתה כתובתה ארבע מאות זוז ובאת לפני ר׳ עקיבה וחייבו ליתן לה כתובתה. אמר לו ר׳ שמונה מאות זוז הניח לי אבא, ונטל אחי ד׳ מאות ואני ד׳ מאות, לא דייה שתיטול היא מאתים ואני מאתים! אמר לו ר׳ עקיבה אפילו את מוכר שער ראשך את נותן לה כתובתה! ואמר אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר. והתירו רבי עקיבה:

גמרא וגובין מן המטלטלין?!שער ראשו... אמר רבי בא אע״ג דתימר אין גובין מן המטלטלין, אומר לו שיתן.

ר׳ מישא שאל מהו לומר ליורשין לגבות מן המשועבדין.אים הוי מטלטלין מופקדין ביד אחרים מי קודם, האשה או היורשים? אמר ר׳ אבא מרי מתניתא אמרה כן שאין אומר להן דתנינן תמן כתובות 9:2אלא יינתנו ליורשים שכולן צריכין שבועה ואין היורשין צריכין שבועה.

מהו מישבעונה?בגוונא דמתני׳ כשבאה לגבות כתובתה? תמן אמרין מן תבנא לא גבאי ומן גופיה גבאי...אחר שהדרני הנאה, איך גביתי ממני!

הלכה ו משנה פותחין בימים טובים ובשבתות בראשונה היו אומרין אותן הימים מותרין ושאר כל הימים אסורין עד שבא רבי עקיבה ולימד שהנדר שהותר מכללו הותר כולו כיצד

אמר קונם שאיני נהנה לכולם הותר אחד מהן הותרו כולן שאיני נהנה לזה ולזה ולזה הותר הראשון הותרו כולן הותר האחרון האחרון מותר וכולן אסורין שאיני נהנה לזה קרבן ולזה קרבן צריכין פתח לכל א' ואחד קונם יין שאיני טועם שהיין רע למעיים אמרו לו והלא המיושן יפה למעיים הותר למיושן ולא במיושן בלבד הותר אלא בכל היין קונם בצל שאיני טועם שהבצל רע ללב אמרו לו והלא הכופרי יפה ללב הותר בכופרי ולא בכופרי בלבד הותר אלא בכל הבצלים מעשה היה והיתרו ר' מאיר בכל הבצלים:

גמרא תני הותר ממנו ולמטה מותר ממנו ולמעלה אסור. תני בשם ר' נתן יש נדר שמקצתו בטל ומקצתו קיים כיצד נדר מן הכלכלה והיו שם בנות שבע. אמר אילו הייתי יודע שיש שם בנות שבע לא הייתי נודר הותר בבנות שבע. ולא בבנות שבע בלבד הותר אלא בכל הכלכלה. אבל אם אמר אילו הייתי יודע שיש שם בנות שבע לא הייתי נודר מבנות שבע לא הותר אלא בבנות שבע בלבד:

הלכה ז משנה פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו ואומר לו אילו היית יודע שלמחר יהו אומרין עליך, כך היא ווסתו של פלוני מגרש נשיו, ועל בנותיך יהו אומרים בנות גרושה הן מה באת אימן של אלו להתגרשמסתמא היתה זונה ואמר אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר הרי זה מותר:

גמרא תני רבי יהודה בן בתירה אומר אין פתחין לאדם אלא בכבוד עצמו בלבד.

כהדא: דלא כריב"ב חדא איתתא נדרת מן ברתה. אתת לגבי ר' יוחנן אמר לה אילו הווית ידעת דברתיך נסבה שום ביש,כששומעין שאת מודרת הנאה ממנה נודרת הוית?! אמרה לא! ושרא לה. ולא מתניתא היא פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו דלא תיסבור כר' יודה בן בתירה:

הלכה ח משנה קונם שאיני נושא את פלנית כעור׳ היא והרי היא נאה שחורה והרי היא לבנה קצרה והרי היא ארוכה מותר בה. לא מפני שהיא כעורה ונעשית נאה שחורה ונעשית לבנה קצרה ונעשית ארוכה אלא שהנדר טעות מעשה באחד שנדר מבת אחותו הנייה והכניסוה לבית ר׳ ישמעאל וייפוה אמר לו ר׳ ישמעאל בני מזו נדרת?! אמר לו לאו והתירו ר׳ ישמעאל באותה שעה בכה ר׳ ישמעאל בנות ישראל נאות הן אלא שעניות מנוולתן:

גמרא עשה לה עין של זהב שן של זהב בלשון הזה אמר לו זכה במה שעליה:

הלכה ט משנה וכשמת רבי ישמעאל נושאות קינה ואומרות בנות ישראל על ר׳ ישמעאל בכינה וכן הוא אומר בשאול (שמואל ב א) בנות ישראל אל שאול בכינה וגו׳:

גמרא כתיב בנות ישראל אל שאול בכינה וגו׳. ר׳ יודה ור׳ נחמיה חד אמר בנות ישראל ממש שהיו בעליהן הולכין למלחמה והיה מעלה להן מזונות. מה תלמוד לומר (שמואל ב א) המעלה עדי זהב על לבושכן? שאין תכשיט נאה אלא על גוף מעודן.בעלת בשר וחרנה אמר בנות ישראל "בניות שבישראל"= סנהדריות של ישראל. היה רואה כת חבירים ומאכילן ומשקן. ומה תלמוד לומר המעלה עדי זהב על לבושן שהיה שומע טעם הלכה מפי חכם ומקלסו:

מסכת נדרים פרק י

הלכה א משנה נערה מאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה. היפר האב ולא היפר הבעל, היפר הבעל ולא היפר האב, אינו מופר. ואין צריך לומר אם קיים אחד מהן:

גמרא כתיב (במדבר ל) ואם היו תהיה לאיש מה אנן קיימין? אם בנשואה כבר כתיב אם בית אישה נדרה. ואם בפנויה כבר כתיב ואשה כי תדר נדר ליי׳. מה ת״ל ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה. ואי זו זו נערה מאורסה שאביה ובעלה מפירין נדריה. עד כדון בנדרים שנדרה משנתארסה. נדרים שנדרה עד שלא נתארסה. ונדריה עליה לרבות את הנדרים שבא בידה מבית אביה.

תני בשם רבי לעזר אם היו תהיה לאיש. בבוגרת ארוסה הכתוב מדבר.שאביה ובעלה מפירין לה חברייא אמרי יאות אמר ר׳ לעזר. וקשיא על דר׳ לעזר מכיון שבגרה לא כבר יצאת מרשות אביה. יתומה שמת אביה מי מפר לה? הבעל מיפר.כיון שבגרה, ה״ה כיתומה!

וקשיא על רבנין אם עד שלא נכנסה לרשותו הוא מיפר לה. נכנסה לרשותו לא כל שכן.ול״ל קרא בנשואה

???מה מקיימין רבנן ונדריה עליה?שמשמע נדרים שקדמו, הבעל עצמו מפר מה אנן קיימין,אם בנדרים שנדרה עד שלא נתארסה ונתארסה , כבר נראה לאב ולבעל להפר. אלא כי נן קיימין בנדר שנדרה עד שלא מת אביה ומת אביה והיא בוגרת.??הבעל עצמו מפר נדריה (אע״פ שהיא ארוסה)

מנן לר׳ לעזר נערה מאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה? בין איש לאשתו עד כדון בבעל. באב? בין אב לבתו. מה מקיימין רבנין בין איש לאשתו? ולא שבינה לבין אחרים. בין אב לבתו- לא שבינה לבין אחרים. ולית לר׳ לעזר כן. אית ליה. כולה מתמן אית ליה בין איש לאשתו לא מה שבינה לבין אחרים. בין אב לבתו לא שבינה לבין אחרים.

ואין צורך לומר שקיים א׳ מהן. איתא חמי היפר האב אין מופר ואת אמר הכין?!כ פשיטא! לא על הדא אתאמרת אלא הדא: היפר האב את חלקו לא הספיק הבעל להפר עד שמת,

האב מיפר חלקו של בעל. אמר ר׳ נתן זו דברי ב״ש אבל דברי חכמים אין צורך להפר. בשלא הקםהבעל אבל אם הקם אינו יכול להפר.

את אמר האב מיפר חלקו של בעל. ביקש להקם, אמר מוקם ליך סתם, מוקם ליך סתם, מופר לךצריך לומר.. חלקו של בעל.

פשיטא דא מילתא לא היפר האב את חלקו ועברה על נדרה. לוקה. היפר האב ולא היפר הבעל מהו שתלקה? או מאחר שאם ימות הבעל מתרוקנת אצל האב, אינו לוקה. ניחא כמאן דמר אין מיתה בהפרה.כ אין האב חייב להפר עוד ברם כמאן דמר יש מיתה בהפרה.וחייב האב להפר עוד הפעם מיתה בהפרה היא. וכן מכיון שאינו מיפר לה ועברה על נדרה, לוקה

תני היפר האב את חלקו ולא הספיק הבעל להפר עד שמת הבעל האחרון מיפר לה חלקו של ראשון. אמר יוסי מתניתא אמרה כן אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה:

הלכה ב משנה מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. בזה ייפה כח האב מכח הבעל. בדבר אחר ייפה כח הבעל מכח האב, שהבעל מיפר בבגר והאב אינו מיפר בבגר:

גמרא הוון בעיי מימר בשלא היפר האב חלקו ומת ולא נתרוקנה רשות לבעל.אבל הפר חלקו קודם שמת, שפיר מפר הבעל נישמעינה מן הדא דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין. הדא אמרה אפילו היפר האב חלקו ומת האב, לא נתרוקנה רשות לבעל.

מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. הוון בעיי מימר כשהיפר הבעל את חלקו, אבל לא היפר הבעל חלקו ומת, לא נתרוקנה רשות לאב. נישמעינה מן הדא והיא ארוסה נתגרשה בו ביום נתארסה בו ביום אפי׳ למאה אביה ובעלה האחרון מפירין

את נדריה. הדא אמרה אפילו לא היפר הבעל חלקו ומת הבעל נתרוקנה רשות לאב.

מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. רבי חגיי בעא קומי רבי יוסה עד כדון בנדרים שנדרה משנתארסה, נדרים שנדרה עד שלא תתארס, מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל? אמר ליה וכי נדרים שנדרה עד שלא תתארס ונתארסה לא כבר נראו לאב לבעל להפר לה. דתימר מת האב לא נתרוקנה רשות לבעל. הדא אמרה אפילו נדר שנדרה עד שלא תתארס.

נדרה עד שלא נתארסה, מת הבעל נתרוקנה רשות לאב? א"ל וכי נדר שנדרה עד שלא נתארסה ונתארסה לא כבר נראו לאב ולבעל להפר לה, דתימר מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. הדא אמרה אפילו נדר שנדרה עד שלא תתארס, מת הבעל נתרוקנה רשות לאב

שהבעל מיפר בבגר. מתניי דרי לעזר דתני בשם רבי לעזר אם היו תהיה לאיש בבוגרת ארוסה הכתוב מדבר:

הלכה ג משנה נדרה והיא ארוסה נתגרשה בו ביום נתארסה בו ביום אפילו למאה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה. זה הכלל כל שלא יצאת לרשות עצמה שעה אחת אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה:

גמרא אמר רבי הילא היו תהיה אפילו מאה הויות, אביה ובעלה האחרון מיפר נדריה. אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן שאביה ובעלה האחרון מפירין נדריה:

הלכה ד משנה דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה: כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין. וכן הבעל עד שלא תיכנס לרשותו אומר לה: כל נדרים שנדרת עד שלא תיכנסי לרשותי הרי אלו מופרין. שמשתיכנס לרשותו אינו יכול להפר.

בוגרת וששהת י״ב חדש ואלמנה שלשים יום רבי אליעזר אומר הואיל ובעלה חייב במזונותיה, יפר.הויא כנשואה וחכמים אומרים אין הבעל מיפר עד שתיכנס לרשותו:

גמרא מיסבר סבר רבי אליעזר דבמזונות הדבר תלוי. קידש אשה על מנת לזון הבעל מיפר לה. נשא אשה ע״מ שלא לזון האב מיפר לה

דברי חכמים. ר׳ יעקב בר אחא בשם ר׳ יוחנן לעולם אין הבעל מיפר עד שתכנס לרשותו:

הלכה ה משנה שומרת יבם בין ליבם אחד בין לשני יבמין רבי אליעזר אומר יפר.דהויא כנשואה רבי יהושע אומר לאחד אבל לא לשנים. ר׳ עקיבה אומר לא לאחד ולא לשנים:

גמרא על דעתיה דרבי אליעזר מיפר לה.

והן דמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן אפילו קידושי מאה תופשין בהעי׳ ירו׳ קידו׳ 3:1 מי מיפר לה? ויי דמר ר׳ יעקב בשם ר׳ יוחנן מייעדה לבנו קטן, מי מפר לה? ויי דמר ר׳ יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן ורבי הילא בשם רבי לעזר אפיי אשם תלוי אין להחרש שנשא מי מיפר לה?

הלכה ו משנה א״ר אליעזר מה אם אשה שקנה הוא לעצמו הרי הוא מיפר נדריה אשה שקנו לו שמים אינו דין שיפר נדריה! א״ל ר״ע לא אם אמרת באשה שקנה הוא לעצמו שאין לאחרים בה רשות, תאמר באשה שקנו לו שמים שיש לאחרים בה רשות. אמר לו ר׳ יהושע: עקיבה דבריך בשני יבמין מה אתה משיב על יבם אחד? אמר לו אין היבמה גמורה לאישה כשם שהארוסה גמורה לאישה:

גמרא אמר ר׳ ליעזר ומה אם אשה שלא היה לי בה רשות עד שלא נכנסה לרשותי, משנכנסה לרשותי הוגמרה לי. אשה שהיה לי בה רשות עד שלא נכנסה לרשותי, משנכנסה

לרשותיעשה בה מאמר אינו דין שתיגמר לי! אמר לו רבי עקיבה לא אם אמרת באשה שלא היה לך בה רשות עד שלא נכנסה לרשותך, משנכנסה לרשותך הוגמרה לך, שכשם שלא היה לך בה חלק, כך לא היה לה לאחרים בה עמך חלק. תאמר באשה שהיה לך בה רשות עד שלא נכנסה ברשותך משנכנסה לרשותך הוגמרה לך, שכשם שהיה לך בה חלק כך היה לאחרים עמך בה חלק. אמר לו ר' יהושע: עקיבה דבריך בשני יבמין מה את משיב על יבם אחד? א"ל רע"ק לר"י כשם שלא חלקת לנו בין שומרת יבם אחד לשני יבמין, בין שעשה בה מאמר בין שלא עשה בה מאמר. יכול בנדרים ובשבועות כן? אמר לו אבל!???אין לחלק בין שומ"י לאחד או לב'/עשה/לא עשה מאמר אמר לורע"ק לר"י אילו היית בימי רבי לעזר בן ערך!שהוא סובר מאמר קונה קניין גמור—אבל אנחנו, לא! אמררע"ק אין מאמר קונה קניין גמור מודה שאינו מיפר לה עד שתיכנס לרשותו:

הלכה ז משנה האומר לאשתו כל נדרים שתדורי מיכן עד שאבוא ממקום פלוני הרי הן קיימין לא אמר כלום הרי הן מופרין ר' אליעזר אומר מופר וחכמים אומרים אינו מופר אמר רבי אליעזר אם היפר נדרים שבאו לכלל אסור לא יפר נדרים שלא באו לכלל אסור! אמרו לו (במדבר לז) אישה יקימנו ואישה יפירנו את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר לא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר:

גמרא השיבו על דברי רבי לעזר והרי המקוה יוכיח שמעלה את הטמאין מטומאתן ואינו מציל את הטהורין.

חזר ר' ליעזר ודנן דין אחר מה אם במקום שאינו מיפר נדרי עצמו משנדר, הרי הוא מיפר נדרי עצמו עד שלא ידור. מקום שהוא מיפר נדרי אשתו משתידור, אינו דין שיפר נדרי אשתו עד שלא תידור! לא, מה למיפר נדרי עצמו עד שלא ידור שכן אם רצה להקם מוקם, יפר נדרי אשתו עד שלא תדור שכן אם רצה להקם אינו מוקם ואומר אישה יקימנו ואישה יפירנו.

את שבא לכלל הקם בא לכלל הפר ואת שלא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר:

הלכה ח משנה הפר נדרים כל היום ויש בדבר להקל ולהחמיר. כיצד? נדרה בלילי שבת מיפר בלילי שבת וביום השבת משתחשך. נדרה עם חשיכה מיפר עד שלא תחשך שאם לא היפר משחשיכה אינו יכול להפר:

גמרא תני ר' יוסה בי ר' יודה ור' לעזר בי ר' שמעון אומר הפר נדרים מעת לעת. מה טעמא דרבנין ביום שמעו. מה טעמא דרבי יוסי בי רבי יודה מיום אל יום. מה מקיים רבי יוסי בי ר' יודה טעמא דרבנין ביום שמעו. תפתר שנדרה מתחילת הלילה. מה מקיימין רבנן טעמא דרבי יוסי בי רבי יודה מיום אל יום? תיפתר שנדרה בתחילת לילי שבת

נשתתק וחזר לדיבורו, על דעתיה דרבי יוסי בי ר' יודה נותנין לו כ"ד שעות. על דעתיה דרבנין אין לו אלא אותו היום בלבד. נשתתק וחזר לדבורו על דעתיה דרבי יוסי בי ר' יהודה מצטרפין לו כ"ד שעות. על דעתיה דרבנין לעולם הוא מיפר והולך עד שיחזור לדבורו לפני שקיעת החמה שעה אחת, עוד אינו יכול להפר.

מופר לך במנחה מופר לעולם. מוקם לך במנחה מוקם לעולם. מופר לך עד המנחה- כאומר מופר ליך מן המנחה ולמעלה.

תמן תנינן מפירין נדרים בשבת. תני בין נדרים שהן לצורך השבת בין נדרים שאין לצורך השבת. ונשאלין נדרים שהן לצורך השבת. הא שלא לצורך השבת לא. זקן שהוא יכול להפר למחר. וכרבי יוסי בי רבי יודה וכרבי לעזר בי רבי שמעון דאמר הפר נדרים מעת לעת. אפילו נדרים שהן לצורך השבת לא יפר.???כיון שיכול להמתין עד אחר השבת תיפתר דברי הכל שנדרה בתחילת לילי שבת.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן הבעל שאמר אין כאן נדר אין כאן שבועה לא אמר כלום. וזקן שאמר מופר ליך בטל ליך לא אמר כלום. אלא זה כהלכתו וזה כהלכתו הבעל אמר מופר ליך בטל ליך. והזקן אומר אין כאן נדר אין כאן שבועה.

אמר רבי יוחנן ראשונים היו נשאלין מהו שישאל אדם על הקמתו. היך עבידא? נדרה אשה ושמע בעלהשהיה גם חכם ולא היפר לה, פשיטא שאינו מיפר לה לעניין הבעל, מהו שיפר לה לעניין הזקן? מה אנן קיימין אם בנדרים שבינו לבינה, נדרי עצמו הן.ואין אדם מפר נדרי עצמו אלא כי נן קיימין בנדרים שבינה לבין אחרים. ולא ר׳ יודה היא תני בשם ר׳ יודה ר׳ חייה תני לה בשם חכמים.שא״י להפר

מהו להתיר נדרים בלילה? ומה אם נדר הבעל שכתוב בהן ביום הרי הוא מיפר בלילה, נדרי זקן שאין כתוב בהן ביום לא כ״ש! מהו להתיר על ידי התורגמן? נישמעינה מן הדא ר׳ בא בר זוטרא איתעביד תורגמן דרבי יוחנן בחדא איתא דלא הוות חכמה מישמע סוריבטי׳.Syriac

תני אין נשאלין נדרים אלא עטופים ויושבים והנשאל יושב. והשואל צריך להיות עומד מן הדין : ועמדו שני האנשים אשר להם ריב. אין לי עומדין אלא נידונין, שואל הלכות אגדות מניין? תלמוד לומר עמדו ועמדו. ר׳ אחא בר פפא סלק מישרי נדרא דרבי אימי, איחר בעמידה נתאחר ועמד עד שאמר אותם המלות(מפני הכבוד) כדי לומר אין כאן נדר רבי מנא סלק מישרי נדרא דגמליאל דקונתיהזקינו איחר בעמידה כדי לומר אין כאן נדר אין כאן שבועה. רבי מנא סלק מישרי נדרא דגמליאל בר בריה אמר ליה לא תיעביד לי כמה דעבדת לסבי, אלא תיב לך ואנא קיים לי.

רבי זעירא רב יהודה ירמיה בר אבא בשם רבי שמואל שלשה שיודעין לפתוח מתירין כזקן. סברין מימר במקום שאין זקן. רבנין דקיסרין אפילו במקום שיש שם זקן.

אמרין קומי רבי יסא רב הונא ראשי מטות? מאן אינון ראשי מטות.אי לא ר״ה מי הוא?! רב הונא ראש לראשי המטות.

מהו למנות זקינים לדברים יחידים? נישמעינה מן הדא רב מניתיה רבי להתיר נדרים ולראות כתמים. מן דדמךכשנפטר רבי, ביקש רב מבנו של רבי... בעא גבי בריה מומי בכורות. אמר ליה איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא. אמר רבי יוסי בי רבי בון כולא יהב ליה לדון יחידי ולהתיר נדרים ולראות כתמים ולראות מומין שבגלוי מן דדמך בעא גבי בריה מומין שבסתר. אמר ליה איני מוסיף לך על מה שנתן לך אבא. אף על גב דתימר ממנין זקינם לדברים יחידים והוא שיהא ראוי לכל הדברים. כהדא רבי יהושע בן לוי מני לכל תלמידוי והוא מצטער על חד דהוה גבי בעייניהסומא ולא הוה יכיל ממניתיה. ומני יתיה לדברים יחידים? הדא אמרה הראוי לדבר אחד ראוי לכל הדברים. ושאינו ראוי לכל הדברים אפילו לדבר אחד אינו ראוי.

מהו למנות זקינים לימים? נישמעינה מן הדא דרבי חייה בר אבא אתא לגבי ר׳ לעזר אמר ליה פייס לרבי יודן נשייא דיכתוב לי חדא איגרא דאיקראגרת של כבוד דאיפוק לפרנסתי לארעא ברייתא, ופייסיה וכתב ליה הרי ששלחנו לכם אדם גדול שלוחינו, וכיוצא בנו, עד שיגיע אצלינו. רבי חזקיה רבי דוסתי רבי אבא בר זמינא ומטו בה בשם רבי דוסתי סבא אכן כתב ליה: הרי שלחנו לכם אדם גדול שאינו בוש לומר לא שמעתיו.

מהו להתיר בפלונס? ר׳ אבהו בשם ר׳ יוחנן מתירין בפלונס. ריב״ל התיר בפלונס.a travelling cloak ר׳ הונא בשם ר׳ ירמיה במקום שאין טלית. א״ר יוסי בי רבי בון בנדרים הקלים:

מסכת נדרים פרק יא

הלכה א משנה אילו נדרים שהוא מיפר: נדרים שיש בהן עינוי נפש אם ארחץ ואם לא ארחץ אם אתקשט ואם לא אתקשט. אמר רבי יוסה אין אילו נדרי עינוי נפש:

גמרא כתיב (במדבר לא) כל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש, אין לי אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש, נדרים שבינו לבינה מניין? בין איש לאשתו. עד כדון בבעל. באב מניין? בין אב לבתו. מה הבעל אינו מיפר אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש ונדרים שבינו לבינה. אף האב אינו מיפר אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש ונדרים שבינו לבינה.

ר׳ יעקב בר אחא אמר איתפלגון רבי יוחנן ורשב״ל רבי יוחנן אמר בין לנדרים בין לשבועות הבעל מיפר. רשב״ל אמר לנדרים מיפר ולא לשבועות. אמר רבי יוסי בי רבי בון אף בנדרי הזקן פליגי ר׳ יוחנן ורשב״ל. רבי יוחנן אמר בין לנדרים בין לשבועות הזקן מתיר. ורשב״ל אמר לנדרים הזקן מתיר ולשבועות אין הזקן מתיר. ואתייא דרשב״ל כהדא דאיסי. חד בר נש אתא מישרי נדרא קומי ר׳ יוסי מתעטף ויתיב ליה א״ל מה אשתבעת? אמר ליה איפופי ישראל=״באלוקי ישראל״ לא עללה לביתי. אמר ליה איפופי ישראל ולא עללת לבייתך!

*********סוגיא זאת עמומה, והגהתי בה ********

ר׳ זעירא פתר מתני׳: אילו נדרים שמיפר- נדרים שיש בהן עינוי נפש אם ארחץ ואם לא ארחץ אם אתקשט ואם לא אתקשט. אמר ר׳ יוסי אין אילו נדרי עינוי נפש אלא דברים שבינו לבינה. אלו הן נדרי עינוי נפש כר׳ יוסי, כשאמרה קונם פירות העולם עלי, ה״ז יפר. רבנין אמרין נדרי עינוי נפש- היפר לה מופר לעולם. נדרים שבינו לבינה- אינו מופר אלא כל זמן שהיא עמו. ר׳ יוסי אומר בין נדרי ענוי נפש בין נדרים שבינו לבינה הפר לה מופר לעולם. והא רבנין אמרין נדרי עינוי נפש הפר לה מופר לעולם. ר׳ יוסי אומר נדרים שבינו

לבינה היפר לה מופר לעולם. מה ביניהון?תרוויהו ס״ל דמפר נדר של רחיצה, לעולם! בשאמרה קונם הנייתי עליך,(אתה אסור ליהנות ממני) אם אצא מרשותך.אים ארחץ—לרבנן רחיצה הוי עינוי-נפש, ומפר. אע״ג שהוא לאחר שתצא. ולר״י אינו מפר (כיון שאמרה ״אים אצא״ וודאי ל״ה דבר שבל״ב!)

ויפר לה. בשלא אמרה אלא קונם הנייתי גופי עליך ״לכשאצא״ מרשותך.ואינו אסורה לו—אים תרחץ—רק לאחר שתצא רבנין אמרין- נדרי עינוי נפש הן. ר״י אמר- נדרים שבינו לבינה הן.

על דעתיה דר׳ זעורה, רבי יוסי ורבי יוחנן בן נורי שניהן אמרו דבר אחד.שיכול להפר דברים שבל״ב, לעולם דתנינן תמן רבי יוחנן אמר יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו.

רבי הילא פתר מתניתא: אילו נדרים שהוא מיפר לה נדרים שיש בהן עינוי נפש אם ארחץ אם לא ארחץ, אם אתקשט אם לא אתקשט. מהו אמר ר׳ יוסי? אין אילין נדרין נדרי עינוי נפש. אלא אילו נדרים שבינו לבינה. אילו הן נדרי עינוי נפש דברי הכל: אם ארחץ אם לא ארחץ. ותני כן נידרי עינוי נפש אם ארחץ אם לא ארחץ אם אתקשט אם לא אתקשט.לרבנן

בין על דעתיה דר׳ זעירא בין על דעתיה דרבי הילא,???(סובר ש״קישוט״ אינו חיי נפש—אבל רחיצה, כן!) מחלפה שיטתיה דרבי יוסי. דתני מעיין של בני העיר הן ואחרים, הן קודמין לאחרים. אחרים ובהמתן, אחרים קודמין לבהמתן. כביסתן וחיי אחרים. כביסתן קודמת לחיי אחרים. אמר רבי יוחנן מאן תנא כביסה חיי נפש? ר׳ יוסה. דתני אין נותנין מהןפירות שביעית לא למשרה ולא לכביסה. ר׳ יוסה מתיר בכביסה. מחלפה שיטתיה דרבי יוסי תמן הוא אמר אין רחיצה חיי נפש. וכא הוא אמר כביסה חיי נפש! אמר רבי מנא אדם מגלגל ברחיצה. אין אדם מגלגל בכביסה.

יהודה איש הוצא עביד טמיר במערתא תלתא יומין מיקום על הדין טעמא, מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת? אתא לגבי רבי יוסי בן חלפתא אמר ליה אית לי

טמיר במערתא תלתא יומין מיקום על הדין טעמא מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת? קרא לרבי אבא בריה אמר ליה הדין טעמא מניין שחיי העיר הזאת קודמין לחיי עיר אחרת. א"ל (יהושע כא) תהיינה הערים האלה. תהיינה עיר, ואחר כך מגרשיה סביבותיה. אמר ליה מי גרם לך? דלא ילפתה עם חבירך.

מפרש מתני' "אים ארחץ" אמר רבי מנא בשאמרה קונם הנייתי עליך, אים ארחץ. ויפר לה!כיון שאסרה את בעלה מליהנות מיד , מ"ט דר"י? (פשיטא דמפר...כנראה, סובר השתא, דלר"י "אינו מפר" כלל) אמר ר' יוסי בי רבי בון בשלא אמרה אלא: קונם הניית גופי=תשמיש עליך, לכשארחץ.שאסרה עליו רק "לכשתרחץ" ויכוף!כ תרחץ! ויכוף אותה לתשמיש! לא כן אמר רב הונא "הנייתי עליך" כופה ומשמשתו.דמשועבדת לה "הנייתך עליי" ה"ז יפר?! שנייא היא, שהיא הנייתו והנייתה.כיון דתרוויהו נהנין בתשמיש המטה, א"י לכוף???(רק כשאסרה את בעלה משאר הנאות, יכול הבעל לכוף, כיון דמשועבדת לו)

ניחא "אם ארחץ". "אם לא ארחץ" ותרחץ! אמר רבי אבא מרי אם ארחץ אם לא ארחץ לעולם. אם אתקשט ואם לא אתקשט לעולם.ה"ק: אים ארחץ פעם אחת, קונם עליי רחיצה לעולם! רבנין דקיסרין בשם רבי נסא אם ארחץ ואם לא אתקשט.אים ארחץ פ"א, קונם קישוט עלי אם אתקשט ואם לא ארחץ:

הלכה ב משנה אילו הן נדרי עינוי נפש: אמרה קונם פירות העולם עלי, הרי זה יפר. פירות המדינה זו עלי, יביא לה ממדינה אחרת. פירות החנווני זה עלי, אינו יכול להפר. אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו, הרי זה יפר דברי ר' יוסה:

גמרא שמואל אמר- אמרה קונם פירות העולם עלי והיו שם ציבורים בסידקיבאוצר שעדיין לא נפתח יקח לה מהן. רשב"ל אמר קונם פירות בני זו המדינה עלי והיו שם אכסנאיןמוכרין פירות ממדינה אחרת מוכרין יקח מהן.

כתיב (במדבר ל) וכל נדר וכל שבועת אסר לענות נפש. כגון פילפל שאני טועמת. קלוסקין cake שאני טועמת. לא סוף דבר שיש מאותו המין אלא אפילו אין בו מאותו המיןבעיר ההוא שמא יביא לה אחר מאותו המין. רבי יוחנן בשם רבי ינאי היו לפניו שתי חתיכות אחת יפה ואחת רעה. נתנה עיניה ביפה, ונדרה מן הרעה הרי זה יפר. מפני מה הוא מיפר? חברייא אמרי מפני נדרי עינוי נפש שלה. רבי זעירא ורבי הילא תריהון אמרין מפני נדרי עינוי נפש שלו.הוא רוצה ביפה...והוי דברים שבל״ב

ר׳ זעירא בשם שמואל כל הנדרים אדם מיפר חוץ מהאומרת הנייתי על פלוני. הא הניית פלוני עלי יפר? והתנינן קונם פירות חנווני זה עלי אינו יכול להפר פתר לה כרבי יוסי וחלוקים עליו. דתנינן תמן אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר. אמר רבי יוסי דו מקיף ליה. דו יהב ליה. אמר רבי מנא דו יהב ליה מקמה טבא :אבל לרבנן אפי׳ נדרה נדרה הנאה מאיש זר לגמרי, מפר

הלכה ג משנה קונם שאיני נהנית לבריות אינו יכול להפר ויכולה היא ליהנות בלקט ובשכחה ובפיאה.

קונם כהנים ולוים נהנין לי, יטלו על כורחו

כהנים אילו ולוים אילו נהנין לי, יטלו אחרים :

גמרא א״ר יוחנן כיני מתניתא ויכולה היא ליהנות בלקט בשכחה ובפיאה.

תני ובמעשר עני. לית כאן מעשה עני. מעשר עני ניתן בזכייהיש בהם טוה״ן לבעלים, וא״כ אסורה בו ואילו בעזיבה.

ר׳ יוסי בן חנינא אמר אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה.מותר ליקח פרוטה מאדם, שיתנהו לבן בנו ור׳ יוחנן אמר אין אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה. מאי טעמא דר׳ יוסי בן חנינה

(במדבר ה) ואיש את קדשיו לו יהיה. ורבי יוחנן אמר לו יהיה יתנם לכל מי שירצה. מתניתא פליגא על רבי יוסי בי ר' חנינה קונם כהנים ולויים נהנים לי, יטלו על כרחו. פתר לה באומר אי איפשי ליתן מתנה כל עיקר. תדע שהוא כן דתנינן כהנים אילו לויים אילו נהנים לי יטלו אחרים. מתניתא פליגא על רבי יוחנן: אומר הוא לישראל הא לך סלע זה ותן בכור זה לבן בתי כהן. פתר לה ברוצה ליתנו לשנים ובן בתו אחד מהן,בכה"ג שרי אמר לו הא לך סלע ותן כולו לבן בתי כהן.

בעון קומי ר' זעורא כהן לישראלכהן שנותן פרוטה לישראל כדיי שיתן לו תרומה רבי אוסר. מה רבי יוסי בר חנינה אמר? לא אגיבון.לא השיב להם ר"ז ר' חזקיה בשם רבי אחא אמר הכין אגיבון: על דעתיה דר' יוסי בר חנינה כהן לישראל למה הוא אסור? לא מפני מראית העין. אוף רבי יוחנן אית ליה ישראל לישראל אסור מפני מראית העין.ריו"ח אוסר אף ישראל לישראל מפני אותו הטעם!

אמר רבי יוסי בר בון חילול קדשים יש כאן ותמר מפני מראית העין?! ועוד מן הדא: הכהנים והלוים המסייעין בגרנות אין נותנין להן לא תרומה ולא מעשר ואם נתן חילל. ולא יחללו את קדשי בני ישראל והן מחללין אותן. יותר מיכן אמרו תרומתן אינן תרומה ומעשרותן אינן מעשר. והקדישן אינן הקדש ועליהן הכתוב אומר (מיכה ג) ראשיה בשוחד ישפוטו. והמקום מביא עליהן ג' פורעניות לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים עיין תהיה והר הבית לבמות יער.

מתניתא פליגא על ר' יוחנן: המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת ובאפר חטאת הרי זו מקודשת אף על פי ישראל.אלמא ישראל נותן תרומה לפרוטת קידושין! פתר לה בתרומה שנפלה לו מאבי אמו כהן:

הלכה ד משנה קונם שאיני עושה על פי אבא ועל פי אביך ועל פי אחי ועל פי אחיך אינו יכול להפר

שאיני עושה על פיך אינו צריך להפר. רבי עקיבה אומר יפר(הוי דברים שבל״ב) שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. רבי יוחנן בן נורי אומר יפר שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו:

גמרא תמן תנינן כתובות 5:4 המקדיש מעשה ידי אשתו הרי זו עושה ואוכלת. המותר- ר׳ מאיר אומר הקדש. רבי יוחנן הסנדלר אומר חולין. רבי שמעון בן לקיש אומר במותר חמש סלעים פליגין,שהאשה חייבת לעשות 5 סלעים לשבוע דו פתר לה במעלה לה מזונות, ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה. ותנינן אם אינו נותן לה מעה כסף לצרכיה, מעשה ידיה שלה.ע״כ עושה ואוכלת רבי יוחנן אמר במותר לאחר מיתה פליגין דו פתר לה בשאינו מעלה לה מזונות. אבל במעלה לה מזונות דברי הכל קידש.אע״ג שאינו נותן לה מעה כסף

וכא אינו יכול להפר.בשאסרה ע״פ אבא ואביך ר׳ מאיר אומר אינו צריך להפר. רבי יוחנן הסנדלר אומר שלה. ר׳ עקיבה אומר שלה.המותר, ע״כ יפר **ר׳ יוחנן בן נורי אומר שלו**.אף המותר

רבי עקיבה אומר יפר. אמר רבי בא בשאסרו מעשה ידיה מלעשות, עד ה׳ סלעים הוא כופה מיכן ואילך אינו כופה שמתייראי שמא תעשה יתר ונמצא נהנה מן האיסור לפום כן רבי עקיבה אומר יפר

********הגהתי*******

רבי יוחנן בן נורי אמר יפר. אמר רבי הילא איפשר לה לעשות חמש סלעים מצומצמות. אמר רבי הילא טעמא דרבי יוחנן בן נורי שמתוך שיודעת שאם מגרשה היא אסורה לחזור לו, אף מקניטתו והוא מגרשה :ע״כ יפר

הלכה ה משנה נדרה אשתו וסבור שנדרה בתו נדרה בתו וסבור שנדרה אשתו נדרה בנזיר וסבור שנדרה בקרבן בקרבן וסבור שנדרה בנזיר נדרה מן התאנים וסבור שנדרה מן

הענבים מן הענבים וסבור שנדרה מן התאנים הרי זה יחזור ויפר:

גמרא אפילו שמע ושתק אפילו שמע וקיים:

הלכה ו משנה אמרה קונם תאנים וענבים אילו שאיני טועמת קיים על התאינים, כולו קיים. היפר על התאינים, אינו מופר עד שיפר אף לענבים.

אמרה קונם תאינים שאיני טועמת וענבים שאיני טועמת הרי אילו שני נדרים:

גמרא אית תניי תני יקימנו ממינו ויפירנו ממינו. אית תניי תני יקימנו ממינו ויפירנו כולו. ואית תניי תני יקימנו כולו ויפירנו ממינו. מתני' כמאן דאמר יקימנו ממינו ויפירינו כולו. דתני קיים לתאינים קיים לכולו. הפר לתאינים אינו מופר עד שיפר אף לענבים.

אמרה קונם תאינה שאיני טועמת ועוד ענבהפסיק ב"טועמת"—אך לא הזכירה שני פעמים תפלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבה 11:9 דרבי ישמעאל אומר אחר הנדר ורבי עקיבה אומר אחר האיסר:???הוי נדר אחר ושני איסרים???

הלכה ז משנה יודע אני שיש נדרים אבל איני יודע שיש מפירים, יפר. יודע אני שיש מפירין אבל איני יודע שזה נדר, רבי מאיר אומר לא יפר וחכמים אומרים יפר:

גמרא אמר רבי זעירא טעמא דרבי מאיר עילה היא רוצה, שתדור ויגרשנה.שפיר ידע שזה נדר—אך רצה שתידור עוד הפעם! דל כןדאל"כ היה לו לגרשה משעה ראשונה:

הלכה ח משנה המודר הנאה מחתנוחתנו אסר עליו הנאת חמיו והוא רוצה ליתן לבתו מעות, אומר לה: הרי המעות האילו נתונין

לך מתנה ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת בפיך:

גמרא תני ולא ליך. א״ר מאן תנא ולא ליך רבי מאיר דרבי מאיר עבד יד העבד כיד רבו. מפני שאמר ולא ליך. הא אם לא אמר ולא ליך זכת האשה זכה בעלה:

הלכה ט משנה (במדבר ל) ונדר אלמנה וגרושה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה. כיצד? אמרה הרי אני נזירה לאחר שלשים יום ואף על פי שנישאת בתוך שלשים יום אינו יכול להפר. נדרה והיא ברשות הבעל והיפר לה אמרה הרי אני נזירה לאחר שלשים יום אף על פי שנתאלמנה או נתגרשה בתוך שלשים יום הרי זה מופר

נדרה בו ביום נתגרשה בו ביום והחזירה בו ביום אינו יכול להפר. זה הכלל כל שיצאת לרשות עצמה שעה אחת אינו יכול להפר:

גמרא הדא היא רבי ישמעאל אומר אחרי הנדר.מתניתין כרי״ש רבי עקיבה אומר אחר האיסר. היה נדר ואסר כאחת. היך עבידא? אמרה הריני נזירה לאחר שלשים יום ושמע בעלה ולא היפר לה, וגירשה והחזירה בתוך שלשים יום היינו נדר ואיסר כאחת:ולכו״ע מפר

הלכה י משנה תשע נערותל״ד נדריהן קיימין:

בוגרת והיא יתומה,(יתומה=כבר ניסת ונתג׳). נדרה כשהיאנערה בוגרת ויתומה, נערה שלא בגרה ויתומה

בוגרת ומת אביהכבר מזמן, נערה שלא בגרה ומת אביה,נדרה כשהיא נערה בוגרת ומת אביהמזמן

נערהשנדרה ואח״כ שמת אביה משמת אביה בגרה, בוגרת ואביה קיים, נערה בוגרת ואביה קיים

ר׳ יהודה אומר: אף??? המשיא את בתו קטנה ונתאלמנה או נתגרשה וחזרה אצלו, עדיין היא נערה :ואין אביה מפר

גמרא אמר רבי יוחנן שתים הן ולמה תנינן תשע? בשביל לחדד את התלמידים. וכר׳ יודה שלש:

הלכה יא משנה קונם שאיני נהנית לאבא ולאביך =מאבא ומאביך אם עושה אני על פיך. שאיני נהנית לך=ממך אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביך הרי זה יפר:

גמרא תני רבי נתן אומר לא יפר. וחכמים אומרים יפר. מפני מה הוא מיפר? חברייא אמרי מפני עינוי נפש שלו.=דברים שבל״ב רבי זעירא ורבי הילא תריהון אמרין מפני נדרי עינוי נפש שלה:

הלכה יב משנה בראשונה היו אומרי׳ שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה:

האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. ונטולה אני מן היהודים. חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה, האומרת טמאה אני לך- תביא ראייה לדבריה. שמים ביני לבינך- יעשו דרך בקשה. ונטולה אני מן היהודים- יפר חלקו ומשמשתו ותהא נטולה מן היהודים:

גמרא הא לא הביאה ראייה לדבריה פשיטא שהיא מותרת לביתה. אמר רבי הילא לא מסתברא אם היה חבר יחוש. ואם היה כהן שהיא אסורה לוכל בתרומה. אתא עובדא קומי רבי חנניה חברין דרבנין, והתירה לוכל בתרומה.דל״ח כלל לדבריה אמר רבי חגיי אבא ידע רישא וסיפא.דההוא עובדא איסטרטיות armies נכנסו לעיר ובאה אשה ואמרה איסטרטיות חבקני והטיל שכבת זרע בין ברכיי והתירה לוכל בתרומה. אתא עובדא קומי רבי יצחק בר טבליי באשה אחת שאמרה הביאםמנהיג הבהמות שלי פיתני, אמר לה אין הביאם אסור?! ואסרה. הכא את אמר ואסרה. הכא את אמר

והתירה. תמן באת לוסר עצמה והתירה. ברם הכא באת להתיר עצמה ואסרה....

שמים ביני לבינך. כמא דשמיא רחיקין מן ארעא כן תהא האי איתתא רחיקא מן ההוא גברא.אינו לו כח גברא יעשו דרך בקשה. אמר רב הונא יעשו סעודה והן מתרגלין לבוא דרך סעודה.

תני כלוי אני ממך. פרוש אני ממך.הוי לשונות של מודר הנאה רבי ירמיה בעי ולמה לא תנינן נטול? אמר רבי יוסה תניתה בסופא ונטולה אני מן היהודים.

נתגרשה תלך ותידבק בערביים שחשקה נפשה בהם.

תני האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ולא היפר לה רבי מאיר ורבי יהודא אומרים הוא נותן אצבעו בין שיניה, שכן אם רצה להפר מיפר, אמר אי איפשי שתהא נזירה יוציא ויתן כתובה. ר׳ יוסי ורבי שמעון אומרין היא נתנה אצבעה בין שיניה שכן אם רצה להקם מוקם, אמר אי איפשי שתהא נזירה, תצא שלא בכתובתה . כמשנה ראשונה.דחייש שמא עיניה נתנה דל כן, מה כן א״ר מאיר ורבי יהודה? ואפילו כמשנה האחרונה, מפני מה אינו מיפר לה?

רבי יוסי ור׳ שמעון כמשנה האחרונה? ואפילו תימא כמשנה ראשונה מפני מה נדרה: